

รายงานการวิจัย

เรื่อง

อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรง
ของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร

The Relationship between Media Influence and Violent Behavior
of Child and Youth in Bangkok

นางสาวสิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

รายงานการวิจัย

เรื่อง

อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรง
ของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร

The Relationship between Media Influence and Violent Behavior
of Child and Youth in Bangkok

นางสาวสิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ 2555)

หัวข้อวิจัย	อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร
ผู้ดำเนินการวิจัย ที่ปรึกษา	นางสาวสิริภิญญา อินทรประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร.สุชุม เฉลยทรัพย์
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2555

การวิจัยเรื่องอิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และสถิติทดสอบไค-สแควร์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวของสถานพินิจเด็กและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร เพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน และแบบสนทนากลุ่มนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร 9 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 10-12 ปี 13-15 ปี และ 16-18 ปี ในสัดส่วน 33.25, 33.25 และ 33.50 ส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด

2. อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน พบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์อันดับแรกคือโทรทัศน์ รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต และภาพยนตร์ เวลาที่เข้าชมสื่อแต่ละประเภทในหนึ่งวัน พบว่าสื่อที่มีการเข้าชมมาก ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อด้านภาพ และเสียง อันดับแรกคือภาพยนตร์ รองลงมาคือโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อด้านเนื้อหา อันดับแรกคือโทรทัศน์ รองลงมาคือภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อิทธิพลของสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน และสถานการณ์ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

Research Title	The Relationship between Media Influence and Violent Behavior of Child and Youth in Bangkok
Researcher	Miss Siriphin Intraprasert
Research Consultants	Asst . Prof. Sukhum Chaleysub
Organization	Suan Dusit University
Year	2012

This study of relationship between media influence and violent behavior of child and youth in Bangkok purposed to study violent behavior of child and youth in Bangkok, the relationship between media influence, personal factors and media environment factors and violent behavior of child and youth in Bangkok. The methodology was mixed method of quantitative and qualitative research. The samples for quantitative research were 400 child and youth in Bangkok. The statistics used to analyzed data were frequency percent and chi-square test. The qualitative methods were in-depth interview child and youth of Juvenile Observation and Protection, Bangkok composed of 10 boys and girls. And also the 9 officers of Juvenile Observation and Protection, Bangkok were joined in focus group.

The study results found that

- 1.The samples were almost females with the ages during 10-12 years old, 13-15 years old and 16-18 years old in the nearby proportion and didn't have behavior related to vices or drug.

2. The results of media influence related to the violent behavior of child and youth found that the most popular media that every person accessed and used was television. The second was internet and movie. The consequence time period used per day of each media were movie, television, computer game, internet and mobile phone. The most violent picture and sound were found in movie and internet. The most violent content were found in movie and newspaper.

3. The hypothesis testing found that media influence, personal factors of child and youth, media environment factors, and situation in community had relationship with violent behavior of child and youth.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” ได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินการหัวข้อนี้จากอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุชุม เฉลยทรัพย์ ในฐานะที่ปรึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ได้รับการอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ ดร.ชัตติยา รัตนติลก นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ เชาวลิต อติตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร และนางสาวอุษาศิริ สิริสุขะ นักวิชาการด้านการวิจัยการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความละเอียด รอบคอบ และสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตที่ให้ทุนสนับสนุน การวิจัยครั้งนี้จนทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสื่อ รวมทั้งเด็กและเยาวชนอันเป็นอนาคตที่ทรงคุณค่าของชาติต่อไป

นางสาวสิริภิญญา อินทรประเสริฐ

กุมภาพันธ์ 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของเด็กและเยาวชน	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อ	10
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรง	16
ภูมิหลังของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
กรอบแนวคิดในการวิจัย	33

	หน้า	
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	34
	การวิจัยเชิงปริมาณ	34
	ประชากร	34
	กลุ่มตัวอย่าง	34
	เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล	37
	การวิจัยเชิงคุณภาพ	38
	การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	41
	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	41
บทที่ 4	ผลการวิจัย	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	67
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
	สรุปผลการวิจัย	83
	ผลจากการวิจัยเชิงปริมาณ	83
	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	87
	อภิปรายผล	92
	ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	96
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	97

	หน้า
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	103
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	104
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ	113
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชนในการเก็บข้อมูล	117
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ และตำแหน่ง	119
ภาคผนวก ห รายชื่อและตำแหน่งของผู้สนทนากลุ่ม	121
ภาคผนวก ฉ รายละเอียดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม	123
ประวัติผู้วิจัย	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนเยาวชนที่กระทำฐานความผิดประเภทต่าง ๆ (พ.ศ. 2549 – 2553)	23
2.2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน จากงานวิจัยของไทย	30
2.3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน จากงานวิจัยของต่างประเทศ	31
3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	36
4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน	44
4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อแต่ละประเภท	45
4.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเวลาที่เข้าชมสื่อ และค่าระดับการเข้าชมสื่อ	45
4.4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่เห็นว่ามีภาพความรุนแรงที่ทำให้ตกใจ หวาดเสียว สะเทือนอารมณ์	46
4.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่เห็นว่ามีเสียงที่มีความรุนแรง ทำให้ตื่นเต้น ตกใจ หวาดกลัว	47
4.6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่เห็นว่ามีเนื้อหารุนแรงที่กระทบ ความรู้สึกโกรธ เกลียด แค้น หรือเศร้า เสียใจ อย่างรุนแรง	47
4.7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อบุคคลภายในครอบครัว	48
4.8 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามพฤติกรรมความรุนแรงและพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติดในกลุ่มเพื่อนฝูง	49
4.9 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานการณ์ภายในชุมชน	50
4.10 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจา	51
4.11 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกาย	51
4.12 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต	53
4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เข้าชมสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา	54
4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เข้าชมสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย	55
4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เข้าชมสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรง ในอนาคต	55

ตารางที่	หน้า
4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางวาจา	56
4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางกาย	57
4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม ความรุนแรงในอนาคต	57
4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางวาจา	58
4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางกาย	58
4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม ความรุนแรงในอนาคต	59
4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางวาจา	59
4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางกาย	60
4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม ความรุนแรงในอนาคต	60
4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางวาจา	62
4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางกาย	62
4.27 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกับแนวโน้มการเกิด พฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต	63
4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายในครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางวาจา	64
4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายในครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางกาย	64

ตารางที่	หน้า
4.30 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายในครอบครัวกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม ความรุนแรงในอนาคต	64
4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางวาจา	65
4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรง ที่แสดงออกทางกาย	65
4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม ความรุนแรงในอนาคต	66
4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ในชุมชนกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออก ทางวาจา	66
4.35 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ในชุมชนกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออก ทางกาย	67
4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ในชุมชนกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม ความรุนแรงในอนาคต	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory) ของมอร์แกน	16
2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากการที่สังคมมนุษย์มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งประชากรโลกก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ข้อมูลข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นทุนทางสังคมที่ยิ่งใหญ่อีกปัจจัยหนึ่ง ผู้ใดมีข้อมูลมากและมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพย่อมได้ประโยชน์และอาจได้เปรียบเหนือผู้อื่น เช่น บิลล์เกตส์ ผู้ก่อตั้งบริษัทไมโครซอฟท์ กลายเป็นบุคคลที่ร่ำรวยที่สุดในโลกติดต่อกันหลายปี (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555, หน้า 25) ทั้งนี้ เพราะสามารถสร้างเครื่องมือเพื่อประมวลข้อมูล และบริหารจัดการข้อมูลได้ก่อน ดังนั้น สื่อจึงมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งในเชิงสร้างสรรค์และทำลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบเชิงลบที่ส่งผลต่อความคิด จิตใจ พฤติกรรมทางภาษา วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ฯลฯ

สื่อเปรียบเสมือน “ครู” หรือต้นแบบที่ช่วยถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ค่านิยม ทัศนคติ ฯลฯ ผ่านกระบวนการและรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นการบ่มเพาะ ปลุกฝังค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งไม่มีใครใดในยุคนี้จะปฏิเสธสื่อได้ ดังนั้นการถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ของสื่อที่ดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องในขณะนี้และมีระดับความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ ได้ส่งผลต่อการปลุกฝังทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมทุนนิยมและบริโภคนิยมโดยไม่รู้ตัว (เข็มพร วิรุณราพันธ์, 2553, หน้า 1-5 ; กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2554, หน้า 1-2 ; วิโรจน์ อารีรักษ์, 2554, หน้า 1)

ดังนั้น อิทธิพลของสื่อได้แผ่ขยายไปไกลและพัฒนาศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างไม่มีขีดจำกัด การเติบโตของสื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดเผยโลกที่ซ่อนทับกันอยู่ บทบาทของสื่อมีอำนาจในการกำหนดทิศทางของสังคมในปัจจุบันให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ตีสงหรือส่งเสริมความรุนแรงของสังคม ในหลาย ๆ กรณีของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอาชีวศึกษา สื่อมักตีตราว่าเป็นสัญลักษณ์ของความรุนแรง ภาพของเยาวชนจึงเป็นภาพเชิงลบมากกว่าเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550, หน้า 1-5)

จากการที่เรามีสื่อหลากหลายรูปแบบ ทั้งในรูปของสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ ฯลฯ สื่อเหล่านี้ได้นำเสนอความรู้และความบันเทิงให้กับผู้ชมซึ่งอาจถือได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยการดำรงชีวิตของมนุษย์บางกลุ่มไปแล้ว มนุษย์เราได้เปิดรับสื่อเช่นนี้ทุก ๆ วัน ไม่นานก็น้อย ในกลุ่มวัยรุ่น มีแนวโน้มว่าจะได้รับอิทธิพลจากสื่อเหล่านี้เป็นอย่างมาก ทั้งด้านการแต่งกาย พฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมการรับประทานที่ผิดปกติ และอีกมากมาย สื่อเป็นตัวแปรของ

การรับรู้และอาจก่อให้เกิดค่านิยมผิด ๆ ตามมาได้ เนื่องจากสื่อบางประเภทยังไม่ได้ถูกควบคุมอย่างเคร่งครัด (ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย, 2554, หน้า 1)

สำหรับมาตรการการควบคุมสื่อในช่วงนี้เราจะพบว่ามี การควบคุมสื่อโทรทัศน์เพื่อจัดระดับความเหมาะสมของรายการ ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โมเดิร์นไนน์ทีวี เอ็นบีที และ ไทยพีบีเอส เพื่อจัดระดับความเหมาะสมของรายการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมสามารถเลือกดูได้ว่ารายการใดที่มีความเหมาะสมต่อตัวเองและคนรอบข้าง อาทิเช่น รายการใดที่เด็กควรดู รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้ความแนะนำ หรือรายการที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน โดยเมื่อผู้ชมเปิดชมรายการโทรทัศน์ของ 6 สถานีดังกล่าว จะมีการแสดงสัญลักษณ์ความเหมาะสมก่อนออก รายการ และระหว่างรายการโดยปรากฏตรงด้านล่างซ้ายของจอโทรทัศน์ โดยการจัดระเบียบความเหมาะสมของรายการนั้นเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2549 และได้มีการปรับปรุงการจัดประเภทอีกครั้งเมื่อ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2550 โดยเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ใหม่ เปลี่ยนสีของสัญลักษณ์จัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ให้เหลือเพียง 3 สี คือ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง โดยยกเลิกการใช้สีฟ้า และสีชมพู และยกเลิกรายการประเภท น (รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ) โดยเปลี่ยนรายการประเภท น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ น 13+ และ น 18+ และยกเลิกรายการประเภท ก (รายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน) (กรมประชาสัมพันธ์, 2554, หน้า 1) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ และคำแนะนำว่าควรมีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำในการชมรายการโทรทัศน์บางประเภทแก่เยาวชนอายุต่าง ๆ แต่ในความเป็นจริงพบว่าเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อเหล่านั้นได้โดยง่าย และไม่แน่ใจว่ามีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำอย่างที่ตั้งใจหวังมากนักเพียงใด

จากการที่สื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมรุนแรงได้ เราพบว่าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของสื่อที่มีต่อเยาวชนคือทฤษฎีแรงเสริม (Reinforcement Theory) ที่นำเสนอโดยโจเซฟ แคลปเปอร์ (Klapper Joseph, 2010, pp.121-124) ที่กล่าวว่าความรุนแรงในสื่อต่าง ๆ แม้จะไม่ได้มีส่วนเพิ่มหรือลดความเป็นไปได้ในการแสดงพฤติกรรมรุนแรงของผู้รับสารอย่างเด่นชัด แต่มีผลในการเสริมความก้าวร้าวรุนแรง หรือเป็นแรงเสริมการต่อต้านความก้าวร้าวรุนแรงที่มีอยู่แล้วของบุคคลผู้รับสาร ทฤษฎีแรงเสริมของความก้าวร้าวรุนแรงในสื่อชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาในสื่อเป็นแรงเสริมต่อทัศนคติ ค่านิยม บรรทัดฐาน และความเชื่อของบุคคลที่รับสาร หากบุคคลนั้นเชื่อในการใช้ความรุนแรงอยู่แล้ว ความรุนแรงในสื่อก็จะช่วยเสริมความเชื่อนั้นให้หนักแน่นขึ้น นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory) ที่นำเสนอโดยมอร์แกน (Morgan, 2009, pp.175-194) ซึ่งมีสมมติฐานว่าชาวสารในสื่อมวลชนได้ปลูกฝังปั้นแต่งความคิดของผู้รับสารเกี่ยวกับโลกอิทธิพลของสื่อที่แพร่กระจายไปสู่ทุกประตูบ้านเพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่

สามารถเข้าถึงได้โดยปลายนิ้วสัมผัส และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ และสามารถเข้าชมได้บ่อยเท่าที่ต้องการ โดยที่สื่อเหล่านั้นมักมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง อาชญากรรม ความขัดแย้ง และเรื่องราวทางเพศอยู่เสมอ ๆ จนทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกที่โล่งใจได้ด้วยความรุนแรง ความขัดแย้ง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดิ้นรนต่อสู้ โดยเฉพาะหากเนื้อหาในสื่อแสดงให้เห็นถึงตัวละครเอกในเรื่องที่มีอำนาจหรือมีชัยชนะเหนือผู้อื่นได้ด้วยการใช้กำลังหรือความรุนแรงเท่านั้น ผู้ชมก็จะถูกปลุกฝังให้มีความรู้สึกที่โล่งใจในสื่อคือโลกที่แท้จริงและผู้ชนะคือผู้ที่ใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อย จึงถูกบ่มเพาะโดยไม่รู้ตัว ส่วนใหญ่จะคล้อยตามและเชื่อตามที่สื่อนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ

ทั้งนี้ จากการที่เด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อได้โดยง่าย และยังไม่สามารถคัดกรองการเลือกรับสื่ออย่างมีประสิทธิภาพได้ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมเลียนแบบและความรุนแรงของเด็กและเยาวชนตามมามากมาย ซึ่งจากการสำรวจจำนวนคดีของเด็กและเยาวชนตั้งแต่ปี 2549 – 2553 โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่าการกระทำผิดที่มีเด็กเป็นผู้ลงมือมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิด 4 ประเภท คือ 1. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาทิ การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ 2. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย อาทิ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา พยายามฆ่าผู้อื่น ประมาทจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต ทำร้ายร่างกายผู้อื่น 3. ความผิดเกี่ยวกับเพศ อาทิ การกระทำอนาจาร ช่มชู้นกระทำชำเรา พยายามช่มชู้นกระทำชำเรา พรากผู้เยาว์ โทรมหญิง และพยายามทำความผิด เกี่ยวกับเพศ และ 4. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข ชื่อเสียง และการปกครอง อาทิ อั้งยี่ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 445) ช่องโจร (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552, หน้า 276) วางเพลิง ทำให้เกิดเพลิงไหม้ หมิ่นประมาท ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ฟ้องเท็จ เบิกความเท็จ บุกรุก และทำให้เสียอิสรภาพ เป็นต้น (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2554, หน้า 1-2)

อย่างไรก็ดี ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา พฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2554 เพียงปีเดียวพบว่ามีคดีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนถึง 44,424 คดี โดยฐานความผิดที่กระทำมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อันดับ 2 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อันดับ 3 ความผิดอื่น ๆ อันดับ 4 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และอันดับ 5 ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ตามลำดับ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2554, หน้า 1)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย และสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 91.68) อายุ 14 ปีบริบูรณ์แต่ไม่ถึง 18 ปี (ร้อยละ 86.02) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 40.01)

ครอบครัวแยกกันอยู่ (ร้อยละ 51.14) และมีสาเหตุของการกระทำผิดมาจากการคบเพื่อน (ร้อยละ 40.35) โดยเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดสูงที่สุดในประเทศ (ร้อยละ 9.15) (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2554, หน้า 2-8)

นอกจากนี้ จากผลการสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (2552, หน้า 1) ซึ่งได้สำรวจพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นอายุระหว่าง 14 - 25 ปี จำนวน 1,569 คน ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการที่วัยรุ่นใช้ความรุนแรง ได้แก่ ภาพยนตร์ การชักจูงและสนับสนุนจากเพื่อน ข่าวความรุนแรงที่เสนอตามสื่อ เกมตู้และเกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รายการโทรทัศน์ และนิยายหรือการ์ตูนแนวก้าวร้าว ซึ่งจากผลการสำรวจดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นส่วนใหญ่ล้วนมาจากสื่อที่อยู่รอบ ๆ ตัวของวัยรุ่นแทบทั้งสิ้น ซึ่งสาเหตุที่ทำให้สื่อเข้ามามีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นนั้น รายงานสุขภาพคนไทยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมระบุว่า ความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในสื่อต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนบริโภคเข้าไปอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความคุ้นเคยกับความรุนแรง เห็นความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ จนในที่สุดกลายเป็นผู้ก่อความรุนแรงเสียเอง โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์ซึ่งนิยมนำเสนอการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา นับเป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่นซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อยเกิดการซึมซับและเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550, หน้า 1-5) และเมื่อรวมกับสิ่งที่จะชักจูงนำไปสู่ความรุนแรงได้ง่ายมากขึ้น ได้แก่ เหล้า เบียร์ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมต่าง ๆ บุหรี่ ยา สารเสพติด ก็จะทำให้กลุ่มเด็กวัยรุ่นมีโอกาสแสดงออกถึงพฤติกรรมรุนแรงได้ง่ายขึ้น (วิโรจน์ อารีย์กุล, 2554, หน้า 1)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมรุนแรงจนนำไปสู่การกระทำผิดดังกล่าวพบว่ามีผลมาจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ พฤติกรรมวัยรุ่นที่นิยมตั้งกลุ่มหรือที่เรียกว่า “รวมแก๊ง” ซึ่งมีสาเหตุมาจากความต้องการพบเพื่อนที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องที่ไม่เหมือนใครหรือไม่เคยมีอยู่ในสังคมทั่วไป การมีปัญหาครอบครัวแตกแยก และการไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม และถูกตีตราว่าเป็นอันธพาล จึงมักรวมกลุ่มกับคนที่มีความคิดเห็นเหมือน ๆ กัน นอกจากนี้ยังพบว่า “สื่อ” คือสิ่งที่มีอิทธิพลชักนำวัยรุ่นให้นิยมความรุนแรง หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบสิ่งที่สื่อนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ ข่าวความรุนแรงที่เสนอตามสื่อ เกมตู้ และเกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รายการโทรทัศน์ หรือแม้แต่นิยายหรือการ์ตูนแนวก้าวร้าว (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2552, หน้า 1) โดยรายงานสุขภาพคนไทย พ.ศ. 2550 ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลระบุว่าสื่อต่าง ๆ คือชนวนเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความคุ้นเคยกับความรุนแรง และกลายเป็นผู้ก่อความรุนแรงเสียเองในที่สุด โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์นิยมนำเสนอการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา นับเป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่นซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อยเกิดการซึมซับและเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุ

สำคัญอีกประการหนึ่งคือเด็กและเยาวชนถูกกระทำ ความรุนแรงทั้งทางกาย วาจา และเพศ จากเพื่อน ด้วยกันเอง จากครอบครัว และครูอาจารย์ ที่น่าห่วง คือ พ่อแม่ไม่รู้ว่าการดูค่า ใช้ถ้อยคำรุนแรง หรือไม่เหมาะสม หรือเปรียบเทียบกับคนอื่นว่าดีกว่า สิ่งเหล่านี้เป็นความรุนแรงที่ฝังใจเด็กมากกว่า การตี และเมื่อเกิดปัญหาเด็กเลือกที่จะปรึกษาเพื่อนมากกว่าครอบครัว ซึ่งการแก้ปัญหาความรุนแรง ในเด็กต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเริ่มจากการเตรียมคนเป็นพ่อแม่ที่ถูกต้องโดยสร้าง วิธีการสื่อสารกับลูกที่ถูกต้อง การกำหนดมาตรการในสถานศึกษา การกำหนดจรรยาบรรณของครูกับ ศิษย์ เป็นต้น

ดังนั้น จากข้อมูลสถิติและผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชนมี พฤติกรรมความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า สูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหาสังคมและอาชญากรรมที่เกิดจากเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยจึง สนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน และอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ กับพฤติกรรม ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยเลือกกลุ่มประชากรในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นจังหวัดที่มีปัญหา การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มีสถิติสูงสุดในประเทศ และเป็นศูนย์กลางความเจริญของ เทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มีการแพร่กระจายของสื่อแขนงต่าง ๆ ที่ล้วนมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชน อย่างกว้างขวางและหลากหลาย ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาและประยุกต์ใช้สื่อเพื่อแก้ปัญหา พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมด้าน สื่อของเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนใน กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 กลุ่มพื้นที่ คือ กลุ่มวังหลวง กลุ่มบูรพา กลุ่มศรีนครินทร์ กลุ่ม

เจ้าพระยา กลุ่มกรุงธนใต้ และกลุ่มกรุงธนเหนือ ซึ่งแบ่งตามพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2541 ที่มีอายุระหว่าง 10 - 18 ปี จำนวน 873,453 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554, หน้า 2¹)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

อิทธิพลของสื่อ ประกอบด้วยเวลาที่เข้าชมสื่อ และความรุนแรงที่อยู่ในสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งแสดงออกด้วยภาพ เสียง และเนื้อหาที่มีความรุนแรง

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย เพศ อายุ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย สื่อบุคคลในครอบครัว สื่อบุคคลนอกครอบครัว และสถานการณ์ในชุมชน

พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 อิทธิพลของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

สื่อ หมายถึง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่

¹ ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2553 ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553 ธันวาคม 14). *สำมะโนประชากรและเคหะ*. 13 หน้า URL http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/serv_poph43.html

เด็กและเยาวชน หมายถึง หญิงและชายไทย ที่มีอายุระหว่าง 10 - 18 ปี

ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน หมายถึง สื่อบุคคลภายในครอบครัว เช่น การอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ความรุนแรงในครอบครัว สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น ความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง และสถานการณ์ในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การไม่ยอมรับจากชุมชนและสังคม การไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน ซึ่งมีส่วนกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมรุนแรงได้ง่ายขึ้น

เวลาที่เข้าชมสื่อ หมายถึง ระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนเข้าชมสื่อแต่ละประเภทใน 1 วัน โดยนับเป็นชั่วโมง

ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ หมายถึง การนำเสนอของสื่อที่มีความรุนแรงทั้งด้านภาพ เสียง และเนื้อหา

อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน หมายถึง ผลของสื่อประเภทต่าง ๆ ที่มีภาพ เสียง และเนื้อหาที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนไทยทั้งการแสดงออกทั้งทางกาย ทางวาจา ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย ได้แก่ การใช้เท้าเตะหรือถีบ การใช้กำปั้นต่อย การใช้ฝ่ามือตบ ตี หรือกระชาก การใช้อาวุธหรือสิ่งของทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ การยกพวกตีกัน และการแข่งรถในทางสาธารณะ พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา ได้แก่ การพูดจาเยาะเย้ย การพูดจาดูหมิ่น การใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบบอบช้ำทางด้านจิตใจ การใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ปลอดภัย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต ได้แก่ การมีความคิดที่จะมีพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย และ/หรือ พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา เมื่อมีสถานการณ์กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นในอนาคต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

2. ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งช่วยสะท้อนให้สังคมได้ตระหนักในสำคัญของสื่อ และกระตุ้นให้ผู้บริหาร ผู้ผลิตสื่อต้องเคร่งครัดในจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อ โดยในการนำเสนอข้อมูลใด ๆ ต่อสังคมจะต้องพึงระวังภาพ เสียง เนื้อหาที่จะเป็นตัวอย่างเชิงลบต่อสังคม

3. ผลการศึกษาวิจัยนำไปสู่การเสนอแนะให้สถาบันการศึกษาชั้นนำเรื่องการใช้สื่อให้เหมาะสมแก่วัยของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ควรเปิดสอนวิชา “อิทธิพลของสื่อในสังคมไทย” หรือ “มิติใหม่ด้านสื่อกับสังคมไทย” เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่โดยไม่เป็นพิษภัยต่อเด็กและเยาวชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของเด็กและเยาวชน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรง

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความหมายของเด็กและเยาวชน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 121) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่า เด็ก หมายถึง ผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ส่วนเยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (2555, หน้า 1) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่า เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ส่วนเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ถึง 25 ปีบริบูรณ์

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 23) ได้ให้คำนิยามด้านอายุเด็กและเยาวชนไว้ว่าหมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 10-18 ปี

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 2012, pp. 5) ได้กล่าวถึงคำว่าเด็กและเยาวชนไว้ว่า เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ส่วนเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีถึง 25 ปี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1) ได้แบ่งช่วงชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ช่วงชั้น โดยมีอายุเฉลี่ยดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อายุเฉลี่ย 6-9 ปี

ช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุเฉลี่ย 10-12 ปี

ช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุเฉลี่ย 13-15 ปี

ช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อายุเฉลี่ย 16-18 ปี

ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้อายุประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 10-18 ปีตามความหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสอดคล้องกับช่วงอายุของการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 2-4 เพราะวัยตั้งแต่ 10-18 ปีเป็นวัยที่พยายามเรียนรู้และปรับตัว มีความกระตือรือร้น อยากทดลอง และอยากเลียนแบบ หากได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมก็จะเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม หากได้รับประสบการณ์ไม่เหมาะสมก็จะถูกตีตราว่าเป็นวัยที่มีปัญหา บุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนในวัยนี้ ได้แก่ เพื่อนร่วมวัย บุคคลที่เป็นแบบอย่างทางสังคมและบุคคลในอุดมคติ (เมธาวิ อุดมธรรมานุกาภาพและคณะ, 2549, หน้า 100)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อ

ความหมายของสื่อ

สื่อคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร มีนักวิชาการให้คำนิยามและแนวคิดไว้หลากหลายอย่างน่าสนใจพอสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 398) ได้ให้คำนิยาม “สื่อ” (กริยา) ว่าหมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย ชักนำให้รู้จักกัน และสื่อ (นาม) หมายถึง ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน เช่น เขาใช้จดหมายเป็นสื่อติดต่อกัน เรียกผู้ที่ทำหน้าที่ชักนำให้ชายหญิงได้แต่งงานกันว่า พ่อสื่อ หรือ แม่สื่อ (ศิลปะ) วัสดุต่าง ๆ ที่นำมาสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ให้มีความหมายตามแนวคิด ซึ่งศิลปินประสงค์แสดงออกเช่นนั้น เช่น “สื่อผสม”

เว็บสเตอร์ ดิกชันนารี (Webster, 1983, pp.212) ได้ให้คำนิยาม “สื่อ” หรือ media ไว้ว่า หมายถึง องค์กรที่รับผิดชอบการสื่อสารไปยังสาธารณะ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

นักวิชาการไทยส่วนใหญ่มักกล่าวถึงสื่อว่าเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร จึงให้ความหมายในด้านที่เกี่ยวกับการสื่อสาร ตัวอย่างเช่น

พัชนี เขยจรรยา และคณะ (2551, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า “เป็นการอธิบายความหมายในทางใดทางหนึ่ง และมีสัญลักษณ์ของการส่งและการรับสาร (ไม่ว่าจะภายใน

ตนเอง ระหว่างผู้หนึ่งกับผู้หนึ่ง หรือระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม) หรือสภาพแวดล้อมหนึ่ง ๆ การสื่อสารจึงตั้งอยู่บนหลักของความสัมพันธ์เสมอ”

พีระ จิระโสภณ (2553, หน้า 34) ได้กล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสื่อไว้พอสรุปได้ว่า สื่อคือการให้ข้อมูลข่าวสาร การสร้างทัศนคติ การชักจูงประชาชนให้ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ หรือความคิดใหม่ ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น นอกจากนี้ สื่อยังส่งสารไปยังผู้รับได้เป็นจำนวนมากพร้อม ๆ กัน เพราะสื่อมีหลายประเภทให้เลือกตามความต้องการ

วิลเบอร์ แชรรมม์ (Wilber Schramm, 2010, pp.48) กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า การสื่อสาร คือการมีความเข้าใจร่วมกันต่อสัญลักษณ์ที่แสดงข่าวสาร (information signs)

วีรัช อภิรัตน์กุล (2550, หน้า 159) ถึงแม้จะกล่าวว่าการสื่อสารแบบดั้งเดิมแต่ก็น่าสนใจ และสรุปได้ว่า การสื่อสาร คือ วิถีทางและเทคนิคการสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น มนุษย์รู้จักสัญญาณกลอง คิวไฟ แผ่นศิลาจารึก โทรเลข การพิมพ์ การกระจายเสียง และภาพยนตร์

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่าสื่อทุกประเภท ทุกชนิดมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารจากผู้นำส่งไปยังผู้รับ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการเผยแพร่ ทั้งนี้ โดยใช้กลวิธีหรือกระบวนการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการและสถานการณ์ในสังคม

ความสำคัญของสื่อ

สื่อมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะทำหน้าที่ถ่ายทอด เผยแพร่ความคิด วิธีการ นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่สังคม ทำให้การบริหารจัดการโครงสร้างทางสังคม ตลอดจนพฤติกรรมทางความคิด จิตใจ และการปฏิบัติของมวลชนแตกต่างกันออกไป สื่อจึงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฯลฯ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ส่วนใหญ่สื่อกับการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์จะดำเนินไปด้วยกัน และใช้กระบวนการขับเคลื่อนเชิงรุกเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แต่จะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร มากน้อยเพียงไหนเป็นหน้าที่ของทุกคนต้องคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลับกรอง และเลือกรับโดยใช้ความรู้ (Knowledge) ก่อนนำไปใช้อย่างชาญฉลาดด้วยปัญญา (Wisdom) จึงจะได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า แต่เราจะทำอย่างไรจึงจะให้ผู้ผลิตและใช้สื่อตระหนักถึงคุณภาพ จริยธรรม และจรรยาบรรณของตนเองในการนำเสนอสื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในภาวะการตื่นตัวสูง และบางครั้งยังแยกแยะสิ่งที่มีคุณค่าออกจากสิ่งเร้าเชิงลบได้ยาก การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ผ่านสื่อช่องทางที่หลากหลายในปัจจุบันจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน องค์กรจะคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นหลักมิได้ ทั้งนี้เพราะการสื่อสารจะเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนต้องตอบสนองสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสามารถให้ข้อมูลได้ฉับพลัน นำไปสู่การแก้ปัญหาของประชาชนส่วนใหญ่ได้

ดังนั้นกระบวนการขับเคลื่อนของสื่อตั้งแต่ข้อมูล (Data) ซึ่งแปลงเป็นเนื้อหา (Message) ที่จะนำเสนอ ต้องผ่านช่องทาง (Channel) หรือวิธีการ (Method) ที่เหมาะสมเพื่อที่ผู้รับสาร (Receiver) จะได้ เข้าใจตรงกันและขับเคลื่อนตามผู้ส่ง (Sender) หรือผู้สั่งการ (Director) ได้ ดังนั้นสื่อจึงสนับสนุน ระบบการทำงานของวงการศึกษาทุกประเภทให้ก้าวทันสถานการณ์โลกและปรับตัวให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ประเภทของสื่อ

วิโรจน์ อารีย์กุล(2554, หน้า 28-33) ได้แบ่งประเภทของสื่อไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย โปสเตอร์

1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต อีเมล เครือข่ายสังคม (Social Network)

2. แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อที่รับรู้โดยการฟังหรือสื่อโสต การเห็นหรือสื่อทัศน์ และทั้งการฟังและการมองเห็นหรือสื่อโสตทัศน์ ดังนี้

2.1 สื่อโสต (Audio Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง เทป

2.2 สื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย

3. แบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อร้อนและสื่อเย็น ดังนี้

3.1 สื่อร้อน (Hot Media) สื่อที่นำสารส่งไปยังผู้รับสาร และผู้รับสารไม่ได้มีส่วนร่วมในการส่งสารเลย ผู้รับสารไม่ต้องใช้ความพยายามใดเพื่อให้ได้สารที่สมบูรณ์ เพราะมีคนจัด คอยดูแลให้ เช่น ภาพยนตร์ มีช่างเทคนิคของโรงภาพยนตร์ได้จัดการฉายให้ชม เป็นต้น

3.2 สื่อเย็น (Cool Media) คือ สื่อที่นำข่าวสารไปยังผู้รับ โดยบางครั้งผู้รับสาร จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการพยายามให้ได้ข่าวสารที่สมบูรณ์ เช่น วิทยุโทรทัศน์ภาพลัม ผู้ชมต้องปรับ ภาพ เป็นต้น

4. การแบ่งประเภทของสื่อโดยธรรมชาติในการนำสาร ดังนี้

4.1 สื่อวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารในลักษณะที่เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน เช่น การพูด การเขียน ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น

4.2 สื่ออวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารซึ่งไม่เป็นภาษาพูด แต่เป็นสัญลักษณ์ เครื่องหมาย (Signs) และอากัปกริยา การเคลื่อนไหวของร่างกาย ริมฝีปาก การแสดงออกบนใบหน้า นัยน์ตา การขมวดคิ้ว การใช้สัญญาณมือ การสัมผัส การใช้สัญญาณไฟ การตีเกราะ กลอง การยิงพลุ เพื่อขอความช่วยเหลือของผู้ที่รอดชีวิตจากเครื่องบินตก หรือเรืออัปปาง สัญญาณจราจร ป้าย ทางเข้าออก ทางไปห้องน้ำชาย - หญิง ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีสื่อวัฒนธรรมหรือสื่อพื้นบ้าน เช่น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ดนตรี การแต่งกาย และสื่อทัศนศิลป์

5. การแบ่งประเภทของสื่อตามรูปแบบและสถานการณ์การสื่อสาร สามารถแบ่งสื่อได้ เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

5.1 สื่อภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารกับตนเอง หรือการส่งสารของบุคคลคนเดียว แต่ละบุคคลมีการสื่อสารภายในตนเองทุกคน เนื้อหาสาระในการสื่อสารมาจากประสบการณ์ ข่าวสาร และข้อมูลที่แต่ละคนได้รับ ตัวบุคคลจึงนับได้ว่าเป็นสื่อหรือช่องทางในการสื่อสารกับตนเอง หรือการสื่อสารภายในบุคคล

5.2 สื่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบของการสื่อสารตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป สื่อที่ใช้ในการสื่อสารประเภทนี้ คือ สื่อบุคคล บุคคลได้มีการพูดกันอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ได้ติดต่อสื่อสารกันทางจดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร เทเลคอนเฟอเรนซ์ การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น ผู้ส่งสารรู้แน่ชัดว่าเป็นกลุ่มใด ผลสะท้อนกลับจากผู้รับสารก็มีได้ง่ายกว่า สื่อหรือช่องทางในการสื่อสารสามารถใช้นำสารได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

5.3 การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการแบ่งประเภทสื่อโดยอาศัยการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสเป็นหลัก คือ

1) สื่อที่รับได้ด้วยการมองเห็น หรือสื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ภาพถ่าย (Photography)

2) สื่อที่รับได้ด้วยการฟัง (Audio Media) หรือสื่อโสต ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง

3) สื่อที่รับได้ด้วยการฟังและการมองเห็น หรือสื่อโสตทัศน์ (Audio-Visual Media) ผู้รับสารรับสารโดยการมองเห็นและการได้ยินพร้อม ๆ กัน ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอ (Video) วีดิโอดิส (Videodisc) การแสดงบนเวที (Theatre) เช่น ละคร ดนตรี อุปรากร การฟ้อนรำ เป็นต้น

6. การแบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อสนับสนุน (Supporting Channels) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

6.1 สื่อสนับสนุนในการบันทึกข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับการพิมพ์ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องพิมพ์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง กล้องถ่ายรูป และวัสดุรองรับสาร ได้แก่ กระดาษ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ แผ่นเสียง เป็นต้น

6.2 สื่อสนับสนุนในการขนส่งข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับระบบการคมนาคม (Transportation) และบริการไปรษณีย์ (Postal Services) ได้แก่ เครือข่ายของเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศ ทางเรือ ยานพาหนะ บริการส่งจดหมาย และไปรษณีย์ภัณฑ์อื่น ๆ

6.3 สื่อสนับสนุนในการถ่ายทอดข่าวสาร เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้การถ่ายทอดข่าวสาร (Transmission of messages) จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ถ่ายทอดสัญญาณผ่านระบบสาย ระบบวิทยุ ระบบแสง และระบบสื่อสารดาวเทียม ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า “การสื่อสารโทรคมนาคม” (Telecommunication) หรือสื่อส่งสัญญาณ (Transmission Media) ได้แก่ โทรศัพท์ โทรพิมพ์ โทรภาพ โทรสาร โทรทัศน์ตามสาย วิทยุคมนาคม เป็นต้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อ

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อพบว่า มีผู้ศึกษาและเสนอทฤษฎีต่าง ๆ ไว้รวม 5 ทฤษฎีด้วยกัน คือ

ทฤษฎีการผ่อนคลาย (Catharsis Theory)

เฟชบาชและซิงเกอร์ (Feshbach, S. and Singer B., 2009, pp.5-40) ผู้เสนอทฤษฎีนี้เชื่อว่าปกติคนเราจะมีประสบการณ์ประจำวันที่ทำให้เกิดความเครียด หรือ อารมณ์หงุดหงิด ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงได้ ดังนั้น การมีโอกาสดับรับสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง จะช่วยลดเปลื้องหรือบรรเทาความรู้สึกที่อยากแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้ ดังนั้น ความรุนแรงของสื่อจึงเปรียบเสมือนกลไกทางทางจิตวิทยาและทางสังคม (Psychological and Social Mechanisms) ที่เป็นทางออกสำหรับพฤติกรรมความรุนแรงของคนเรา ซึ่งลักษณะการเป็นเครื่องผ่อนคลายความก้าวร้าวรุนแรงนี้จะเกิดผลกับชนชั้นต่ำมากกว่าคนระดับกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากคนในระดับกลางมีความสามารถในการควบคุมหรืออดกลั้นต่อการแสดงออกของความรุนแรงได้ดีกว่าคนชั้นต่ำของสังคม

ทฤษฎีการกระตุ้น (Aggressive Cues or Stimulating Effects Theory)

เลียวนาร์ด เบอริควิทซ์ (Berkowitz, L., 2008, pp.12-14) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้โดยสันนิษฐานว่าการเปิดรับสิ่งเร้าของความก้าวร้าวจะไปกระตุ้นระดับการปลุกเร้าทางจิตใจและร่างกาย จนอาจถึงขั้นการแสดงพฤติกรรมในทางก้าวร้าวรุนแรงได้ ความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus and Response) ตามทฤษฎีนี้มีได้หมายความว่า การกระตุ้นหรือปลุกเร้า ความรุนแรงจะเกิดขึ้นกับผู้ที่กำลังชมรายการสื่อทุกคนเท่ากันหมด สำหรับผู้ที่กำลังอยู่ในภาวะกดดันหรือหงุดหงิดในขณะนั้นมักจะมีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางก้าวร้าวสูงกว่า

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning Theory)

บานดูราและวอลเตอร์ (Bandura, A. and Walters, R., 2010, pp.25-30) เป็นผู้ริเริ่มเสนอทฤษฎีนี้ โดยมีข้อสันนิษฐานว่าคนทั่วไปสามารถเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวโดยการสังเกตลักษณะพฤติกรรมความก้าวร้าวจากสื่อมวลชน เช่น วิธีการฆ่า การทรมาน การรังแกผู้อื่น ฯลฯ และบางครั้งอาจจะเลียนแบบความก้าวร้าวของผู้แสดงในเรื่องด้วย นอกจากนี้ เด็กอาจจะเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวบางอย่างในโทรทัศน์แล้วนำมาปฏิบัติกับพี่น้องหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้

อย่างไรก็ดี ทฤษฎีนี้มีได้หมายความว่า เมื่อผู้ชมรายการสื่อเกิดการสังเกตเรียนรู้วิธีการรุนแรงแล้วแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นทันที แต่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย นอกจากนั้นก็เกิดจากความคาดหวังในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งนั้นด้วย หากปรากฏว่าแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งนั้นแล้วได้รับรางวัลตอบแทน

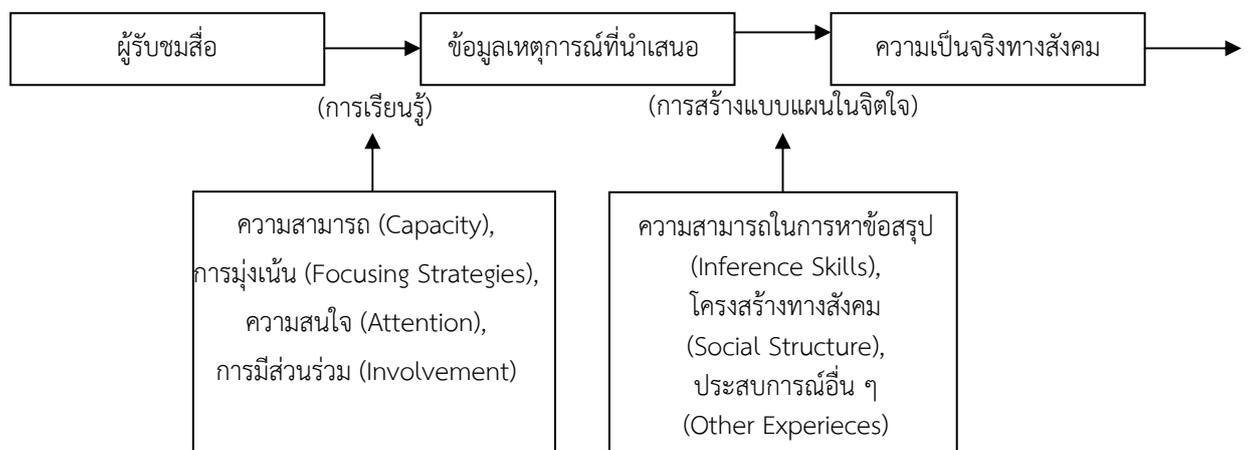
ทฤษฎีแรงเสริม (Reinforcement Theory)

โจเซฟ แคลปเปอร์ (Klapper Joseph, 2010, pp.121-124) ได้นำเสนอทฤษฎีแรงเสริม (Reinforcement Theory) ที่อธิบายว่าความรุนแรงในสื่อต่าง ๆ แม้จะไม่ได้มีส่วนเพิ่มหรือลดความเป็นไปได้ในการแสดงพฤติกรรมรุนแรงของผู้รับสารอย่างเด่นชัด แต่มีผลในการเสริมความก้าวร้าวรุนแรง หรือเป็นแรงเสริมการต่อต้านความก้าวร้าวรุนแรงที่มีอยู่แล้วของบุคคลผู้รับสาร ทฤษฎีแรงเสริมของความก้าวร้าวรุนแรงในสื่อชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาในสื่อเป็นแรงเสริมต่อทัศนคติ ค่านิยม บรรทัดฐาน และความเชื่อของบุคคลที่รับสาร หากบุคคลนั้นเชื่อในการใช้ความรุนแรงอยู่แล้ว ความรุนแรงในสื่อก็จะช่วยเสริมความเชื่อนั้นให้หนักแน่นขึ้น

ทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory)

มอร์แกน (Morgan, 2009, pp.175-184) ได้นำเสนอทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory) ซึ่งมีสมมติฐานว่าข่าวสารในสื่อมวลชนได้ปลูกฝังบ่มแต่งความคิดของผู้รับสารเกี่ยวกับโลกที่แท้จริง อิทธิพลของสื่อที่แพร่กระจายไปสู่ทุกประตูบ้านจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต

ที่สามารถเข้าถึงได้โดยปลายนิ้วสัมผัส และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ สามารถเข้าชมได้บ่อยเท่าที่ต้องการ โดยที่สื่อเหล่านั้นมีเนื้อหาที่มักเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรุนแรง อาชญากรรม ความขัดแย้ง เรื่องราวทางเพศ อยู่เสมอ ๆ จนทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกที่โลกนี้เต็มไปด้วยความรุนแรง ความขัดแย้ง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดิ้นรนต่อสู้ โดยเฉพาะหากเนื้อหาในสื่อแสดงให้เห็นถึงตัวละครเอกในเรื่องที่มีอำนาจหรือมีชัยชนะเหนือผู้อื่นได้ด้วยการใช้กำลังหรือความรุนแรงเท่านั้น ผู้ชมก็จะถูกปลูกฝังให้มีความรู้สึกที่โลกที่น่าเสนอในสื่อคือโลกที่แท้จริงของเราที่เต็มไปด้วยความรุนแรง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อย จึงเกิดการคล้อยตามและเชื่อตามที่สื่อนำเสนอ

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory) ของมอร์แกน (Morgan, 2009, pp.175-184)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรง

พุดิเดช บุญกระพือ (2552, หน้า 33-38) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางสังคมวิทยา จิตวิทยาที่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับสื่อบุคคล สถานการณ์ อำนาจในครอบครัวที่ส่งผลต่อความรุนแรง พอสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theories)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเสนอแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมความรุนแรงมีที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ การขัดเกลาของสังคม (Socialization) เด็กที่มีประสบการณ์ความรุนแรงที่บ้าน ทั้งการมีประสบการณ์โดยตรงจากการถูกทารุณ หรือการเห็นความรุนแรงจากพ่อแม่ มักมีแนวโน้มของการเป็นผู้กระทำความรุนแรงหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากบุคคลอื่นเมื่อโตขึ้น เหตุเพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้การแสดงบทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย และบทบาทของพ่อแม่ลูก เป็นสถาบันทางสังคมแรกที่บุคคลจะเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียด

วิกฤติการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งในหลายกรณีก็เป็นแหล่งบ่มเพาะการยอมรับความรุนแรง หรือการมีแนวคิด ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

ทฤษฎีนี้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้และประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเครื่อง บ่มเพาะความรุนแรงระดับหนึ่ง

ทฤษฎีสถานการณ์ทางสังคม (Social Situation/Stress and Coping Theory)

ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายว่าทำไมจึงเกิดความรุนแรงขึ้นในสถานการณ์หนึ่งและไม่เกิดในอีก สถานการณ์หนึ่ง ความรุนแรงจะเกิดขึ้นได้ในสองปัจจัย ประการแรกเกิดจากสถานการณ์ความเครียด และประการที่สอง การขาดแคลนทรัพยากรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวเมื่อเกิดความเครียด หรือในทางกลับกันหมายถึงความนิยมของการใช้หรือยอมรับความรุนแรงเพื่อขจัดความเครียด

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าจิตใจที่เครียดและการขาดแคลนทรัพยากรก่อให้เกิดความรุนแรงได้

ทฤษฎีอำนาจ (Resource Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ทุกระบบสังคมรวมทั้งครอบครัวใช้อำนาจในการบังคับควบคุม สังคม หรือ บุคคลมีอำนาจมากเท่าใด ก็มักจะใช้กำลังในการบังคับควบคุมผู้อื่นมากเท่านั้น อย่างไรก็ตาม บุคคล อาจใช้กำลังในการแสดงอำนาจด้วยเช่นกัน ดังนั้น สมาชิกที่ต้องการอยู่เหนือผู้อื่นในครอบครัว แต่มี การศึกษาน้อยกว่า มีตำแหน่งหน้าที่หรือรายได้ที่ต่ำกว่าภรรยา รวมทั้งขาดแคลนทักษะการมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาจใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการบังคับควบคุมเพื่อให้มีอำนาจเหนือ ผู้อื่นในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันสมาชิกในครอบครัวหรือภรรยา ที่มีแหล่งสนับสนุนทางสังคม หรือ อำนาจน้อยกว่าอาจใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการตอบโต้ หรือป้องกันตัวเอง เป็นต้น

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าความมีอำนาจของสามีซึ่งมีภรรยาที่มีการศึกษาหรือรายได้น้อยกว่า อาจใช้ อำนาจหรือความรุนแรงได้

ทฤษฎีแลกเปลี่ยน (Exchange Theory)

ทฤษฎีนี้ยอมรับว่า ความรุนแรงถูกกำหนดจากการประเมินผลได้ผลเสียจากการกระทำ ความรุนแรง พฤติกรรมความรุนแรงจะเกิดขึ้นเมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นมีผลได้มากกว่าผลเสียด้วย เงื่อนไขที่ธรรมชาติครอบครัวเป็นเรื่องส่วนบุคคล หรือการที่องค์กรทางสังคมอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง น้อย รวมทั้งสังคมให้การยอมรับอำนาจการบังคับ และเห็นชอบต่อการใช้ความรุนแรง

ทฤษฎีนี้ยอมรับว่าครอบครัวเป็นเรื่องส่วนบุคคล ผลได้ผลเสียของความรุนแรงในครอบครัว สังคมให้เป็นไปตามธรรมชาติของแต่ละครอบครัว

ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory)

ทฤษฎีสตรีนิยมเสนอว่า ความรุนแรงเป็นรูปแบบหนึ่งของปรากฏการณ์ของสังคมที่ชายเป็นใหญ่ ใจกลางของแนวคิดทฤษฎีนี้เสนอว่า โครงสร้างทางสังคมเศรษฐกิจเอื้อประโยชน์ให้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง และด้วยแนวคิดและโครงสร้างทางสังคมเช่นนี้เอื้อประโยชน์ต่อการที่จะยอมรับและใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการแสดงสถานะสังคมที่ชายเป็นใหญ่ ความรุนแรงระหว่างคู่รักของวัยรุ่น เป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญที่สามารถอธิบายโดยใช้แนวคิดนี้ได้

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้ชายเป็นใหญ่กว่าผู้หญิง ดังนั้นวัยรุ่นชายจึงมักใช้อำนาจกับคู่รัก

ทฤษฎีการควบคุม (Control Theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การกระทำความรุนแรงของเด็กและเยาวชนนั้น เป็นผลมาจากตัวเชื่อมระหว่างวัยรุ่นและสังคมอ่อนตัวลงไป หรือแตกหักไป เยาวชนหากมีความผูกพันต่อสังคมหรือผูกพันต่อสถาบันของสังคมมากเพียงใดก็จะสามารถระงับยับยั้งการกระทำผิดได้มากหรือไม่กระทำผิดเท่านั้น ทั้งนี้เชื่อว่า พฤติกรรมการกระทำความรุนแรงนั้น เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ทางครอบครัว (Family Interaction) คือถ้าเด็กและเยาวชนขาดการสนับสนุนจากครอบครัวเด็กมีแนวโน้มไปสู่ความเป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมาย (Law Stake in Conformity) จะนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายและการคบหาสมาคมกับผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าสังคมกับชุมชนมีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน หากบุคคลดังกล่าวไม่ผูกพันกับสังคมหรือชุมชน พฤติกรรมก็จะเปลี่ยนไป

แนวคิดทางวัฒนธรรม เชื่อว่า ค่านิยม ความเชื่อและบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมรวมทั้งตัวตนและอัตลักษณ์ของบุคคล และความเชื่อในความสามารถส่วนบุคคลในการดำรงชีวิต ปรับตัวหรือมีความพึงพอใจในตนเอง จะส่งผลต่อการเกิดหรือเป็นปัจจัยป้องกันความรุนแรงของเยาวชนได้ ในอีกด้านหนึ่งวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมก็อาจเป็นปัจจัยเหนี่ยวนำการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้ ทฤษฎีวัฒนธรรมของแก๊งค์วัยรุ่น ได้เน้นถึงการปรับตัวของกลุ่มวัยรุ่นต่อความกดดันทางสังคม จนเกิดแนวคิดการปฏิบัติของกลุ่มเฉพาะของตนขึ้นมา

แนวคิดนี้เชื่อว่าวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมที่มีต่อบุคคลมีผลต่อการป้องกันความรุนแรงของเด็กและเยาวชนได้ แต่ความคิดเฉพาะกลุ่ม เช่น วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มที่ได้รับความกดดันจากสังคม ก็อาจส่งผลก่อให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้

แนวคิดนิเวศวิทยา (Ecological Perspective)

แนวคิดนี้เชื่อว่าความรุนแรงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคล ระดับสังคมจิตวิทยา และระดับสังคมวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น เด็กที่กระทำความรุนแรง เกิดจากบทบาทความสัมพันธ์

ของพ่อ แม่ ลูก รวมทั้งความสัมพันธ์ของครอบครัวต่อเพื่อนบ้าน หรือชุมชนไม่เหมาะสม การทารุณหรือการกระทำความรุนแรง จะมีแนวโน้มเกิดขึ้นมาก หากครอบครัวอ่อนแอ ขาดความสัมพันธ์ที่ดี ระบบสังคมไม่สนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกกับเด็ก แต่ในทางตรงกันข้ามเบียดขับให้เด็กกลุ่มนี้แสดงอัตลักษณ์ของพฤติกรรมความรุนแรงออกมา

แนวคิดนี้เชื่อว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน เพื่อนบ้าน มีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน หากระบบสังคมละเลย เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองชอบ

แนวคิดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence)

แนวคิดนี้แบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งได้แก่ ความรุนแรงทางตรง/ชั้นบุคคล (Direct/Personal Violence) ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) โดยชี้ให้เห็นว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเรานั้นมีอาจแยกส่วน โดยพิจารณาแต่ภาพเชิงปรากฏการณ์ที่เห็น และมุ่งแก้ไข้ปัญหาเป็นปัจเจก ทั้งนี้ ความรุนแรงที่เห็นรับรู้ได้ดังกล่าวเรียกว่าเป็น “ความรุนแรงทางตรง” (Direct Violence) เป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจน ดัวยตาเปล่า และรับรู้ได้ เพราะมีร่องรอยปรากฏให้เห็นบนร่างกายของมนุษย์ ในรูปของบาดแผล การสูญเสียชีวิต รวมทั้งความเสียหายต่อวัตถุและทรัพย์สินของผู้คน การทำทารุณกรรมและการทำร้ายร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือการฆ่าฟันกันของผู้คน ซึ่งเป็นความรุนแรงที่เห็นได้ง่าย ชัดเจน แต่ความรุนแรงอีกรูปแบบคือ ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) ซึ่งหมายถึงโครงสร้างที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างคนในสถานภาพหนึ่งกับคนในอีกสถานภาพหนึ่ง ผู้ที่มีอำนาจมากกว่าเอารัดเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนระหว่างกัน โครงสร้างสังคมนี้มุ่งเพื่อรักษาสถานภาพของฝ่ายที่ได้เปรียบเชิงอำนาจให้คงความได้เปรียบนั้นไว้ และสุดท้าย คือความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็นการขยายปริณทล การพิจารณาเรื่องความรุนแรงให้ลึกซึ้งออกไปจากการมองเห็นความรุนแรงที่เป็นเพียงการมุ่งไปที่การกระทำ หรือการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกันเอง โดยมีผู้กระทำที่ชัดเจนทั้งบุคคล และโครงสร้างไปสู่ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ซึ่งครอบคลุมปริณทลที่ใช้ในการดำรงชีวิต (เช่น ศาสนา อุดมการณ์ ภาษา ศิลปะ เป็นต้น) หรือเป็นระบบความเชื่อที่ยอมรับความรุนแรงที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนรองรับความรุนแรงทั้งทางตรงและเชิงโครงสร้าง โดยทำให้คนรู้สึกว่าการรุนแรงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง หรือยอมรับได้ หรืออย่างน้อยก็ไม่ใช่อะไรเรื่องผิดร้ายแรงอะไร กล่าวให้ชัดคือ การศึกษาเรื่องความรุนแรงนั้นมีสองมิติคือ มิติเรื่องการใช้ความรุนแรง คือรูปแบบความรุนแรง การเห็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง และ มิติเรื่องกระบวนการให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นการพิจารณารูปแบบวิธีการที่ความรุนแรงถูกทำให้กลายเป็นเรื่องชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับในสังคมโดยรวมได้อย่างไร

แนวคิดนี้ยอมรับว่าความรุนแรงเกิดขึ้นได้ทางตรงเพราะเห็นด้วยตนเองประสมกับ โครงสร้างที่ผู้มีอำนาจเอาเปรียบจนกลายเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ไม่ว่าจะในด้านศาสนา อุดมการณ์ ภาษา ฯลฯ

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการขยายจากแนวคิดเชิงปัจจัยเดียว เช่น ผู้กระทำความรุนแรงเป็นเพราะมีความผิดปกติทางจิตหรือบุคลิกภาพ ขาดการควบคุมตนเอง หรือสืบเนื่องจากการตีมีสุรา ไปสู่ทฤษฎีที่อธิบายด้วยเงื่อนไขปัจจัยที่ซับซ้อนมากขึ้น (Multidimensional Approach) เกี่ยวพันกันและกันทุกระดับทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัว สถานการณ์ และสังคมวัฒนธรรม รากเหง้าของความรุนแรงเชิงโครงสร้างในวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ และวัฒนธรรมทางเพศที่แสดงถึงการอยู่เหนือผู้หญิง เป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดแนวโน้มความรุนแรงต่อ เพศตรงข้าม ในขณะที่เดียวกันลักษณะความเป็นปัจเจกของครอบครัวที่ต่างคนต่างอยู่ ทำให้บทบาท ของเครือญาติ ชุมชน หรือเครือข่ายทางสังคมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมดูแลปกป้องความรุนแรงน้อยลง ซ้ำร้ายยังส่งผลให้ความรุนแรงนั้นเกิดซ้ำแล้วซ้ำอีก เงื่อนไขทางสังคม เช่น อัตราการว่างงาน อัตรา อาชญากรรมสูง มีแหล่งอบายมุข การขายสุราฟรีเพรีอ การแพร่ระบาดของยาเสพติด สื่อลามก รวมทั้งยังมีสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยแรงในระดับบุคคลอีกเช่นเดียวกัน เช่น ความเครียด ความยากจน การตีมีสุรา แรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน หนุนนำทำให้ผู้กระทำความรุนแรงได้เช่นเดียวกันรวมทั้งปัจจัย ส่วนบุคคล เช่นการมีประสบการณ์เห็นหรือถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวทัศนคติที่ยอมรับ การกระทำความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น

วรจกณ ธรรมะ (2554, หน้า 23-30) กล่าวว่าปัญหาความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ประกอบขึ้นด้วยหลายเหตุปัจจัย (Multifactors) ทั้งปัจจัยในระดับบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว และสังคม ซึ่งสามารถแบ่งระดับการวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุความรุนแรงระหว่างบุคคลได้ เป็น 3 ระดับคือ ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระหว่างบุคคล และปัจจัยระดับสังคมวัฒนธรรม

1. ระดับบุคคล โดยให้ความสำคัญที่เพศ อายุ และบุคลิกภาพของผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้ที่ได้รับความรุนแรง แนวคิดนี้รวมความถึงแนวคิดว่าด้วยบุคลิกภาพที่เป็ยงเบน ความเจ็บป่วย ทางจิต การใช้สารเสพติด การตีมีแอลกอฮอล์ และกระบวนการในระดับบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ความรุนแรง

2. ปัจจัยระหว่างบุคคล เน้นความสนใจไปที่การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ของคน โครงสร้างและบทบาทของครอบครัว และปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก และการเรียนรู้ (Socialization) ในครอบครัว และสังคม ซึ่งส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมความรุนแรง

3. ปัจจัยระดับสังคมวัฒนธรรม จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัจจัยในระดับ มหภาค โดยมีสมมติฐานที่ว่า ความรุนแรงระหว่างบุคคลก่อรูปมาจากโครงสร้างทางสังคมที่เอื้อต่อ

การเกิดความรุนแรง เช่น ความเป็นธรรม โครงสร้างทางสังคมที่ชายเป็นใหญ่ ปัญหาช่องว่างทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง แนวคิดทางวัฒนธรรม ประเพณีนิยมที่ยอมรับความรุนแรง เป็นต้น

การอธิบายปรากฏการณ์ของความรุนแรงทั้งปัจจัยในระดับบุคคล ระหว่างบุคคล และระดับโครงสร้าง พบข้อมูลว่าปัจจัยระดับบุคคลให้ความสำคัญกับลักษณะทางกายภาพหรือสุขภาพจิตของคนโดยผู้ที่ใช้ความรุนแรงโดยถูกมองว่ามีความเจ็บป่วยทางจิตใจหรือมีปัญหาบุคลิกภาพ เช่น การขาดความสามารถหรือทักษะในการควบคุมตนเอง หรือระงับความโกรธ ประวัติครอบครัวของผู้กระทำที่ได้รับความรุนแรงในวัยเด็ก หรือการเชื่อมโยงผู้ชายที่ทำร้ายภรรยาพิการ ลูกพิการ เข้ากับการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติด ความเครียดในครอบครัว หรือจากการทำงาน การมีอาวุธครอบครอง การตกงาน หรือการอธิบายการใช้ความรุนแรงนี้ด้วยประสบการณ์ในวัยเด็กของผู้ชาย การที่เด็กชายที่ขาดพ่อแม่จะยึดเอาแบบอย่างของบทบาทและพฤติกรรมที่เห็นจากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ต้นแบบเหล่านี้มีภาพของความเข้มแข็งมีอำนาจ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการใช้วิธีการที่รุนแรง จึงเลียนแบบการจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในชีวิตของเขาด้วย

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครแม้ว่าจะเป็นเมืองใหญ่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง มีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาทำงานและพักอาศัยอยู่มากที่สุด แต่ก็ยังเป็นจังหวัดที่มีปัญหาสังคมมากที่สุดเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มีสถิติสูงสุดในประเทศ ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่าความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครอยู่ในชุมชนแออัดมากขึ้น และมีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัว ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้มีความอบอุ่นน้อยลง ซึ่งจะพบปัญหาอันดับแรกคือปัญหาด้านอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่มีภูมิคุ้มกันต่อสิ่งแปลกปลอมที่ไม่ดีที่อยู่รอบตัว หรือการคบเพื่อนไม่ดี เพราะไม่มีผู้ปกครองช่วยดูแลเนื่องจากผู้ปกครองต่างเร่งรีบและให้เวลาเกือบทั้งหมดไปกับการประกอบอาชีพที่มีค่าตอบแทนไม่สูงนัก ส่งผลต่ออนาคตของเด็ก ซึ่งสาเหตุที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากอยู่ในบ้านที่แออัด เนื่องจากครอบครัวย้ายจากเขตชนบทเข้ามาอยู่ในเมือง สถานภาพทางการเงินยังไม่ดี อีกทั้งพาลูกเข้ามาด้วย เด็กจึงจำเป็นต้องตกอยู่ในสภาพบ้านที่แออัด บางบ้านอยู่ในชุมชนแออัดที่เรียกว่า “สลัม” หรืออยู่ในบ้านที่มีสภาพคล้ายสลัม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดให้โทษ เป็นแหล่งรวมสิ่งมีนเมาทั้งปวง และมีพฤติกรรมความรุนแรงให้เห็นอยู่ทั่วไป ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนชาย สำหรับเด็กและเยาวชนหญิงที่เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์และเชื้อเอชไอวี (HIV) แยก มี ความเข้าใจผิดมากขึ้น และไม่สามารถบอกได้ว่าควรจะทำอย่างไร ซึ่งเป็น

เรื่องที่น่าตกใจและน่ากังวลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนหญิงเหล่านี้ที่จะมีโอกาสในการป้องกันตัวเองจากโรคเอดส์และเชื้อเอชไอวีก็ลดน้อยลงไปด้วย (สายสุรี จุติกุล, 2554, 3)

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังเป็นศูนย์กลางความเจริญของเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มีการแพร่กระจายของสื่อแขนงต่าง ๆ ที่ล้วนมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวางและหลากหลาย ทั้งสื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เกมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีทั้งภาพเสียง และเนื้อหาสาระความรุนแรงสอดแทรกอยู่ ทำให้มีส่วนกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนที่ยังมีวุฒิภาวะน้อยเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้โดยไม่รู้ และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ซึ่งกระทบต่อทั้งตัวเด็ก กล่าวคือทำให้หมดอนาคต และได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ และยังส่งผลกระทบต่อสังคม กล่าวคือทำให้เกิดปัญหาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตั้งแต่ พ.ศ. 2549-2554 พบว่ามีจำนวนเด็กและเยาวชนทั่วประเทศกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับทุก ๆ ปี โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดที่พบมากขึ้นในปี 2554 ซึ่งปัญหานี้สื่อเค้าวางจะลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมในไม่ช้าหากไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามาจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างตรงจุด ทั้งนี้ แม้ว่าข้อมูลสถิติดังกล่าวจะเป็นข้อมูลการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ แต่จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนพบว่า มีจำนวนเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาต่าง ๆ ที่พบในชุมชนที่เป็นพื้นที่ระบาดของยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งปัญหาความรุนแรงในชุมชนและครอบครัวดังกล่าวข้างต้น

ตารางที่ 2.1 จำนวนเยาวชนที่กระทำฐานความผิดประเภทต่าง ๆ (พ.ศ. 2549 – 2553)

ประเภท	สถิติประจำปี						รวม
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	
- ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	7,374	7,949	8,886	10,495	10,732	10,012	55,448
- ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	2,175	3,054	4,843	5,969	6,112	5,820	27,973
- ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,026	1,479	1,735	2,417	2,680	1,924	11,261
- ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข	397	681	1,016	1,149	1,271	2,412	6,926
- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ						13,819	13,819
- ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด						2,993	2,993
- ความผิดอื่น ๆ						7,444	7,444
รวม	10,972	13,163	16,480	20,030	20,795	44,424	125,864

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2554, หน้า 1.

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าความก้าวหน้าในการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ผสมเข้ากับสภาพแวดล้อมในกรุงเทพมหานครที่เป็นแหล่งบ่มเพาะปัญหาทางสังคม การขาดความรักและเอาใจใส่จากครอบครัว และภาวะเศรษฐกิจที่ไม่สู้ดีนักของครอบครัวเด็กและเยาวชน เป็นบ้ำหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ระบุว่าสื่อลามกมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดทางเพศ เพราะเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางเพศ ทั้งหมดเคยรับชมสื่อลามก จนนำไปสู่การลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศ และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการกระทำผิดทางเพศ เนื่องจากปัจจุบันสื่อลามกสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพราะเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ขาดแต่เพียงข้อจำกัดในการรับชม และพบว่ากลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลในการกระทำผิดในการแนะนำ เรียนรู้วิธีการมีเพศสัมพันธ์ ตลอดจนพฤติกรรมรุนแรงหมิ่นจากการบอกเล่าของกลุ่มเพื่อน เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านสื่อลามก (ยุพาพร ปิยะพงษ์, 2554, หน้า 1) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่กระทำผิดพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นับถือศาสนาพุทธ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ และไม่มีรายได้ เป็นโสดอาศัยอยู่กับพ่อ-แม่หรือผู้ปกครองซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่ดี ด้านลักษณะนิสัยพบว่ามีนิสัยแบบหุนหัน พลันแล่น (ซึ่งได้แก่การให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในระยะสั้น มากกว่าในระยะยาว) มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ และมีการเรียนรู้จากบุคคลที่สนิทที่เคยกระทำผิดมาก่อน

ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนหญิง (วรวิชัย บำรุงราษฎร์, 2554, หน้า 1)

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อ ปัจจัยแวดล้อมส่วนบุคคล และ ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อ กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีความเฉพาะและแตกต่างจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่อื่นจึงนับว่ามีความสำคัญและนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมาคมกุมารแพทย์ของสหรัฐอเมริกา (The American Academy of Pediatrics, 2011, pp.1-10) ได้เสนอแนะแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็ก และวัยรุ่นให้มากที่สุด สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อที่เหมาะสม และใช้เวลาดูสื่อร่วมกับ บุตรหลาน กำหนดระยะเวลาการดูโทรทัศน์ วิดีโอ 1-2 ชั่วโมง/วัน ใช้เครื่องมือป้องกันโปรแกรมที่ไม่เหมาะสม หลีกเลี่ยงวิดีโอหรือเกมส์ที่รุนแรง และไม่ควรมีโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์อยู่ในห้องนอน ของเด็ก ควรอยู่ในที่ที่พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถสอดส่องดูแลได้ว่าบุตรหลานกำลังทำอะไรอยู่

2. รายการหนัง วิดีโอ และเกมส์ต่าง ๆ ที่จะให้เด็กดูหรือเล่น ควรจะเป็นเรื่องที่ไม่มีความรุนแรงเท่านั้น และควรมีโปรแกรมป้องกัน คัดกรอง

3. สนับสนุนให้มีการผลิตสื่อที่สร้างสรรค์เกิดประโยชน์ต่อเด็กให้มากขึ้น ให้ความรู้แก่ ผู้ผลิตสื่อ รวมทั้งตัวแทนจำหน่ายจะต้องเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของสื่อต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็ก

- หลีกเลี่ยงการนำเสนอการใช้อาวุธหรือการพกพาอาวุธ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ว่าเป็นเรื่องปกติ หลีกเลี่ยงการนำเสนอความรุนแรงในรูปแบบการแสดงเรื่องเพศหรือในเรื่องอื่น ๆ ที่ ออกมาในลักษณะสนุกสนาน เป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ

- ถ้าต้องการนำเสนอเกี่ยวกับความรุนแรงจะต้องถือเป็นเรื่องสำคัญและบอกให้ ทราบถึงผลกระทบที่จะได้รับตามมาทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำซึ่งจะต้องมีคำอธิบาย ที่เข้าใจได้ง่ายที่ พ่อแม่สามารถอ่านก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ

- วิดีโอเกมส์ต่าง ๆ ไม่ควรใช้คนหรือสิ่งมีชีวิตเป็นเป้าหมายและได้คะแนนเพิ่มขึ้นเมื่อมีการฆ่า สำเร็จ ต้องนำเอาอายุเด็กมาเป็นข้อพิจารณาดูความเหมาะสมในการเลือกเกมส์แต่ละชนิดสำหรับเด็ก รวมถึงการแจกจ่ายหรือนำเสนอแก่เด็กในช่วงอายุต่าง ๆ

พวงทอง เครือมังกร (2551, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำ ความผิดต่อร่างกาย หรือต่อชีวิตของผู้ต้องขัง โดยสำรวจผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดต่อร่างกายและชีวิต อายุระหว่าง 19-72 ปี จำนวน 539 ราย ที่เรือนจำกลางคลองเปรม ระหว่างเดือนมกราคม 2551 พบว่า ปัจจัยที่มีผลให้กระทำผิดมาจากสื่อ โดยร้อยละ 71.2 ชอบดูภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง เช่น การต่อสู้ สงคราม ซึ่งพฤติกรรมส่วนบุคคล พบว่าเป็นคนใจร้อน โกรธง่าย เวลาโกรธควบคุมอารมณ์ไม่ได้ โดยผลการวิจัยยังพบว่าเวลาที่ใช้ในการชมภาพยนตร์มีส่วนต่อพฤติกรรมความรุนแรง ส่วนเหตุจูงใจที่กระทำผิดมาจากการดื่มสุรามากที่สุด หรือร้อยละ 65.4 รองลงมาเป็นการทะเลาะคู่กรณี ถูกข่มขู่ และเสพยาบ้า ตามลำดับ ขณะที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่พอมีพอกิน ไม่เป็นหนี้ และครอบครัวมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ จากผลวิจัยดังกล่าวจึงชี้ให้เห็นว่า แม้ครอบครัวในวัยเด็กของผู้ต้องขังจะให้การเลี้ยงดูเอาใจใส่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวพอมีพอกิน ไม่มีหนี้สิน อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อาจไม่เพียงพอเนื่องจากมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องให้ผู้ต้องขังกระทำผิด โดยเฉพาะการเสพสื่อที่มีเนื้อหาความรุนแรง จะทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบและไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 1-2) ที่ศึกษาเรื่องจำนวนคดีของเด็กและเยาวชนตั้งแต่ปี 2549 – 2553 ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าการกระทำผิดที่มีเด็กเป็นผู้ลงมือมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิด 4 ประเภท คือ 1. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาทิ การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ 2. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย อาทิ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา พยายามฆ่าผู้อื่น ประมาทจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต ทำร้ายร่างกายผู้อื่น 3. ความผิดเกี่ยวกับเพศ อาทิ การกระทำอนาจาร ข่มขืนกระทำชำเรา พยายามข่มขืนกระทำชำเรา พรากผู้เยาว์ โทรมหญิง และพยายามทำความผิด เกี่ยวกับเพศ และ 4. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข ชื่อเสียง และการปกครอง อาทิ อ้างยศ² ซ่องโจร³ วางเพลิง ทำให้เกิดเพลิงไหม้ หมิ่นประมาท ความผิดต่อเจ้าพนักงานฟ้องเท็จ เบิกความเท็จ บุกรุก และทำให้เสียอิสรภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการศึกษาของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 6-9) ที่ศึกษาเรื่องสถิติคดีความที่กระทำโดยเด็กและเยาวชน ยังพบว่าอายุของวัยรุ่น สถานภาพสมรสของพ่อ

² ชื่อความผิดอาญาฐานเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552)

³ การสมาคมกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามลักษณะความผิดอาญาที่ได้บัญญัติเอาไว้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552)

แม้ ระดับการศึกษา อาชีพ การเกี่ยวข้องกับอบายมุข สภาพที่อยู่อาศัย รายได้ของครอบครัว ภาระหนี้สิน ประวัติการกระทำผิดของบุคคลในครอบครัว ความสัมพันธ์กับบิดามารดา การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาก่อน (เช่น การใช้สุรา สารเสพติด ซอบวิบาทชกต้อย) และการคบเพื่อนที่กระทำผิด มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของการกระทำผิด เช่น คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญและการกระทำผิดซ้ำหรือคดีข่มขืนกระทำชำเรา

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (2554, หน้า 1) ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสื่อต่อเด็กและเยาวชนไทย ในยุคโลกไร้พรมแดน กรณีศึกษาตัวอย่างอายุ 12-24 ปี จำนวน 1,815 ตัวอย่าง จากประชากรเด็กและเยาวชนเป้าหมายในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 1,606,286 คน ดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 1-9 สิงหาคม 2554 ที่ผ่านมา ประเด็นค้นพบคือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 ติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านโทรทัศน์ รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 81.4 ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ในขณะที่ร้อยละ 42.5 ติดตามจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 30.9 ติดตามจากมือถือและ SMS ร้อยละ 23.1 ติดตามจากวิทยุ และร้อยละ 18.7 ติดตามจากนิตยสาร ด้านรายการที่เด็กนิยมดูเป็นประจำได้แก่ เพลงและมิวสิควิดีโอ ละคร ข่าว เกม การ์ตูน แฟชั่น กีฬา ซุปซิบดารา ซีรีส์ต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อถามถึงการรับชมรายการโทรทัศน์ที่บ้านพบว่าร้อยละ 53.2 ระบุว่ามีคนอื่นดูด้วย ในขณะที่ร้อยละ 46.8 ดูตามลำพัง และเมื่อสอบถามว่าทำอย่างไรในการชมโทรทัศน์เมื่อเห็นรายการแสดงเรตติง “น” และ/หรือ “ฉ” พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 ดูต่อ โดยมีเพียงร้อยละ 14.7 ที่เปลี่ยนช่อง นอกจากนี้ร้อยละ 94.0 ระบุว่าเคยดูละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหารุนแรง หรือการมีเพศสัมพันธ์เกินเลย มีเพียงร้อยละ 6.0 ที่ไม่เคยดู และพบว่าร้อยละ 98.9 รู้สึกร่วมไปกับเนื้อหาที่น่าเสนาะ เช่น โกรธ เศร้า เกิดความต้องการ เป็นต้น ด้านสื่อออนไลน์ ได้แก่ เกมออนไลน์ พบว่าเกมออนไลน์ที่นิยมเล่นร้อยละ 46.1 เล่นเกมต่อสู้ ยิงปืน ฟัน เตะ ต่อย และยังมีเกมประเภทขโมยของ เปลื้องผ้า และดักจุดหญิงสาวด้วย นอกจากนี้เด็กร้อยละ 37.1 มองว่าเว็บไซต์ที่มีเนื้อหารุนแรง เช่น การทำระเบิด ฆาตกรรม ยาเสพติด ความรุนแรงทางเพศเป็นเรื่องปกติธรรมดา/น่าสนใจ ในขณะที่ร้อยละ 27.2 รู้สึกตกใจ/สะเทือนใจ

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (2552, หน้า 1) ได้สำรวจพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นอายุระหว่าง 14 - 25 ปี จำนวน 1,569 คน ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการที่วัยรุ่นใช้ความรุนแรง ได้แก่ ภาพยนตร์ การชักจูงและสนับสนุนจากเพื่อน ข่าวความรุนแรงที่เสนอตามสื่อ เกมตู้และเกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รายการโทรทัศน์ และนินยาหรือการ์ตูนแนวก้าวร้าว ซึ่งจากผลการสำรวจดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นส่วนใหญ่ล้วนมาจากสื่อที่อยู่รอบ ๆ ตัวของวัยรุ่นแทบทั้งสิ้น ซึ่งสาเหตุที่ทำให้สื่อเข้ามามีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นนั้น รายงานสุขภาพคนไทยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมระบุว่าความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในสื่อต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนบริโภคเข้าไปอย่างต่อเนื่องทำให้เกิด

ความคุ้นเคยกับความรุนแรง เห็นความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ จนในที่สุดกลายเป็นผู้ก่อความรุนแรงเสียเอง โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์ซึ่งนิยมนำเสนอการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา นับเป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่น ซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อยเกิดการซึมซับและเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551, หน้า 1) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมทุกอำเภอ/ เขต จำนวน 304,415 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 มีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง เช่น ชกต่อย การยกพวกตีกันหรือทำร้ายร่างกายระหว่างนักเรียนต่างโรงเรียน เด็กร้อยละ 17 มีความวิตกกังวลหรือกลัว เด็กร้อยละ 4 ถูกล่วงเกินทางเพศ โดยเด็กชายถูกกระทำมากกว่าเด็กหญิง 2 เท่า

สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ และคณะ (2552, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนจากชุมชนต่าง ๆ และจากสถานแรกรับเด็กชายและหญิง จำนวน 2,311 คน พบว่า ในระยะ 30 วันที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 6.4 พบพาอาวุธไปโรงเรียน ร้อยละ 7.1 รู้สึกไม่ปลอดภัยขณะเดินทาง ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.5 เคยอยู่ในเหตุการณ์ที่มีการต่อสู้ทำร้ายร่างกายในสถานที่ทั่วไป ร้อยละ 28.8 ต่อสู้ทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นในโรงเรียน ร้อยละ 13.9 เคยถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธ ร้อยละ 6.8 เคยได้รับบาดเจ็บจนต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลจากการต่อสู้ทำร้าย ร้อยละ 20.7 เคยถูกเพื่อนทุบตีทำร้ายร่างกายโดยเจตนา และร้อยละ 17.1 เคยถูกลวนลาม

อุมาพร ตรังคสมบัติ และคณะ (2551, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่องความชุกของพฤติกรรมเสี่ยงในเยาวชนในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทั่วประเทศ จำนวน 9,003 คน ในปี พ.ศ. 2550 - 2551 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.3 เคยวิวาทชกต่อยอย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วงชีวิตที่ผ่านมา (Lifetime Prevalence) การพกอาวุธร้อยละ 18.4 และร้อยละ 12.4 วิวาทชกต่อยในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับบาดเจ็บจากการวิวาทชกต่อยจนต้องได้รับการรักษาจากแพทย์มีร้อยละ 9.3 อาวุธที่พบบ่อยที่สุด คือ มีด มีดโกน และคัตเตอร์

องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF, 2010, p.1) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ที่สำคัญมี 6 ประการที่ต้องเข้าไปแทรกแซงอย่างรีบด่วนเพื่อป้องกัน ลดปัญหา ได้แก่ การดื่มสุราและสารเสพติด การปฏิบัติต่อเด็กอย่างไม่เหมาะสม การมีแก๊งค์เด็กและเยาวชนในชุมชน การแพร่หลายของอาวุธปืน ความรุนแรงจากสื่อ และความรุนแรงในครอบครัว

สถาบันแห่งชาติด้านความรุนแรงในครอบครัวที่ประเทศแคนาดา (Commission for the Prevention of Youth Violence, 2010, pp.1-10) ระบุว่าปัจจัยป้องกันความเสี่ยงความรุนแรงใน

เด็กและเยาวชน ได้แก่ การไม่ใช้ความรุนแรงในบ้าน ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ดูแลที่เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก การดูแลสอดส่องของพ่อแม่อย่างดี การมีตัวแบบของผู้ใหญ่ที่ดี และการจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา

เดลเบิร์ต เอลเลียต (Delbert S. Elliott, 2008, pp.3-8) ได้ศึกษาเรื่องความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนประกอบด้วยหลายด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่อ่อนแอ การเลี้ยงดูและการติดตามที่ไม่มีประสิทธิภาพ สภาพการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ตลอดจนการได้สัมผัสกับค่านิยม ทักษะคติ และการตอบสนองทางอารมณ์ที่ส่งเสริมการใช้ความรุนแรงต่าง ๆ โดยผลการวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนที่เคยสัมผัสประสบการณ์ความรุนแรงในช่วงวัยเด็กมีความเสี่ยงที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงมากกว่าคนปกติถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนสัมผัสนี้ หมายถึงความรุนแรงที่พบเห็นจริงและความรุนแรงที่อยู่ในสื่อโทรทัศน์ ซึ่งในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีการดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดีจะอธิบายถึงความไม่เหมาะสมของความรุนแรงที่พบเห็นในโทรทัศน์เหล่านั้นโดยชี้แจงว่าขัดต่อหลักคุณธรรมอย่างไร แต่ในครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูไม่มีประสิทธิภาพและหลาย ๆ ครอบครัวพบว่าเด็กดูโทรทัศน์เพียงลำพัง ทำให้เด็กเหล่านั้นเข้าใจว่าพฤติกรรมความรุนแรงที่พบในโทรทัศน์เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป และทำให้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมความรุนแรงได้ในอนาคต

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าสภาพแวดล้อมในชุมชนมีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงด้วย เนื่องจากมีโอกาสที่ทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และเกี่ยวข้องกับความรุนแรงได้โดยตรง อาทิ การรวมกลุ่มเป็นแก๊ง การขายของผิดกฎหมาย เครือข่ายกระจายยาเสพติด ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ความรุนแรงโดยตรง แต่ยังเป็นต้นแบบ (Role Model) และทำให้เด็กได้เห็นรางวัลเชิงบวกที่ได้รับจากกิจกรรมความรุนแรงเหล่านั้นด้วย ประกอบกับสถานะอื่น ๆ ในชุมชน ได้แก่ การเลี้ยงลูกโดยพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว การเลี้ยงดูที่ไม่มีประสิทธิภาพ ความรุนแรงในโรงเรียน อัตราการออกจากโรงเรียนกลางคันสูง อัตราการตั้งท้องของนักเรียนมัธยมศึกษา การทำร้ายร่างกาย อัตราการว่างงานสูง ล้วนเป็นตัวแปรเกื้อหนุนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

สาเหตุสำคัญอีกประการ คือ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและการเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เป็นเครื่องการันตีว่าจะไม่เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน แต่สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและกลุ่มเพื่อนที่เด็กคบด้วยมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับความรุนแรงก็อาจทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้ เนื่องด้วยเมื่อเด็กได้อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกัน จะทำให้อยากแสดงพฤติกรรมที่แปลกและไม่เหมือนใคร เพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มเพื่อนฝูง ซึ่งหากพฤติกรรมเหล่านั้นมีอำนาจเหนือ

ความยับยั้งชั่งใจของเด็กก็ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและรุนแรงได้ ซึ่งการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นหลัก

นอกจากนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด และอาวุธปืน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงโดยพบว่าครอบครัวที่มีปัญหาการข่มขืนและคดีอาชญากรรม มักพบว่าผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ ยาเสพติด และอาวุธปืน

พริสซิลลา ออฟเฟนฮอย และอลิซ บูซาลเทอร์ (Priscilla Offenhauer and Alice Buchalter, 2011, pp.1-5) ได้ศึกษาเรื่องความรุนแรงในเยาวชน ผลการศึกษาพบว่าสื่อภาพยนตร์และเกมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชน โดยเฉพาะในครอบครัวยากจนที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่เลี้ยงดูลูก เนื่องจากมัวแต่ทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว ทำให้เยาวชนรับชมความรุนแรงที่อยู่ในภาพยนตร์โดยไม่มีผู้คอยให้คำอธิบายถึงความถูกต้องด้านจริยธรรม ทำให้เนื้อหาและพฤติกรรมความรุนแรงเหล่านั้นส่งผลให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเห็นว่าพฤติกรรมที่แสดงผ่านสื่อเหล่านั้นเป็นตัวอย่งที่ดี

สถาบันแห่งชาติด้านการควบคุมและป้องกันการบาดเจ็บ สหรัฐอเมริกา (National Center for Injury Prevention and Control, 2011, pp.1-4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความรุนแรงของเยาวชน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเยาวชน ได้แก่ การมีประวัติเกี่ยวข้องกับความรุนแรง การใช้ยาเสพติด แอลกอฮอล์ และบุหรี การคบเพื่อนไม่ดี การอยู่ในครอบครัวยากจน การมีคะแนนที่ไม่ดีที่โรงเรียน และความยากจนในชุมชน

เครก เอ แอนเดอร์สัน (Craig A. Anderson, 2012, pp.81-90) ได้ทำวิจัยเรื่องอิทธิพลของความรุนแรงของสื่อที่มีต่อเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอเกม และดนตรี มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงประมาณ 13-32% งานวิจัยยังพบว่าคุณลักษณะอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง อาทิ สภาพแวดล้อมทางสังคม (เช่น อิทธิพลของพ่อแม่) เนื้อหาของสื่อ และระยะเวลาที่บริโภคสื่อมีผลต่อระดับความรุนแรงที่มีผลต่อความก้าวร้าว และพบว่าการเลี้ยงดูของพ่อแม่ และการควบคุมการใช้สื่อของเยาวชนมีส่วนป้องกันการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงได้

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนได้ดังตาราง

ตารางที่ 2.2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนจากงานวิจัยของ
ไทย

ตัวแปร	งานวิจัยของไทย			
	กรมพินิจฯ (2554)	วราภคณา (2554)	พุดิเดช (2552)	พวงทอง (2551)
เวลาที่เข้าชมสื่อ				✓
ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ				✓
- ภาพ				
- เสียง				
- เนื้อหา				
ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน				
- เพศ		✓		
- อายุ	✓	✓		
- พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด	✓			
ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน				
- สื่อบุคคลภายในครอบครัว	✓	✓	✓	
- สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว	✓	✓	✓	
- สถานการณ์ในชุมชน	✓	✓	✓	

ตารางที่ 2.3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนจากงานวิจัยของต่างประเทศ

ตัวแปร	งานวิจัยของต่างประเทศ						
	Kapler (2010)	Unicef (2010)	Morgan (2009)	Elliott (2008)	Offenhauer & Buchalter (2011)	National Center (2011)	Anderson (2012)
เวลาที่เข้าชมสื่อ			✓		✓		✓
ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ		✓					
- ภาพ	✓			✓			✓
- เสียง	✓			✓			✓
- เนื้อหา	✓			✓			✓
ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน							
- เพศ							
- อายุ							
- พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ อบายมุขหรือสิ่งเสพติด				✓		✓	
ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน							
- สื่อบุคคลภายในครอบครัว		✓		✓	✓	✓	✓
- สื่อบุคคลภายนอก ครอบครัว				✓		✓	
- สถานการณ์ในชุมชน				✓		✓	

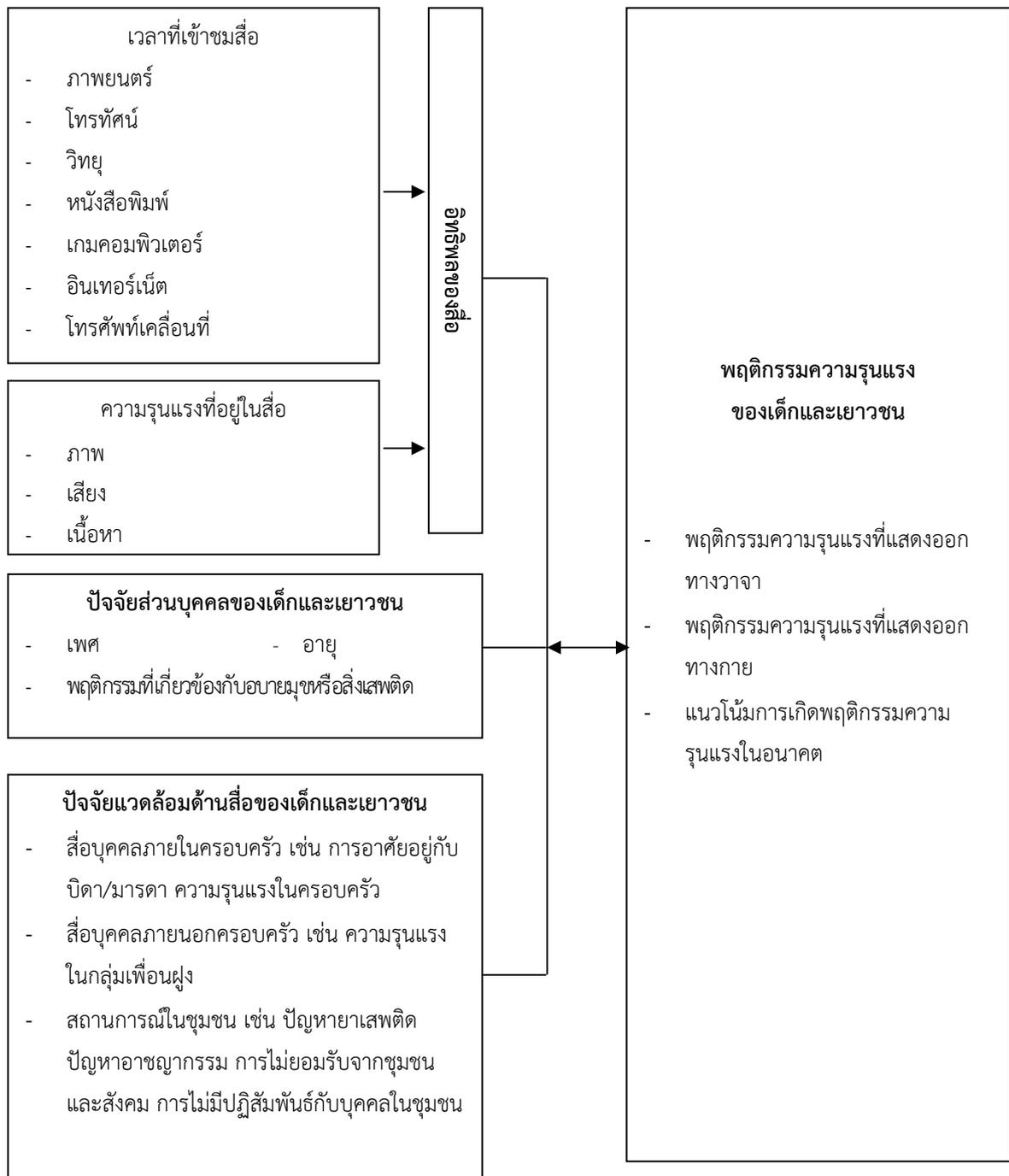
ดังนั้น จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เวลาที่เข้าชมสื่อ ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไป

สรุปงานวิจัยด้านความรุนแรงในเด็กและเยาวชน โดยทั่วไปพบว่าความรุนแรงหมายถึง การกระทำของบุคคลระหว่างอายุ 10 - 18 ปีที่กระทำการใด ๆ โดยตั้งใจทั้งทางกาย การใช้อำนาจ การข่มขู่ต่อผู้อื่น ต่อบุคคล หรือ ต่อกลุ่มคน หรือ ชุมชน ที่ส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้เกิด การบาดเจ็บ การตาย การทำร้ายจิตใจ พัฒนาการและการเอาเปรียบ โดยเด็กและเยาวชนนั้นเป็นได้ ทั้งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำ เป็นผู้กระทำ หรือเป็นทั้งผู้กระทำและถูกกระทำ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2554, หน้า 23)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ถึง 25 ปีบริบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก โดย ความรุนแรงในเด็กและเยาวชนมีรูปแบบที่หลากหลาย หมายถึงรวมถึงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การกระทำรุนแรงทางวาจา การรังแก การตบ ตี หรือต่อสู้อื่น ๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีผลกระทบที่ตามมา ด้วย นอกจากนั้นแล้ว ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ยังรวมความถึงพฤติกรรมการกระทำผิด เช่น การทำร้าย ทารุณ การขโมย การข่มขืน การฆ่ากันตายที่กระทำโดยเด็กและเยาวชนและต่อเด็ก และเยาวชน ความหมายของความรุนแรงเช่นนี้แสดงให้เห็นว่านิยามของความรุนแรงในเด็กและ เยาวชน ไม่ใช่เพียงเรื่องการทำร้ายร่างกายบุคคลอื่น ๆ แต่เป็นเรื่องการทำร้ายคนอื่นโดยครอบคลุมทั้ง การกระทำต่อร่างกาย ใจ สังคม เศรษฐกิจ ทั้งนี้เน้นที่ความตั้งใจของการกระทำ การเห็นผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำชัดเจน เพราะสามารถระบุปรากฏการณ์ได้จากการรับรู้ด้วยตาเปล่า หรือประสาทหูและ การได้รับผลกระทบจากการกระทำนั้น ทั้งในรูปบาดแผล ความรู้สึก และการเสียชีวิต

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนิยามความหมายของเด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีอายุ ระหว่าง 10-18 ปี ตามความหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 23) ซึ่ง สอดคล้องกับช่วงอายุของการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 2-4 เพราะวัย ตั้งแต่ 10-18 ปีเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเรียนแบบ มีความคิดคะนองสูง แต่ยังมีวิจารณญาณ และประสบการณ์ชีวิตไม่มากนัก ดังนั้น การรับสื่อที่มีความรุนแรงจึงอาจนำไปสู่การก่อให้เกิด พฤติกรรมความรุนแรงได้ ซึ่งผลการศึกษาต่อกับกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มนี้จะสามารถสะท้อนข้อมูล ผลกระทบจากสื่อต่าง ๆ ได้ตามความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการเผยแพร่สื่อ รวมถึงการเฝ้าระวังและการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดจากสื่อได้ในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

การวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนไทยในกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 กลุ่มพื้นที่ คือ กลุ่มวังหลวง กลุ่มบูรพา กลุ่มศรีนครินทร์ กลุ่มเจ้าพระยา กลุ่มกรุงธนใต้ และกลุ่มกรุงธนเหนือ ซึ่งแบ่งตามพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2541 ที่มีอายุระหว่าง 10 - 18 ปี จำนวน 873,453 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554, หน้า 2)

2. กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกรุงเทพมหานครมี 6 กลุ่มพื้นที่และแต่ละพื้นที่ประกอบด้วยหลายเขต ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage Sampling) โดยดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ประคองกรรมสูตร, 2542, หน้า 357) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad n = \frac{873,453}{1 + 873,453 (0.05)^2} = 399.82$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด = 873,453

e = ค่าคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า = 0.05

จากสูตรการคำนวณทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399.94 หรือประมาณ 400 คน หลังจากนั้นจะทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ทุกชั้นภูมิเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังชั้นที่ 2

ชั้นที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากขึ้นมากลุ่มละ 1 เขตพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มวังหลวง ประกอบด้วย 9 เขต คือ เขตบางซื่อ ดุสิต พญาไท ราชเทวี ปทุมวัน พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ บางรัก สุ่มตัวอย่างได้เขตดุสิต
2. กลุ่มบูรพา ประกอบด้วย 9 เขต คือ เขตดอนเมือง หลักสี่ สายไหม บางเขน จตุจักร ลาดพร้าว บึงกลุ่ม บางกะปิ วังทองหลาง สุ่มตัวอย่างได้เขตบางเขน
3. กลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วย 8 เขต คือ เขตสะพานสูง มีนบุรี คลองสามวา หนองจอก ลาดกระบัง ประเวศ สวนหลวง คันนายาว สุ่มตัวอย่างได้เขตประเวศ
4. กลุ่มเจ้าพระยา ประกอบด้วย 9 เขต คือ เขตดินแดง ห้วยขวาง วัฒนา คลองเตย บางนา พระโขนง สาทร บางคอแหลม ยานนาวา สุ่มตัวอย่างได้เขตยานนาวา
5. กลุ่มกรุงธนใต้ ประกอบด้วย 8 เขต คือ เขตบางขุนเทียน บางบอน จอมทอง ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ ธนบุรี คลองสาน บางแค สุ่มตัวอย่างได้เขตบางแค
6. กลุ่มกรุงธนเหนือ ประกอบด้วย 7 เขต คือ เขตบางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา สุ่มตัวอย่างได้เขตภาษีเจริญ

ผู้วิจัยนำประชากรของแต่ละกลุ่มพื้นที่ที่จับสลากได้มาคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนประชากรของแต่ละเขตพื้นที่} \times \text{กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ที่มา : ประคอง กรรณสูตร (2542, หน้า 357)

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ที่	กลุ่มพื้นที่ใน กรุงเทพมหานคร	จำนวนประชากร (N = 873,453)	เขตพื้นที่	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N = 400)
1	กลุ่มวังหลวง	197,899	เขตดุสิต	91
2	กลุ่มบูรพา	151,279	เขตบางเขน	69
3	กลุ่มศรีนครินทร์	103,764	เขตประเวศ	48
4	กลุ่มเจ้าพระยา	190,708	เขตยานนาวา	87
5	กลุ่มกรุงธนใต้	85,961	เขตบางแค	39
6	กลุ่มกรุงธนเหนือ	143,842	เขตภาษีเจริญ	66

3. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเด็กและเยาวชน แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ คือ เพศ อายุ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ คือ เวลาที่เข้าชมสื่อและความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ คือ สื่อบุคคลภายในครอบครัว เช่น การอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ความรุนแรงในครอบครัว สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น ความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง และสถานการณ์ในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การไม่ยอมรับจากชุมชนและสังคม การไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ คือ พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

3.2 การสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร อินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

2. ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลตาม 1. แล้วร่างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์

3. นำเครื่องมือฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในงานวิจัย คือ ดร.ชัตติยา รัตนติลก นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ สาขาจิตวิทยาคลินิก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ เชาวลิต กรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร และนางสาวอุษาศิริ สิริสุขะ นักวิชาการด้านการวิจัยการศึกษา สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง (Correctiveness) และความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Content Completeness) รวมทั้งตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

4. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับ เด็กและเยาวชนไทยในเขตดินแดง จำนวน 30 คน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ตอบมีความเข้าใจในคำถามแต่ละข้อ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างใน 6 เขตพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลตามสถานที่ที่เยาวชนมักไปรวมตัวกัน เช่น สถานศึกษา ศูนย์เยาวชน ห้องสมุด สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า และลานกีฬาต่าง ๆ โดยเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 400 ชุด

4. การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ โดยมีตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เพศ อายุ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เวลาที่เข้าชมสื่อ และความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน ได้แก่ สื่อบุคคลภายในครอบครัว เช่น การอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ความรุนแรงในครอบครัว สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น ความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง และสถานการณ์ในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การไม่ยอมรับจากชุมชนและสังคม การไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi-square) ซึ่งเป็นสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนามบัญญัติ เพื่อทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อ โดยสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .05

สมมติฐานที่ 1 อิทธิพลของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลการวิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 2 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วยเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชน

บ้านเมตตา จำนวน 10 คน เข้าเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 12-13 มีนาคม 2555 และเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี จำนวน 10 คน เข้าเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 14-16 มีนาคม 2555 รวมเป็น 20 คน ซึ่งนับเป็นตัวแทนของเด็กและเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความรุนแรง ดังนั้น การสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดจากอิทธิพลของสื่อ และปัจจัยแวดล้อมเด็กและเยาวชน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 9 คน เข้าเก็บข้อมูลวันที่ 12 มีนาคม 2555 ซึ่งนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมความรุนแรง รวมทั้งมีประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับการสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ตลอดจนเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการเยียวยาเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงเหล่านั้น ทำให้สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนออันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนได้อย่างรอบด้านและตรงจุด

รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ จำนวน 29 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือไว้ 2 ส่วน โดยแต่ละส่วนมีเนื้อหาและหัวข้อคำถามดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา จำนวน 10 คน และเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี จำนวน 10 คน รวมเป็น 20 คน โดยแบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 13 ข้อ ดังนี้

1. ท่านกระทำผิดสถานใดจึงมาอยู่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครแห่งนี้
2. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้ท่านกระทำผิดในครั้งนี้
3. ในครอบครัวของท่านมีการใช้ความรุนแรงบ้างหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านคิดว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีสาเหตุมาจากอะไร

5. ท่านได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างจากความรุนแรงในครอบครัว
6. เพื่อนของท่านเคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับความรุนแรงบ้างหรือไม่
7. ท่านได้รับผลกระทบอะไรบ้างจากพฤติกรรมความรุนแรงของเพื่อน ๆ
8. ท่านมีวิธีช่วยลดความรุนแรงของเพื่อน ๆ ได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง
9. ในชุมชนของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด อาชญากรรม หรือปัญหาอื่น ๆ บ้าง

หรือไม่

10. ท่านมักติดตามสื่ออะไรเป็นประจำ และใช้เวลาวันละกี่ชั่วโมง
11. ท่านมักเห็นความรุนแรงสอดแทรกอยู่ในสื่อชนิดใดบ้าง และลักษณะ

ความรุนแรงนั้นเป็นอย่างไร

12. ท่านคิดว่าความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นหรือไม่ หรือคิดว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทั่ว ๆ ไปอยู่แล้วในสังคม โดยไม่ได้เป็นสิ่งผิดปกติแต่ประการใด
13. ท่านคิดว่าความรุนแรงที่ท่านพบเห็นในสื่อต่าง ๆ มีส่วนทำให้ท่านมีพฤติกรรมความรุนแรงหรือไม่

2.2 ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นคำถามจำนวน 4 ข้อ ดังนี้

1. ท่านคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าสื่อต่าง ๆ มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนบ้างหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านคิดว่าพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
4. ท่านคิดว่าการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนไทย ควรทำอย่างไร และใครควรมีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาเรื่องนี้บ้าง

ทั้งนี้ ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้ผู้วิจัยได้นำไปขอความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ดร.ชัตติยา รัตนดิถ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ สาขาจิตวิทยาคลินิก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ เชาวลิต กรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร และนางสาวอุษาศิริ สิริสุขะ นักวิชาการด้านการวิจัยการศึกษา สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาและให้มีความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดครบถ้วน จากนั้น

ผู้วิจัยได้ปรับแก้แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่มตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.1 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา จำนวน 10 คน และเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จำนวน 10 คน รวมเป็น 20 คน ทั้งนี้เนื่องจากเด็กทั้ง 2 กลุ่มเป็นตัวแทนของเด็กที่มีประสบการณ์ตรงในการแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลเชิงลึกตลอดจนมุมมองอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์แบบต่อหน้า (Face to face) เด็กที่อยู่ระหว่างการควบคุมตัวในสถานที่ทั้งสองแห่ง โดยใช้เวลาสัมภาษณ์คนละประมาณ 45 นาที

3.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 9 คน โดยเข้าดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ณ ที่ทำการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ใช้เวลาสนทนากลุ่มประมาณ 2 ชั่วโมง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล (Data) โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ซึ่งอยู่ในรูปแบบบันทึกเสียงอิเล็กทรอนิกส์มาถอดเป็นตัวหนังสือโดยใช้วิธีการจับประเด็นที่สำคัญโดยดึงเฉพาะคำพูดที่เกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analyzing) ได้แก่ อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยพิจารณาร่วมกับการจดข้อมูลบันทึกขณะสัมภาษณ์

4.2 เรียบเรียงข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ โดยจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นกลุ่มข้อมูลตามประเด็นในกรอบการวิจัย ซึ่งสามารถนำไปต่อบวัตอุปสรรคได้

4.3 ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูลที่รวบรวมมาได้

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก โดยผนวกกับแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.5 สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.6 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย โดยใช้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพตรวจสอบผลการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ

4.7 จัดทำข้อเสนอแนะงานวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน ทั้งชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 10-18 ปี โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ทั้ง 6 กลุ่มพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามตั้งแต่ส่วนที่ 1-4 โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ของคำถามแต่ละส่วน ได้ผลดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 มีอายุ 10-12 ปี 13-15 ปี และ 16-18 ปี ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด อย่างไรก็ตามก็ตีกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด พบว่าอันดับแรกคือดื่มเหล้า หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ รองลงมาคือสูบบุหรี่ และการเล่นการพนัน

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	190	47.50
- หญิง	210	52.50
อายุ		
- 10-12 ปี	133	33.25
- 13-15 ปี	133	33.25
- 16-18 ปี	134	33.50
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด		
- ตนเองไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด	327	81.75
- ตนเองมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด	73	18.25
- ดื่มเหล้า หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์	56	14.00
- สูบบุหรี่	48	12.00
- เล่นการพนัน	18	4.50
- ใช้สารเสพติด	-	-

อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

พฤติกรรมกรรมการเข้าชมสื่อแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์อันดับแรกคือโทรทัศน์ จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 95.25 และภาพยนตร์ จำนวน 378 คิดเป็นร้อยละ 94.50

ตารางที่ 4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อแต่ละประเภท

พฤติกรรมการใช้สื่อแต่ละประเภท	ใช้		ไม่ได้ใช้	
	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
ภาพยนตร์	378	94.50	22	5.50
โทรทัศน์	400	100.00	-	-
วิทยุ	232	58.00	168	42.00
หนังสือพิมพ์	241	60.25	159	39.75
เกมคอมพิวเตอร์	368	92.00	32	8.00
อินเทอร์เน็ต	381	95.25	19	4.75
โทรศัพท์เคลื่อนที่	344	86.00	56	14.00

เมื่อพิจารณาเวลาที่เข้าชมสื่อแต่ละประเภทในหนึ่งวัน พบว่าสื่อที่มีการเข้าชมมาก ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-3 ชั่วโมงต่อวันหรือมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนสื่อที่มีการเข้าชมน้อย ได้แก่ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 4.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเวลาที่เข้าชมสื่อ และระดับการเข้าชมสื่อ

เวลาที่เข้าชมสื่อ	น้อยกว่า 1 ชม.		1 - 3 ชม.		มากกว่า 3 ชม.		รวม	
	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
ภาพยนตร์	90	22.50	245	61.25	65	16.25	400	100.00
โทรทัศน์	46	11.50	181	45.25	173	43.25	400	100.00
วิทยุ	333	83.25	61	15.25	6	1.50	400	100.00
หนังสือพิมพ์	334	83.50	50	12.50	16	4.00	400	100.00
เกมคอมพิวเตอร์	109	27.25	144	36.00	147	36.75	400	100.00
อินเทอร์เน็ต	94	23.50	144	36.00	162	40.50	400	100.00
โทรศัพท์เคลื่อนที่	188	47.00	80	20.00	132	33.00	400	100.00

เมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ ด้านภาพที่รุนแรงพบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีภาพความรุนแรงที่ทำให้ตกใจ หวาดเสียว สะเทือนอารมณ์อันดับแรกคือภาพยนตร์ จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาคือโทรทัศน์ จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 และอินเทอร์เน็ต จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่เห็นว่ามีภาพความรุนแรงที่ทำให้ตกใจ หวาดเสียว สะเทือนอารมณ์

สื่อที่มีภาพรุนแรง	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	อันดับ
ภาพยนตร์	262	65.50	1
โทรทัศน์	222	55.50	2
วิทยุ	-	-	-
หนังสือพิมพ์	58	14.50	5
เกมคอมพิวเตอร์	74	18.50	4
อินเทอร์เน็ต	202	50.50	3
โทรศัพท์เคลื่อนที่	21	5.25	6

ด้านเสียงที่รุนแรง พบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีเสียงรุนแรงที่ทำให้ตื่นเต้น ตกใจ หวาดกลัวอันดับแรกคือภาพยนตร์ จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 รองลงมาคือโทรทัศน์ จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 และอินเทอร์เน็ต จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่เห็นว่ามักมีเสียงที่มีความรุนแรง ทำให้ตื่นเต้น ตกใจ หวาดกลัว

สื่อที่มีเสียงรุนแรง	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	อันดับ
ภาพยนตร์	273	68.25	1
โทรทัศน์	235	58.75	2
วิทยุ	108	27.00	4
หนังสือพิมพ์	-	-	-
เกมคอมพิวเตอร์	80	20.00	5
อินเทอร์เน็ต	129	32.25	3
โทรศัพท์เคลื่อนที่	53	13.25	6

ด้านเนื้อหาที่รุนแรง พบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีเนื้อหารุนแรงที่กระทบความรู้สึก โกรธ เกลียด แค้น หรือเศร้า เสียใจ อย่างรุนแรงอันดับแรกคือโทรทัศน์ จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมาคือภาพยนตร์ จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75 และหนังสือพิมพ์ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อที่เห็นว่ามักมีเนื้อหารุนแรงที่กระทบความรู้สึกโกรธ เกลียด แค้น หรือเศร้า เสียใจ อย่างรุนแรง

สื่อที่มีเนื้อหารุนแรง	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	อันดับ
ภาพยนตร์	167	41.75	2
โทรทัศน์	264	66.00	1
วิทยุ	44	11.00	6
หนังสือพิมพ์	118	29.50	3
เกมคอมพิวเตอร์	57	14.25	5
อินเทอร์เน็ต	101	25.25	4
โทรศัพท์เคลื่อนที่	37	9.25	

ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน

สื่อบุคคลภายในครอบครัว พบว่าด้านการอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ด้วยกันกับพ่อและแม่เป็นอันดับแรก จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมาคืออาศัยอยู่กับแม่ (พ่อแม่หย่าร้าง) จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 และอาศัยอยู่กับญาติคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ ด้านความรุนแรงในครอบครัว พบว่าภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาความรุนแรง จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 แต่ก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างบางคนมีปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัว ซึ่งมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 โดยลักษณะความรุนแรงที่พบเป็นอันดับแรกคือ มีการใช้ภาษาที่รุนแรง เช่น ดุด่าว่ากล่าวอย่างรุนแรง ใช้ถ้อยคำรุนแรงในการสื่อสารภายในครอบครัว พุดบงคับขู่เข็ญให้ทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 รองลงมาคือ ตนเองเคยถูกทำร้ายร่างกายโดยบุคคลในครอบครัว เช่น ทุบตี ชกต่อย ตบ เตะ ถีบ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และมีบุคคลในครอบครัวที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสื่อบุคคลภายในครอบครัว

สื่อบุคคลภายในครอบครัว	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
การอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา		
- อยู่ด้วยกันกับพ่อและแม่	270	67.50
- อยู่กับแม่ (พ่อ แม่หย่าร้าง)	56	14.00
- อยู่กับพ่อ (พ่อ แม่หย่าร้าง)	26	6.50
- อยู่กับญาติคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อ แม่	48	12.00
ความรุนแรงในครอบครัว		
- ภายในครอบครัวไม่มีปัญหาความรุนแรง	348	87.00
- ภายในครอบครัวมีปัญหาความรุนแรง	52	13.00
- มีการใช้ภาษาที่รุนแรง เช่น ดุด่าว่ากล่าวอย่างรุนแรง ใช้ถ้อยคำรุนแรงในการสื่อสารภายในครอบครัว พุดบงคับขู่เข็ญให้ทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ	32	8.00
- มีบุคคลในครอบครัวที่ถูกทำร้ายร่างกาย เช่น ทุบตี ชกต่อย ตบ เตะ ถีบ	-	-
- มีบุคคลในครอบครัวที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ	6	1.50
- ตนเองเคยถูกทำร้ายร่างกายโดยบุคคลในครอบครัว เช่น ทุบตี ชกต่อย ตบ เตะ ถีบ	20	5.00
- ตนเองเคยถูกบุคคลในครอบครัวล่วงละเมิดทางเพศ	-	-

สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น พฤติกรรมความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง พบว่าเพื่อนฝูงของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรง จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 70.25 อย่างไรก็ตามก็ตีพบว่าเพื่อนฝูงของกลุ่มตัวอย่างบางส่วน ซึ่งมีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 มีพฤติกรรมความรุนแรง โดยพฤติกรรมที่แสดงออกอันดับแรกคือพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา ได้แก่ พุดจาเยาะเย้ย ดุหมั่น ถากถางผู้อื่น จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 รองลงมาคือพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย ได้แก่ ต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 และยกพวกตีกัน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามพฤติกรรมความรุนแรงและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติดในกลุ่มเพื่อนฝูง

พฤติกรรมความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
เพื่อนฝูงไม่มีพฤติกรรมความรุนแรง	281	70.25
เพื่อนฝูงมีพฤติกรรมความรุนแรง	119	29.75
พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา		
- พุดจาเยาะเย้ย ดุหมั่น ถากถางผู้อื่น	97	24.25
- ใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบ บอบช้ำทางด้านจิตใจ	22	5.50
- ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึก ไม่ปลอดภัย	3	0.75
พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย		
- ตะลึงบุคคลอื่น	27	6.75
- ต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น	37	9.25
- ใช้อาวุธหรือสิ่งของทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่น ได้รับบาดเจ็บ	17	4.25
- ยกพวกตีกัน	33	8.25
- แข่งรถในทางสาธารณะ	14	3.50
การเสพสิ่งเสพติด มึนเมา		
- เสพสิ่งเสพติด มึนเมา	27	6.75

สถานการณ์ในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาชุมชนไม่ยอมรับกลุ่มวัยรุ่น และบุคคลในชุมชนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่พบสถานการณ์ที่เป็นปัญหาภายในชุมชน จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 อย่างไรก็ตามพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนพบสถานการณ์ที่เป็นปัญหาภายในชุมชน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 โดยปัญหาที่พบอันดับแรกคือปัญหายาเสพติด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 รองลงมาคือปัญหาอาชญากรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.75 และบุคคลในชุมชนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานการณ์ภายในชุมชน

สถานการณ์ภายในชุมชน	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
<u>ไม่พบ</u> สถานการณ์ที่เป็นปัญหาภายในชุมชน	244	61.00
<u>พบ</u> สถานการณ์ที่เป็นปัญหาภายในชุมชน	162	40.50
- ปัญหายาเสพติด	156	39.00
- ปัญหาอาชญากรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย	111	27.75
- ปัญหาชุมชนไม่ยอมรับกลุ่มวัยรุ่น	6	1.50
- บุคคลในชุมชนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน	17	4.25

พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ด้านพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พบว่าพฤติกรรมความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเคยกระทำอันดับแรกคือพูดจาเยาะเย้ย ดุหมั่น ถากถางผู้อื่น จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมาคือใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบบอบช้ำทางด้านจิตใจ จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 และใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ปลอดภัย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจา

พฤติกรรมความรุนแรงทางวาจา	เคยทำ		ไม่เคยทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=400)		(N=400)	
พูดจาเยาะเย้ย ดูหมิ่น ถากถางผู้อื่น	201	50.25	199	49.75
ใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบบอบ ซ้ำทางด้านจิตใจ	163	40.75	237	59.25
ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ ปลอดภัย	125	31.25	275	68.75

ด้านพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย พบว่าพฤติกรรมความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเคยกระทำอันดับแรกคือเตะถีบบุคคลอื่น จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมาคือต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 และแข่งรถในทางสาธารณะ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรงทางกาย

พฤติกรรมความรุนแรงทางกาย	เคยทำ		ไม่เคยทำ	
	จำนวน (N=400)	ร้อยละ	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
เตะถีบบุคคลอื่น	144	36.00	256	64.00
ต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น	133	33.25	267	66.75
ใช้อาวุธหรือสิ่งของทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับ บาดเจ็บ	22	5.50	378	94.50
ยกพวกตีกัน	49	12.25	351	87.75
แข่งรถในทางสาธารณะ	57	14.25	343	85.75
ล้วงละเมิดทางเพศกับผู้อื่น	-	-	400	100.00

ด้านแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต แบ่งเป็น 3 กรณี คือ กรณีมีคนพูดถึงตนเองในแง่ไม่ดี ทำให้เสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง กรณีมีคนมาดุด่าว่ากล่าว พุดจาหยาบคาย หรือพูดจาให้ไม่พอใจโดยไร้เหตุผล และกรณีมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้าย โดยที่ไม่ทันตั้งตัว โดยแต่ละกรณีสอบถามถึงการตอบสนองต่อเหตุการณ์สมมติต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกรณีมีดังนี้

กรณีมีคนพูดถึงตนเองในแง่ไม่ดี ทำให้เสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แสดงพฤติกรรมความรุนแรงแม้ว่าจะมีคนพูดถึงตนเองในแง่ไม่ดี ทำให้เสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง จำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 89.50 อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 โดยจะโต้ตอบโดยการทำร้ายร่างกาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 และว่ากล่าวกลับไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.75 ตามลำดับ

กรณีมีคนมาดุด่าว่ากล่าว พุดจาหยาบคาย หรือพูดจาให้ไม่พอใจโดยไร้เหตุผล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แสดงพฤติกรรมความรุนแรงแม้ว่าจะมีคนดุด่าว่ากล่าว พุดจาหยาบคาย จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.25 อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75 โดยจะโต้ตอบโดยการดุด่ากลับไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และใช้กำลังเข้าทำร้ายร่างกาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

กรณีมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้าย โดยที่ไม่ทันตั้งตัว พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่แสดงพฤติกรรมความรุนแรงแม้ว่าจะมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้ายร่างกาย จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ตอบบางส่วนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 โดยจะต่อสู้เพื่อป้องกันตัว โดยทำให้ผู้เข้ามาทำร้ายบาดเจ็บเล็กน้อย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และต่อสู้เพื่อป้องกันตัว โดยทำให้ผู้เข้ามาทำร้ายบาดเจ็บมาก จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 4.12 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแนวโน้มการแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

แนวโน้มการแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต	จำนวน (N=400)	ร้อยละ
กรณีมีคนพูดถึงตนเองในแง่ไม่ดี ทำให้เสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง		
<u>ไม่แสดงผลพฤติกรรมความรุนแรง</u>	358	89.50
- เฉย ๆ ไม่สนใจ เพราะเราไม่ได้เป็นอย่างที่เขาพูด	224	56.00
- ผากไปบอกว่าคนที่พูดถึงท่านในแง่ไม่ดีว่าสิ่งที่เขาเข้าใจไม่เป็นความจริง	3	0.75
- สอบถามบุคคลนั้นตรง ๆ ว่าพูดจริงหรือไม่ แล้วฟังคำอธิบายอย่างสงบ	70	17.50
- ตักเตือนคนที่พูดถึงท่านในแง่ไม่ดีให้หยุดการกระทำดังกล่าวอย่างสงบ	61	15.25
<u>มีแนวโน้มที่จะแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรง</u>	42	10.50
- สั่งสอนคนที่พูดถึงตนเองในแง่ไม่ดีโดยว่ากล่าวให้หลายจำ	19	4.75
- ทำร้ายร่างกายเพื่อไม่ให้มายุ่งกับตนเองอีก	23	5.75
กรณีมีคนมาด่าว่ากล่าว พุดจาหยาบคาย หรือพุดจาให้ไม่พอใจโดยไร้เหตุผล		
<u>ไม่แสดงผลพฤติกรรมความรุนแรง</u>	317	79.25
- รับฟัง และสอบถามถึงสาเหตุอย่างสุภาพ	96	24.00
- นิ่ง ๆ แล้วพยายามเดินเลี้ยวออกไปจากบริเวณนั้น	221	55.25
<u>มีแนวโน้มที่จะแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรง</u>	83	20.75
- โต้ตอบโดยการดุด่ากลับไป	80	20.00
- ใช้กำลังเข้าทำร้ายร่างกาย	3	0.75
กรณีมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้าย โดยที่ไม่ทันตั้งตัว		
<u>ไม่แสดงผลพฤติกรรมความรุนแรง</u>	310	77.50
- รีบหนีให้เร็วที่สุด ไม่คิดต่อสู้ด้วย	169	42.25
- รีบหนีให้เร็วที่สุด แต่ถ้าหนีไม่ทันจะต่อสู้เพื่อป้องกันตัว แล้วรีบหนีออกจากบริเวณนั้น	141	35.25
<u>มีแนวโน้มที่จะแสดงผลพฤติกรรมความรุนแรง</u>	90	22.50
- ไม่หนีแต่ต่อสู้เพื่อป้องกันตัว โดยทำให้ผู้ที่เข้ามาทำร้ายได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย	58	14.50
- ต่อสู้เพื่อป้องกันตัว โดยทำให้ผู้ที่เข้ามาทำร้ายได้รับบาดเจ็บอย่างสาสม เพื่อให้หลายจำและไม่กล้าเข้ามาทำร้ายอีก	32	8.00

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน (Inferential Statistics)

งานวิจัยครั้งนี้กำหนดสมมติฐานไว้ 3 ประการ โดยมีผลการทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

1.1 เวลาที่เข้าชมสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าเวลาที่เข้าชมสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ทั้งพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชมสื่อที่มักพบความรุนแรง ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต วันละ 1 ชั่วโมงขึ้นไปมีพฤติกรรมความรุนแรงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชมสื่อเหล่านั้นน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน รายละเอียดดังตารางที่ 17-19

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เข้าชมสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

เวลาที่เข้าชมสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่นฯ		ใช้คำพูดมุ่งร้ายฯ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามฯ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	5.034	.081	7.631	.022*	12.260	.002*
โทรทัศน์	6.988	.030*	25.668	.000*	12.740	.002*
วิทยุ	45.985	.000*	59.775	.000*	82.122	.000*
หนังสือพิมพ์	41.456	.000*	68.342	.000*	112.008	.000*
เกมคอมพิวเตอร์	21.733	.000*	52.723	.000*	4.387	.111
อินเทอร์เน็ต	38.843	.000*	80.100	.000*	17.065	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	9.043	.011*	48.658	.000*	58.712	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เข้าชมสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

เวลาที่เข้าชมสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	40.152	.000*	6.405	.041*	1.411	.494	11.971	.003*	12.468	.002*
โทรทัศน์	12.181	.002*	7.624	.022*	17.825	.000*	7.534	.023*	73.070	.000*
วิทยุ	58.175	.000*	23.784	.000*	4.684	.096	16.841	.000*	5.264	.072
หนังสือพิมพ์	50.133	.000*	41.792	.000*	184.608	.000*	92.369	.000*	74.100	.000*
เกมคอมพิวเตอร์	31.751	.000*	67.847	.000*	15.036	.001*	63.499	.000*	96.378	.000*
อินเทอร์เน็ต	60.307	.000*	91.106	.000*	10.168	.006*	52.664	.000*	81.346	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	38.459	.000*	21.642	.000*	17.718	.000*	33.576	.000*	70.844	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่เข้าชมสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

เวลาที่เข้าชมสื่อ	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาด่าว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	15.256	.000*	14.971	.001*	1.047	.592
โทรทัศน์	28.913	.000*	39.425	.000*	23.186	.000*
วิทยุ	23.198	.000*	5.681	.058	49.527	.000*
หนังสือพิมพ์	53.622	.000*	9.726	.008*	89.119	.000*
เกมคอมพิวเตอร์	24.397	.000*	42.854	.000*	37.412	.000*
อินเทอร์เน็ต	11.019	.004*	21.863	.000*	19.473	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	15.007	.001*	11.120	.004*	24.213	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างภาพ เสียง และเนื้อหา กับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา ทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าภาพ เสียง เนื้อหาที่พบในสื่อไม่มีความรุนแรง มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจา และทางกาย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าภาพ เสียง เนื้อหาที่พบในสื่อมีความรุนแรง และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่าด้วย รายละเอียดดังตารางที่ 20-28

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

ภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่นฯ		ใช้คำพูดมุ่งร้ายฯ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามฯ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	10.919	.001*	27.711	.000*	1.592	.207
โทรทัศน์	40.664	.000*	2.798	.094	2.424	.120
วิทยุ	-	-	-	-	-	-
หนังสือพิมพ์	21.317	.000*	3.948	.047*	.513	.474
เกมคอมพิวเตอร์	11.031	.001*	5.285	.022*	.686	.407
อินเทอร์เน็ต	66.751	.000*	4.601	.032*	3.084	.079
โทรศัพท์เคลื่อนที่	26.856	.000*	1.290	.256	.167	.682

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

ภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	4.965	.026*	4.380	.036*	2.232	.135	18.945	.000*	7.641	.006*
โทรทัศน์	13.070	.000*	32.691	.000*	14.236	.000*	.231	.631	11.632	.001*
วิทยุ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หนังสือพิมพ์	4.910	.027*	1.344	.246	.142	.706	6.100	.014*	2.460	.117
เกมคอมพิวเตอร์	21.361	.000*	10.112	.001*	48.011	.000*	13.654	.000*	63.913	.000*
อินเทอร์เน็ต	.021	.884	8.237	.004*	7.206	.007*	14.113	.000*	14.220	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	1.604	.205	2.259	.133	.984	.321	1.993	.158	.804	.370

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

ภาพความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาพูดว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	.286	.604	.889	.346	1.555	.212
โทรทัศน์	3.487	.062	11.953	.001*	2.885	.089
วิทยุ	-	-	-	-	-	-
หนังสือพิมพ์	2.049	.152	1.078	.299	5.748	.017*
เกมคอมพิวเตอร์	87.192	.000*	2.176	.140	1.067	.302
อินเทอร์เน็ต	.156	.693	3.053	.081	40.429	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	2.600	.107	.563	.453	.858	.354

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

เสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดูหมิ่นฯ		ใช้คำพูดมุ่งร้ายฯ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามฯ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	.305	.581	32.044	.000*	1.406	.236
โทรทัศน์	61.203	.000*	1.877	.171	4.305	.038*
วิทยุ	164.504	.000*	8.611	.003*	1.118	.290
หนังสือพิมพ์	-	-	-	-	-	-
เกมคอมพิวเตอร์	43.445	.000*	5.820	.016*	.757	.385
อินเทอร์เน็ต	83.976	.000*	17.457	.000*	6.350	.012*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	93.808	.000*	3.556	.059	.462	.497

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

เสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ตอย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	3.832	.050	8.250	.004*	8.259	.004*	.970	.325	6.749	.009*
โทรทัศน์	.212	.645	.371	.542	12.466	.000*	15.349	.000*	10.186	.001*
วิทยุ	23.114	.000*	9.695	.002*	27.600	.000*	54.837	.000*	39.225	.000*
หนังสือพิมพ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เกมคอมพิวเตอร์	18.360	.000*	17.154	.000*	71.018	.000*	11.304	.001*	58.031	.000*
อินเทอร์เน็ต	12.500	.000*	.583	.445	20.398	.000*	1.704	.192	30.478	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	4.422	.035*	6.227	.013*	2.712	.100	5.495	.019*	2.216	.137

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

เสียงความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาคิดว่ากลัว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	.872	.350	.789	.375	36.305	.000*
โทรทัศน์	.193	.661	1.721	.190	34.432	.000*
วิทยุ	10.122	.001*	3.350	.067	22.788	.000*
หนังสือพิมพ์	-	-	-	-	-	-
เกมคอมพิวเตอร์	77.574	.000*	10.277	.001*	2.240	.134
อินเทอร์เน็ต	5.073	.024*	.988	.320	7.904	.005*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	1.523	.217	3.303	.069	4.379	.036*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

เนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดูหมิ่น		ใช้คำพูดมุ่งร้าย		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคาม	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	23.524	.000*	16.680	.000*	2.166	.141
โทรทัศน์	44.148	.000*	.470	.493	5.868	.015*
วิทยุ	82.290	.000*	2.877	.090	.374	.541
หนังสือพิมพ์	3.795	.051	9.741	.002*	1.265	.261
เกมคอมพิวเตอร์	25.656	.000*	.007	.937	.502	.478
อินเทอร์เน็ต	39.846	.000*	3.024	.082	8.948	.003*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	58.698	.000*	2.373	.123	.308	.579

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

เนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	5.358	.021*	2.538	.111	24.771	.000*	35.741	.000*	20.241	.000*
โทรทัศน์	1.790	.181	21.003	.000*	9.146	.002*	9.945	.002*	7.474	.006*
วิทยุ	79.858	.000*	50.859	.000*	92.332	.000*	60.306	.000*	117.381	.000*
หนังสือพิมพ์	4.708	.030*	3.703	.054	7.429	.006*	7.204	.007*	6.071	.014*
เกมคอมพิวเตอร์	33.503	.000*	18.564	.000*	67.390	.000*	23.365	.000*	87.301	.000*
อินเทอร์เน็ต	36.569	.000*	3.423	.064	30.673	.000*	13.146	.000*	42.949	.000*
โทรศัพท์เคลื่อนที่	2.951	.086	4.156	.041*	1.810	.179	3.666	.056	1.479	.224

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

เนื้อหาความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาด่าว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ภาพยนตร์	3.267	.071	.114	.736	7.695	.006*
โทรทัศน์	.351	.554	5.759	.016*	19.791	.000*
วิทยุ	41.647	.000*	44.195	.000*	37.960	.000*
หนังสือพิมพ์	14.636	.000*	5.263	.022*	29.112	.000*
เกมคอมพิวเตอร์	125.558	.000*	8.310	.004*	6.040	.014*
อินเทอร์เน็ต	12.441	.000*	2.048	.152	.815	.367
โทรศัพท์เคลื่อนที่	.248	.618	.510	.475	.923	.337

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

2.1 เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยเพศชายมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่าเพศหญิง และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่าเพศหญิง

2.2 อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 13-15 ปี และ 16-18 ปี มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 10-12 ปี และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 10-12 ปี

2.3 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่นฯ		ใช้คำพูดมุ่งร้ายฯ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามฯ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
เพศ	3.159	.075	2.944	.996	16.013	.000*
อายุ	42.880	.000*	146.265	.000*	35.808	.000*
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ อบายมุขหรือสิ่งเสพ ติด	13.740	.000*	28.466	.000*	.256	.613

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
เพศ	.506	.477	3.104	.078	11.209	.001*	1.760	.185	60.525	.000*
อายุ	59.810	.000*	112.961	.000*	12.703	.000*	60.904	.000*	112.169	.000*
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ อบายมุขหรือสิ่งเสพ ติด	4.335	.037*	3.934	.000*	5.197	.023*	69.123	.000*	1.775	.183

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.27 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาคิดว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p -value	Chi-square	p -value	Chi-square	p -value
เพศ	21.612	.000*	6.965	.008*	3.925	.048*
อายุ	28.965	.000*	20.619	.000*	18.662	.000*
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ อบายมุขหรือสิ่งเสพ ติด	7.156	.007*	96.996	.000*	67.866	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

3.1 สื่อบุคคลภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สื่อบุคคลภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ (พ่อแม่หย่าร้าง) มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ด้วยกันกับพ่อและแม่ (พ่อแม่ไม่ได้หย่าร้าง) และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ (พ่อแม่หย่าร้าง) นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ตารางที่ 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายในครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

สื่อบุคคลภายในครอบครัว	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่นฯ		ใช้คำพูดมั่งร้ายฯ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามฯ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
การอาศัยอยู่กับพ่อ/แม่	42.930	.000*	64.236	.000*	52.094	.000*
ความรุนแรงในครอบครัว	.728	.393	17.460	.000*	19.452	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายในครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

สื่อบุคคลภายในครอบครัว	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
การอาศัยอยู่กับพ่อ/แม่	82.586	.000*	78.336	.000*	71.975	.000*	16.888	.001*	16.905	.001*
ความรุนแรงในครอบครัว	10.139	.001*	13.657	.000*	73.430	.000*	19.070	.000*	5.653	.017*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.30 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายในครอบครัวกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

สื่อบุคคลภายในครอบครัว	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาด่าว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
การอาศัยอยู่กับพ่อ/แม่	6.516	.089	80.561	.000*	3.380	.337
ความรุนแรงในครอบครัว	1.423	.233	16.892	.000*	.011	.915

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 สื่อบุคคลภายนอกครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สื่อบุคคลภายนอกครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง

ตารางที่ 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

สื่อบุคคลภายนอก ครอบครัว	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่นฯ		ใช้คำพูดมุ่งร้ายฯ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามฯ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ความรุนแรงในกลุ่มเพื่อน ฝูง	135.438	.000*	111.819	.000*	24.118	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

สื่อบุคคลภายนอก ครอบครัว	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้าย ร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ความรุนแรงในกลุ่ม เพื่อนฝูง	87.958	.000*	92.522	.000*	2.892	.089	26.469	.000*	.856	.355

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

สื่อบุคคลภายนอก ครอบครัว	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาคิดว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p -value	Chi-square	p -value	Chi-square	p -value
ความรุนแรงในกลุ่มเพื่อน ฝูง	2.583	.108	14.891	.000*	43.650	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 สถานการณ์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สถานการณ์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานการณ์ในชุมชนที่เป็นปัญหา เช่น พบปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาการไม่ยอมรับกลุ่มวัยรุ่นของคนในชุมชน และปัญหาการไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจา และการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาในชุมชน และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาในชุมชน

ตารางที่ 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ในชุมชนกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

สถานการณ์ในชุมชน	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา					
	พูดจาเยาะเย้ย ดุหมั่นๆ		ใช้คำพูดมุ่งร้ายๆ		ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามๆ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p -value	Chi-square	p -value
ปัญหาภายในชุมชน	31.601	.000*	65.305	.000*	20.047	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.35 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ในชุมชนกับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

สถานการณ์ในชุมชน	พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย									
	เตะถีบ		ต่อย ตบ ตี		ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย		ยกพวกตีกัน		แข่งรถ	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ปัญหาภายในชุมชน	14.075	.000*	42.449	.000*	1.690	.194	16.702	.000*	7.008	.008*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ในชุมชนกับแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

สถานการณ์ในชุมชน	แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต					
	กรณีมีคนพูดถึงในแง่ไม่ดี		กรณีมีคนมาพูดว่ากล่าว		กรณีมีคนทำร้าย	
	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value	Chi-square	p-value
ปัญหาภายในชุมชน	15.871	.000*	34.501	.000*	97.829	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

งานวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลตามวิธีการที่ใช้แบ่งเป็น 2 ภาค ส่วน คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ เป็นเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นเด็กและเยาวชนชายของศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา จำนวน 10 คน และเด็กและเยาวชนหญิงของสถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี จำนวน 10 คน รวมเป็น 20 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม เป็นนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 9 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ จำนวน 29 คน โดยผู้วิจัยได้สรุปผลข้อมูลเชิงคุณภาพในแต่ละส่วนตามสมมติฐานการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีประเด็นข้อสรุปดังนี้

1. สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่เข้าสัมภาษณ์

เด็กและเยาวชนชายที่เข้าสัมภาษณ์มีอายุระหว่าง 12-18 ปี โดยมีอายุ 12 ปี จำนวน 3 คน อายุ 15 ปี จำนวน 3 คน และอายุ 18 ปี จำนวน 4 คน โดยเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ถูกควบคุมตัวเนื่องจากกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 7 คน ส่วนอีก 3 คนกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

สำหรับเด็กและเยาวชนหญิงที่เข้าสัมภาษณ์มีอายุระหว่าง 12-18 ปี โดยมีอายุ 12 ปี จำนวน 2 คน อายุ 14 ปี จำนวน 1 คน อายุ 15 ปี จำนวน 3 คน อายุ 17 ปี จำนวน 2 คน และอายุ 18 ปี จำนวน 2 คน โดยทั้ง 10 คนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของความรุนแรงที่อยู่ในสื่อต่าง ๆ

สื่อที่เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงเห็นว่ามี ความรุนแรงแฝงอยู่ มากเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่วนสื่อที่คิดว่ามีความรุนแรงแฝงอยู่ไม่มากคือวิทยุ โดยสื่อที่มีความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนสัมผัสมากที่สุด ในแต่ละวัน ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่วนหนังสือพิมพ์ แม้ว่าจะเป็นสื่อที่มีความรุนแรง แต่ก็ไม่ค่อยได้อ่านมากนัก ส่วนใหญ่จะดูแต่พาดหัวข่าวเท่านั้น

เมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงที่อยู่ในสื่อแต่ละประเภท พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจคือ

ภาพยนตร์

- ภาพยนตร์มักมีฉากก้าวร้าวหรือมีความรุนแรงแฝงอยู่ ซึ่งเมื่อดูนาน ๆ เข้าทำให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้ เช่น ภาพยนตร์บางเรื่องมีการออกแบบฉากฆาตกรรมที่โหดและพิสดาร เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับผู้ชม โดยแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การลงมือฆาตกรรม และการอำพรางศพ หรือบางเรื่องแสดงให้เห็นขั้นตอนการก่ออาชญากรรมในรูปแบบอื่น เช่น การลักขโมย การโจรกรรม ทำให้เด็กและเยาวชนได้เห็นวิธีการก่ออาชญากรรมเหล่านั้นโดยคิดว่าไม่มีใครจับได้ เป็นต้น ซึ่งเยาวชนชายคนหนึ่งที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์แสดงความคิดเห็นว่า “ชอบดูหนังบู๊ เพราะฉากในหนังมันทำให้ตื่นเต้น ไม่น่าเบื่อ แต่ละเรื่องมีอะไรใหม่ ๆ ให้ติดตามเสมอ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 1, 2555, มีนาคม 12) “เห็นตัวอย่างในหนัง ทำให้รู้วิธีการขโมยของมีค่าต่าง ๆ แต่สุดท้ายก็ถูกจับได้” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 1, 2555, มีนาคม 12) “เคยเห็นพระเอกในหนังเป็นคนเก่ง มีความสามารถ เอาชนะคู่ต่อสู้ด้วยการชกต่อยได้ทุกครั้ง จึงคิดว่าคนเข้มแข็งเท่านั้นถึงจะอยู่รอดได้ในสังคมสมัยนี้” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12)

- ภาพยนตร์มักมีการใช้คำพูดที่รุนแรง เช่น การใช้คำหยาบทั้งหญิงและแม่กระทั่งหนังตลกที่มักถูกมองข้าม และเข้าใจว่าไม่เป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน เนื่องจากเมื่อตลกปล่อยมุขที่เป็นคำหยาบคายมักได้รับเสียงหัวเราะจากคนดูเสมอ ๆ จึงกลายเป็นเรื่องธรรมดาไป ซึ่งเด็กชายคนหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ในหนังตลกพูดจากันแรง ๆ ได้อารมณ์ดี ผมว่ามันจริงใจ และไม่เสแสร้ง ไว้พูดกับเพื่อนได้เป็นเรื่องปกติ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 5, 2555, มีนาคม 12)

- พฤติกรรมของตัวเอกในภาพยนตร์ที่เป็นขวัญใจ ทำให้เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะเลียนแบบทั้งการพูดจา การแต่งตัว และการกระทำต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี และบางพฤติกรรมก็มีความรุนแรงสอดแทรกอยู่ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ยังมีวุฒิภาวะน้อยไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำตามอย่างได้ “ชอบแต่งตัวตามนักแสดงนาในหนัง เพราะเข้ากับแฟชั่น” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 8, 2555, มีนาคม 15) “ชอบดาราคนไหนก็จะดูหนังที่เขาแสดงเกือบทุกเรื่อง บางครั้งก็มีเลียนแบบคำพูดหรือการแต่งตัวบ้าง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 6, 2555, มีนาคม 16)

โทรทัศน์

- รายการโทรทัศน์ที่เด็กและเยาวชนคิดว่ามีความรุนแรงสอดแทรกอยู่และมีอิทธิพลต่อตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ ละคร โฆษณา และข่าวอาชญากรรม

- ฉากในละครที่มีความรุนแรง ได้แก่ ฉากตบตีกัน ฉากข่มขืน การด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย การขว้างปาหรือทำลายสิ่งของเมื่อไม่พอใจ การล้อเลียนหรือดูถูกผู้อื่น โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้หญิง เพศทางเลือก การแต่งกายโป้ หรือวับ ๆ แวม ๆ การตีแม่เหล็ก สู้บูหรี เป็นต้น และบ่อยครั้งที่เด็กและเยาวชนชมละครเหล่านั้นโดยไม่มีผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำดังที่ควรจะเป็น โดยเด็กและเยาวชนที่ให้สัมภาษณ์ว่า “ที่บ้านให้ดูโทรทัศน์ได้ทั้งวัน ส่วนใหญ่ก็ดูอยู่คนเดียวหรือดูกับน้อง ๆ ไม่ได้มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12) นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนบางคนยอมรับว่าตนเองเคยเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านี้ “เคยตบตีกับเพื่อนผู้หญิงด้วยกัน เพราะเขามาว่าเพื่อนของหนูไปแย่งแฟนเขา” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 7, 2555, มีนาคม 15) “ตอนอายุ 13 ผมลองกินเหล้า และสูบบุหรี่ดูเป็นครั้งแรก เพราะเห็นในละคร เลยอดอยากลอง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 1, 2555, มีนาคม 12) “บางครั้งก็แต่งตัวโป้ชนิดน้อย เพราะวัยรุ่นสมัยนี้ก็แต่งกันแบบนี้ ดูจากดาราเขาแต่งกันยิ่งกว่านี้อีก” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 9, 2555, มีนาคม 15)

- โฆษณาทางโทรทัศน์เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีความรุนแรงแฝงอยู่ ทั้งภาพ เสียง และเนื้อหา เนื่องจากมีระยะเวลาที่จำกัดและต้องการให้ผู้ชมจดจำภาพต่าง ๆ ที่อยู่ในโฆษณาได้อย่างรวดเร็ว โฆษณาหลาย ๆ ชุดในปัจจุบันจึงใช้คำที่หยาบกระด้าง รุนแรง ร่วมกับการเสนอภาพที่หวาดเสียว หรือรุนแรง และมีการเคลื่อนไหวของภาพอย่างรวดเร็ว และซ้ำไปซ้ำมา ทำให้เด็กและ

เยาวชนซึมซับเอาพฤติกรรมต่าง ๆ และเกิดการเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว “โฆษณาบางอย่าง ผมว่ามันก็รุนแรงเหมือนกัน แล้วยิ่งฉวยบ่อย ๆ ด้วย จำแม่นเลย” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 3, 2555, มีนาคม 12) “โฆษณาบางอย่างอันก็ไม่อยากดู ดูแล้วเครียดเพราะใช้คำพูดรุนแรง ยิ่งเวลาหยุดหัดดูแล้วก็อาจเกิดพฤติกรรมรุนแรงได้” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 10, 2555, มีนาคม 15)

นอกจากนี้ โฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และผลิตภัณฑ์ลดความอ้วนบางชนิดมีการสื่อสารที่ทำให้เข้าใจผิดว่ามีสรรพคุณเกินจริง เช่น ครีมผิวขาว กาแฟลดความอ้วน เครื่องดื่มบำรุงสุขภาพต่าง ๆ ทำให้เด็กและเยาวชนหลงเชื่อและซื้อมาใช้โดยไม่ทันระวังถึงผลเสียที่อาจตามมา “หนูชอบใช้โลชั่นยี่ห้อนี้ เพราะใช้แล้วทำให้ขาวเหมือนในโฆษณา” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 6, 2555, มีนาคม 15)

- การรายงานข่าวอาชญากรรมทางโทรทัศน์มีการแสดงภาพ เสียง และเนื้อหาที่รุนแรง โดยเฉพาะภาพการใช้อาวุธมีดและปืนทำร้ายร่างกายผู้อื่น ที่สื่อโทรทัศน์บางช่องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน ทั้งภาพถ่ายเอง และภาพจากกล้องวงจรปิด หรือแม้กระทั่งภาพที่มีผู้เมายาบ้าป็นขั้นที่สูง ภาพคนกระโดดจากที่สูง ภาพการจับจี้ตัวประกัน ซึ่งเป็นภาพที่น่าหวาดเสียว สะเทือนอารมณ์ นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวบางครั้งอยู่ในรูปรายการข่าวที่มีเสียงประกอบที่ทำให้ตื่นเต้น ตกใจ ประกอบกับการจำลองภาพการก่อเหตุอย่างเป็นขั้นตอนที่ละเอียด จึงเป็นการสุมเสียงที่เด็กและเยาวชนจะเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ โดยพบว่าช่วงเวลาแพร่ภาพข่าวเหล่านี้ก็เป็นช่วงที่เด็กและเยาวชนยังไม่เข้านอน เช่น ช่วงหัวค่ำ หรือประมาณ 4-5 ทุ่ม ซึ่งสะท้อนจากการสัมภาษณ์ดังนี้ “ข่าวบางครั้งก็มีภาพที่น่ากลัว แต่ก็อยากดูเพราะอยากรู้ และน่าตื่นเต้น” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 5, 2555, มีนาคม 14) “ดูไว้จะได้เอาไว้ป้องกันตัว เวลามีคนมาทำร้ายเหมือนในข่าว” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 6, 2555, มีนาคม 15) “ข่าวจำลองวิธีการต่าง ๆ ให้เห็น เลยศึกษาเอาไว้” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12)

หนังสือพิมพ์

- แม้ว่าหนังสือพิมพ์จะเป็นสื่อที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่สัมผัสน้อย แต่ในทัศนะของเด็กและเยาวชนก็มองว่าหนังสือพิมพ์มีภาพและเนื้อหาที่รุนแรง โดยเฉพาะการพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ซึ่งต้องใช้คำที่สั้น กระชับ ตรงไปตรงมา และดึงดูดให้คนอ่านสนใจ ดังนั้นการใช้คำต่าง ๆ จึงมีความรุนแรง โดยเฉพาะคำที่มักพบอยู่ในข่าวอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น ฆ่า โหด ช่มชืด ดับสยอง ซิ่งรถ ซึ่งบางครั้งก็แสดงถึงวิธีการของการกระทำดังกล่าวด้วย เช่น ฟัน ยิง แทง ลุยชก เชือด เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกหวาดกลัว สะเทือนอารมณ์ทั้งสิ้น แม้ว่าข่าวที่น่าเสนอจะสะท้อนภาพที่เกิดขึ้นจริงในสังคม แต่ในมุมมองของเด็กและเยาวชนอาจเข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติของสังคม ดังทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์ “ข่าวที่เจอในหนังสือพิมพ์ทุกวันเลยคือ ฆ่ากันตาย”

(เด็กและเยาวชนชายคนที่ 7, 2555, มีนาคม 13) “ภาพคนตายในหนังสือพิมพ์ บางครั้งก็น่ากลัว ยิ่งอ่านได้ภาพก็ยิ่งน่ากลัว” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 7, 2555, มีนาคม 15)

เกมคอมพิวเตอร์

- เกมคอมพิวเตอร์เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมสูงขึ้นในปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัลอย่างชัดเจน เกมคอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่เด็กและเยาวชนต้องการเข้าไปสัมผัส และเมื่อสัมผัสแล้วก็เกิดอาการติดใจและอยากเล่นอยู่เรื่อย ๆ ทั้งนี้ เกมคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันที่กำลังได้รับความนิยมมักเป็นเกมต่อสู้ที่มีความรุนแรง หรือเกมวางแผนก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งการที่เกมเหล่านั้นได้รับความนิยมส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้เล่นสามารถสวมบทบาทของตัวเองที่อยู่ในเกมได้โดยตรง และสามารถปลดปล่อยพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำได้ในชีวิตจริงแต่ทำได้ในเกม ดังนั้นเกมที่มีลักษณะรุนแรง และป่าเถื่อนเช่นนี้

- ทั้งนี้ นอกจากความรุนแรงและป่าเถื่อนแล้วยังพบว่าเกมคอมพิวเตอร์หลาย ๆ เกมมีสิ่งลามกอนาจารซ่อนอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถูกซึมซับเข้าสู่ตัวเด็กและเยาวชนผู้เล่นอย่างต่อเนื่องโดยไม่รู้ตัว ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยใช้เวลาเล่นเกมคอมพิวเตอร์ถึงวันละ 3-4 ชั่วโมง ซึ่งสะท้อนผ่านเสียงสัมภาษณ์เหล่านี้ “เกมคอมพิวเตอร์เล่นแล้วสนุกมาก เล่นได้ทั้งวันอย่างต่ำก็เล่นวันละ 3 ชั่วโมง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 10, 2555, มีนาคม 13) “เวลาเล่นเหมือนไม่ได้จริง ๆ เกมทำฉากเหมือนจริงมาก เวลาโดนยิงก็มีเลือดออกมาจริง ๆ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 9, 2555, มีนาคม 13) “บางครั้งก็อยากลองทำอย่างในเกมดูบ้าง เล่นนาน ๆ ก็อินเหมือนกัน” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 2, 2555, มีนาคม 12) “บางเกมก็ทะเล่ แต่ผมไม่เคยเล่น” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 3, 2555, มีนาคม 12)

อินเทอร์เน็ต

- อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อยุคใหม่ที่พบว่ามีความรุนแรงของเนื้อหา และสิ่งลามกอนาจารต่าง ๆ อยู่อย่างไม่จำกัด และเป็นช่องทางที่เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้อย่างอิสระ โดยเด็กบางส่วนเข้าใช้บริการตามร้านอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในชุมชน ขณะที่อีกกลุ่มมีอินเทอร์เน็ตที่บ้าน และเป็นการยากที่ผู้ปกครองจะเข้าไปสอดส่องดูแลหรือควบคุม โดยเนื้อหาที่อยู่ในบางเว็บไซต์ มีความไม่เหมาะสมเคลือบแฝงอยู่ เช่น โฆษณาชวนเชื่อ ข้อความรุนแรงในเว็บบอร์ด เรื่องเกี่ยวกับเพศ ภาพลามกอนาจาร ลิงค์ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ใต้ดินที่มีลักษณะลามก อนาจาร และใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้าไปแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดที่มีการวิจารณ์และให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ บ่อยครั้งมักพบว่ามีการด้อยค่าหยาบคายและรุนแรง ซึ่งเด็กและเยาวชนได้ให้ความเห็นว่า “ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตตามร้านเกม เช็คเมลล์บ้าง เข้าเว็บบ้าง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 3, 2555, มีนาคม 12) “เวลาเข้าเว็บบางเว็บ ช่าง ๆ จอจะมีลิงค์เข้าเว็บโป๊ บางครั้งไม่ได้ตั้งใจจะกดแต่มือไปโดนนิดเดียวมันก็

เข้าแล้ว บางทีก็เลยเข้าไปดูโดยไม่ตั้งใจ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 9, 2555, มีนาคม 13) “ผมว่าเว็บนี้มันควบคุมยาก ผู้ใหญ่เขาก็ไม่ค่อยรู้ บางคนเล่นที่บ้านพอพ่อแม่เข้ามาดูก็ปิดเว็บ พอพ่อแม่ไม่อยู่ที่คู่อ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12)

- นอกจากนี้การพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จัก ไม่เคยเห็นหน้า ผ่านระบบแชท (Chat) ทำให้ถูกหลอกได้ง่าย ทั้งการถูกล่อลวงให้บอกข้อมูลส่วนตัวทั้งของตนเองและครอบครัว ซึ่งมีฉ้อโกงจะนำไปหาผลประโยชน์ และอาจก่อความเสียหายร้ายแรงได้ หรืออีกในกรณี เด็กอาจจะถูกชักชวนให้ไปนัดพบกับเพื่อนในอินเทอร์เน็ต อาจเกิดการล่อลวงไปทำมิดีมิร้ายได้ และเกิดอาชญากรรมตามมาได้ ซึ่งสะท้อนจากคำให้สัมภาษณ์ดังนี้ “แฟนคนปัจจุบันของหนูก็เจอกันจากการแชท ตอนหลังก็นัดคุยกันและกินข้าวด้วย จนคบเป็นแฟน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 8, 2555, มีนาคม 15) “เวลาคุยกับเพื่อนผ่านการแชท เราก็อยากเจอตัวจริงของเพื่อน แต่ถ้าจะไปเจอก็จะพาเพื่อนไปด้วย ไม่ไปคนเดียว เพราะกลัวถูกหลอกเหมือนกัน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 6, 2555, มีนาคม 15)

- อินเทอร์เน็ตยังเป็นช่องทางให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยาเสพติด และการพนันได้ง่าย เนื่องจากในเว็บไซต์เพื่อความบันเทิงต่าง ๆ มักมีลิงค์ที่เชื่อมไปสู่เว็บไซต์การพนันออนไลน์ เช่น การเล่นพนันบอลออนไลน์ ซึ่งในตอนแรกผู้เล่นคิดว่าเล่นเพื่อความสนุกสนาน แต่พอเล่นแล้วได้เงินจะทำให้เกิดติดใจ กับช่องทางที่สามารถหาเงินได้โดยง่าย ทำให้เกิดความอยากได้เพิ่มมากขึ้น แต่พอเล่นไปแล้วเสียพนันก็เกิดการกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ ทำให้เป็นหนี้เป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาของสังคมได้ ดังคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์ “แต่ก่อนติดพนันบอลออนไลน์ แรก ๆ ก็เล่นได้ แต่ตอนหลังเล่นเสีย เลยต้องหาเงินไปจ่ายค่าพนันบอล บางครั้งก็แอบขโมยเงินพ่อแม่ไปจ่าย” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 5, 2555, มีนาคม 12) “ลิงค์พนันบอลมันจะอยู่ตามเว็บบันเทิงต่าง ๆ ถ้าเราเผลอไปคลิกมันก็จะดึงเข้าไปสู่เว็บไซต์พนัน” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 5, 2555, มีนาคม 12) “เล่นพนันบนเว็บไม่ต้องใช้เงินมาก แต่เล่นแล้วติด ต้องเล่นเป็นประจำ รวม ๆ แล้วก็เสียไปเยอะเหมือนกัน” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12) “การเล่นพนันออนไลน์ไม่ต้องกลัวถูกจับ เพราะตำรวจเข้าไม่ถึง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 10, 2555, มีนาคม 13)

- อินเทอร์เน็ตยังทำให้เสียสุขภาพ จากการใช้งานวันละหลาย ๆ ชั่วโมง ทำให้ปวดเมื่อย สายตาอ่อนล้า และเครียดกับเนื้อหาที่เข้าชม ดังคำให้สัมภาษณ์ “ตอนอยู่บ้านผมเล่นวันละ 4-5 ชั่วโมง บางครั้งก็เล่นเพลินจนลืมกินข้าว หรือเข้าห้องน้ำ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 7, 2555, มีนาคม 13)

- ทำให้ขาดทักษะทางสังคม เนื่องจากมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยลง ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโลกเสมือน เนื่องจากการเล่นอินเทอร์เน็ตวันละหลาย ๆ ชั่วโมงทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง โดยเฉพาะผู้ที่ติดการพนันมักจะหมกมุ่นอยู่กับการพนันและวิเคราะห์แนวโน้ม

ฝ่ายแพ้ ฝ่ายชนะโดยไม่สนใจประกอบกิจกรรมอื่น ๆ บางรายอาจกลายเป็นคนพูดปด และซึ่ขโมยได้ เมื่อต้องเสียเงินจากการพนันมาก ๆ “เวลาเล่นเน็ตไม่อยากคุยกับใครเลย ใจมันจดจ่ออยู่ที่หน้าจอ ใครชวนไปไหนก็ไม่อยากไป” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 8, 2555, มีนาคม 13) “แต่ก่อนช่วงวันหยุดชอบไปเตะบอล แต่ตอนหลังติดเล่นอินเทอร์เน็ตเลยไม่ค่อยได้ไป” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 6, 2555, มีนาคม 13)

โทรศัพท์เคลื่อนที่

- เด็กและเยาวชนใช้โทรศัพท์มากกว่าการโทรเข้าโทรออก แต่ยังใช้ฟังก์ชันการทำงานอย่างอื่นได้หลากหลาย เช่น ใช้เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตเพื่อโหลดเพลง ดูหนัง รับส่งอีเมล เล่นเกม รวมทั้งใช้ในการถ่ายรูป ถ่ายวิดีโอ ส่งข้อความสั้น และข้อความเสียง และพบว่ามีการใช้งานที่ไม่เหมาะสม เช่น การนัดหมายออกเที่ยวเตร่ การโหลดคลิปลามกอนาจารแล้วส่งต่อ การถ่ายคลิปความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริง เช่น การตบตีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันแล้วส่งต่อ การเล่นเกมที่รุนแรง และพบว่าหลายครั้งเด็กและเยาวชนไม่ได้เป็นผู้โหลดเองแต่มีผู้ประกอบการส่งข้อความชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกคลิปลามกอนาจาร เป็นต้น ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้ “ในโทรศัพท์มือถือมีพวกข้อความลามกอยู่เยอะ เขาส่งมาเข้าเครื่องเชิญชวนให้สมัครสมาชิก เพื่อนเคยเปิดให้ดูมีคลิปโป๊ด้วย” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12) “ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือเล่นเกมและแชทกับเพื่อน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 1, 2555, มีนาคม 14) “โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งจำเป็น เอาไว้โทรนัดกับเพื่อน วันไหนไม่ได้ใช้รู้สึกว้าขาดอะไรไป” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 3, 2555, มีนาคม 14)

ส่วนที่ 3 อิทธิพลของสื่อบุคคลภายในครอบครัว

- สถานภาพของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ มีการหย่าร้างของบิดามารดา โดยเด็กอยู่กับบิดาหรือมารดา จากการสัมภาษณ์พบว่าเด็กและเยาวชน 9 คนจาก 20 คนที่เข้าสัมภาษณ์มีสถานภาพหย่าร้างของบิดามารดา บางคนอยู่กับบิดา บางคนอยู่กับมารดา ซึ่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้รู้สึกว้าครอบครัวของตนไม่สมบูรณ์ ขาดความรักความอบอุ่น และขาดทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยพบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เหล่านี้ไม่ค่อยปรึกษาผู้ใหญ่เวลาเกิดปัญหา แต่จะปรึกษาเพื่อนที่มีวุฒิภาวะไม่ต่างกัน นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่รุนแรงได้ ดังบทสัมภาษณ์ “ตั้งแต่พ่อแม่เลิกกันรู้สึกว้าความอบอุ่น ทะเลาะกับพ่อเป็นประจำ เวลามีปัญหาไม่ค่อยอยากปรึกษาพ่อ เพราะจะทะเลาะกันส่วนใหญ่ปรึกษาเพื่อน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 5, 2555, มีนาคม 14) “พ่อเลิกกับแม่แล้ว ทุกวันนี้ผมอยู่กับแม่ ต้องเป็นหลักของครอบครัว ต้องทำตัวเข้มแข็ง คนอ่อนแอจะถูกรังแกได้ง่าย” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 5, 2555, มีนาคม 12)

- การใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ทั้งการใช้ภาษาที่รุนแรงและใช้กำลังในการแก้ปัญหาในครอบครัว ทำให้เกิดความเครียดและนำเด็กออกจากครอบครัวไปใช้เวลาอยู่กับ

เพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ถูกชักชวนให้หลงผิดได้ง่าย และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมรุนแรงตามแบบอย่างคนในครอบครัว “ที่บ้านพูดจាកันไม่ดีเลย พวกผู้ใหญ่ชอบตะคอกและพูดคำหยาบ เวลาทะเลาะกันบางครั้งก็ขว้างข้าวของเสียหาย เลยไม่ชอบอยู่บ้าน ชอบนัดเจอกับเพื่อนข้างนอกมากกว่า” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 7, 2555, มีนาคม 15) “เวลาคุยกับแม่บางครั้งก็ใช้เสียงดังและพูดแรง ๆ เพราะแม่ก็พูดกับเราอย่างนั้นเหมือนกัน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 6, 2555, มีนาคม 15) “หนูคิดว่าที่บ้านชอบดูหนังที่มีความรุนแรง เขาเลยมีพฤติกรรมรุนแรงตามไปด้วย” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 6, 2555, มีนาคม 15) “อยู่บ้านมักถูกด่า ออกมาข้างนอกดีกว่า ไม่เครียด” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 5, 2555, มีนาคม 12)

- บุคคลในครอบครัวมักไม่มีการชี้แจงเหตุผลหรือการกระทำต่าง ๆ ให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ เช่น การห้ามไม่ให้คบเพื่อน ส่วนใหญ่เป็นการออกคำสั่งแต่ไม่ได้ชี้แจงเหตุผลว่าทำไมจึงห้าม และเมื่อเด็กทำผิดก็มักใช้คำพูดต่อว่าหรือทำโทษโดยไม่สอบถามเหตุผล และอธิบายอย่างประนีประนอม ทำให้การสื่อสารระหว่างเด็กและบุคคลในครอบครัวมีน้อยและไม่เพียงพอ เด็กและเยาวชนมักไม่เข้าใจในความคิด หรือการกระทำของผู้ใหญ่ในครอบครัว และมองว่าผู้ใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่การไม่เข้าใจกัน “พ่อไม่ค่อยพอใจที่คบเพื่อนนอกบ้าน แต่ก็ไม่บอกว่าเพราะอะไร บางครั้งทำทีของพ่อเราก็ไม่เข้าใจ พ่อไม่ค่อยสอน แต่ถ้าทำไม่ถูกใจก็ด่าเลย คุยกันไม่ค่อยรู้เรื่อง คุยกันคนละภาษา” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12) “คุยกับพ่อแม่ที่ไรไม่เห็นช่วยแก้ปัญหาอะไรเลย มีแต่ทำให้ปัญหาหนักกว่าเดิม ไม่เหมือนคุยกับเพื่อน” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 7, 2555, มีนาคม 13)

- การที่บุคคลในครอบครัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งมีเงินเมาและยาเสพติดทำให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว อยากรู้อยากทดลอง และยังมีความเข้าใจที่ผิดว่าการเสพสิ่งเสพติดเพียง 1-2 ครั้งไม่ทำให้ติด และมองว่าคนสิ่งเสพติดเป็นเรื่องธรรมดา ไม่รู้สึกรังเกียจผู้ที่ติดยาเสพติด “สมัยนี้ยาเสพติดหาได้ง่าย น้าผมก็เสพยา ผมก็เคยลองแต่ไม่ติด” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 8, 2555, มีนาคม 13) “จริง ๆ การเสพยาแค่ครั้งสองครั้งไม่ทำให้ติดนะ ถ้าเสพหลายครั้งถึงจะติด” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 10, 2555, มีนาคม 13)

- ครอบครัวมีการศึกษาน้อยและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่ หรือคอยสอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในความดูแล เพราะเวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการทำมาหาเลี้ยงชีพ นอกจากนี้ผู้ปกครองมักเข้าใจว่าเด็กและเยาวชนต้องมีจิตสำนึกของตนเองที่จะไม่กระทำความผิดให้พ่อแม่ต้องเสียใจ จึงมักปล่อยให้เด็กอยู่กับลำพังหรืออยู่กับสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และเพื่อนฝูง “กว่าแม่จะกลับบ้านก็ตึกแล้ว ส่วนใหญ่แม่ปล่อยให้อยู่กับน้องดูแลกันเอง หาของกินเอง ระหว่างแม่ไม่อยู่ก็เปิดโทรทัศน์เป็นเพื่อน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 7,

2555, มีนาคม 15) “พ่อแม่อาชีพรับจ้างและวีณินมอเตอร์ไซค์ ไม่ค่อยมีเวลาให้เรา เราต้องดูแลตัวเอง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12)

ส่วนที่ 4 อิทธิพลของความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง

- เพื่อนนับว่ามีอิทธิพลต่อเยาวชนมาก โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ประกอบกับเยาวชนในวัยนี้ต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำทาย อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง เป็นวัยที่มีอารมณ์ทางเพศมากขึ้น แต่ยังขาดการยั้งคิดไตร่ตรองและการควบคุมตนเอง ดังนั้นเมื่ออยู่ท่ามกลางกลุ่มเพื่อนจึงมีโอกาสก่อพฤติกรรมรุนแรงและพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น การเข้าร่วมกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงโดยใช้คำพูดหยาบคายกระโชกโฮกฮาก การทำร้ายร่างกาย การพกพาอาวุธ ทำลายข้าวของสาธารณะ การแข่งรถในทางสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลเสียทั้งต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และหมดอนาคต ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ “เวลาอยู่กับเพื่อน ๆ รู้สึกมันใจและกล้าแสดงออก เพื่อนชวนทำอะไรก็ทำ บางครั้งก็รู้ว่ามันไม่ดีแต่ก็เกรงใจเพื่อน กลัวเพื่อนหาว่าซี้ก๊แล้วทำตาม ๆ กันไป” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 3, 2555, มีนาคม 12) “ในกลุ่มเพื่อนพกอาวุธพวกมีด คัตเตอร์ เอาไว้ป้องกันตัว บางครั้งอาจารย์ตรวจพบก็ถูกยึดไปบ้าง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 4, 2555, มีนาคม 12) “เคยตบกับเพื่อนที่อยู่คนละห้อง เพราะเขามาหาเรื่องกลุ่มเราก่อน” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 6, 2555, มีนาคม 15) “เพื่อนในกลุ่มบางคนก็ห้องกับเพื่อนผู้ชายที่รู้จักกัน พอห้องแล้วเขาก็ไม่ได้ไปโรงเรียนอีกเลย” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 7, 2555, มีนาคม 15) “เห็นเพื่อนในกลุ่มกินเหล้า สูบบุหรี่ เล่นยา เพื่อนชวนให้ลองก็เลยลอง ถ้าเพื่อนชวนแล้วเราไม่เอาแล้วก็เกรงใจ เพราะสนิทกัน” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 9, 2555, มีนาคม 13)

- นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กและเยาวชนหลายคนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครแห่งนี้ หลายคนไม่ได้มาอยู่ที่นี่เป็นครั้งแรก แต่ถูกควบคุมตัวมาแล้วหลายครั้ง ถึงแม้ว่าการมาอยู่ที่สถานพินิจแห่งนี้จะได้เรียนหนังสือ และฝึกอาชีพ ซึ่งตนเองก็ตั้งใจว่าจะกลับตัวเป็นคนดี แต่เมื่อออกไปเจอสภาพแวดล้อมเดิม ๆ เจอเพื่อนกลุ่มเดิม ๆ ชักชวนให้กระทำผิดก็หลงผิดอีกจนได้ ซึ่งก็ไม่รู้จะแก้ไขอย่างไรดี ดังบทสัมภาษณ์ “ผมก็รู้ว่ามันไม่ดี แต่ไม่รู้เป็นยังไง เมื่อเรากลับไปเจอเพื่อนเราก็ทำผิดอีก ผมเข้ามาอยู่ในนี้ เป็นครั้งที่ 3 แล้ว ก็ไม่อยากจะเข้ามาอีก” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 8, 2555, มีนาคม 13)

ส่วนที่ 5 อิทธิพลของสถานการณ์ในชุมชน

สภาพแวดล้อมในชุมชนมีส่วนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมรุนแรงและมักสูมอบายมุขได้ง่าย ซึ่งโดยมากคนในชุมชนมักละเลยและไม่ค่อยเข้าไปยุ่ง เพราะมองว่าเป็นเรื่องของธุรกิจ

และไม่อยากยุ่งกับบุตรหลานของคนอื่น ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าอันตรายที่ซ่อนตัวอยู่ในชุมชน ดังนี้

- ร้านเกมที่อยู่ในชุมชนเป็นแหล่งบันเทิงหลักและแหล่งรวมตัวของเด็กและเยาวชน เมื่อมีเวลาว่างพวกเขา มักเข้ามาเล่นเกมออนไลน์ด้วยกัน ซึ่งเนื้อหาของเกมก็มีความรุนแรงแฝงอยู่ รวมทั้งมีช่องทางให้เข้าไปสัมผัสกับการพนันออนไลน์ ดังได้กล่าวแล้ว นอกจากนี้ ร้านเกมยังไม่ค่อยจำกัดเวลาการเล่นของเด็กแต่ละคน ปล่อยให้เด็กใช้เวลาเล่นตามความพอใจจนต้องให้ผู้ปกครองเข้ามาตามถึงร้านอยู่บ่อย ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าร้านเกมบางร้านยอมให้เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าใช้บริการได้หลัง 4 ทุ่ม ซึ่งนับเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย แม้ว่าจะมีป้ายติดหน้าร้านชัดเจนแต่ก็มิได้เข้มงวดในการปฏิบัติ นอกจากนี้ หลังเลิกเล่นเกมยังพบว่าเด็กและเยาวชนบางกลุ่มมีการนัดหมายออกไปข้างนอกด้วยกัน เช่น ออกไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ในยามวิกาล เป็นต้น ดังบทสัมภาษณ์ “เวลาว่างชอบเข้าไปเล่นเกมที่ร้านที่อยู่ปากซอยหน้าบ้าน เพื่อนก็ไปเล่นด้วยกัน พอเล่นเสร็จก็ไปเที่ยวกับเพื่อนต่อ โดยซ่อนท้ายมอเตอร์ไซค์เพื่อนไป” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 3, 2555, มีนาคม 12) “ร้านเกมเปิดตลอด ผมยังเคยเล่นถึงเช้า เขาก็ไม่เห็นว่าจะอะไร แต่มีป้ายติดหน้าร้านว่าห้ามผู้อายุต่ำกว่า 18 ปี ใช้บริการหลัง 4 ทุ่มในวันเสาร์ อาทิตย์ แต่ก็ไม่เห็นเขาว่าอะไร” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 7, 2555, มีนาคม 13)

- ชุมชนเป็นที่แพร่ระบาดของยาเสพติดต่าง ๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนชายหญิงทั้ง 20 คน ระบุว่าภายในชุมชนมีปัญหา ยาเสพติดถึงกว่าครึ่งหนึ่ง โดยมีทั้งผู้เสพ ผู้จำหน่าย และผู้รับซื้อ ซึ่งเด็กและเยาวชนเห็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจนชินตา และเริ่มมองว่ายาเสพติดเป็นเรื่องธรรมดา แม้แต่คนใกล้ชิดอย่างบุคคลในครอบครัว และเพื่อนฝูง ต่างก็เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเช่นกัน คนที่รู้จักหลาย ๆ คนเคยติดคุกในคดียาเสพติดมาแล้ว โดยเมื่อออกมาแล้วก็กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกเป็นวงจรที่วนเวียนอยู่เช่นนี้เสมอมา “ในชุมชนมีทั้งคนดมกาว คนเล่นยาบ้า เห็นเขามาส่งยากันบ่อย ๆ” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 6, 2555, มีนาคม 13) “ยาบ้าหาได้ง่ายมากแถวบ้านของผม ช้างบ้านก็ยักขายเลย” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 9, 2555, มีนาคม 13)

- ชุมชนเป็นแหล่งรวมความรุนแรงทุกประเภท โดยเฉพาะชุมชนผู้มีรายได้น้อย ผู้คนในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี มีความเครียดสูง มักพบว่ามีการใช้ความรุนแรงทั้งทางวาจา และทำร้ายร่างกายที่มักพบเห็นอยู่บ่อย ๆ จนกลายเป็นเรื่องปกติ เด็กและเยาวชนเหล่านี้จึงซึมซับพฤติกรรมจากสภาพแวดล้อมโดยไม่รู้ตัว ดังบทสัมภาษณ์ “ข้าง ๆ บ้านทะเลาะกันเป็นประจำ ตบตีกันเป็นประจำ” (เด็กและเยาวชนหญิงคนที่ 7, 2555, มีนาคม 15) “ร้านอาหารหน้าบ้านมีคนต่อยกันบ่อย ๆ บางครั้งแทงกันก็มี นั่งกินเหล้าเมาแล้วก็แทงกัน ผมไม่เคยเจอ แต่คนรู้จักเล่าให้ฟัง” (เด็กและเยาวชนชายคนที่ 10, 2555, มีนาคม 13)

2. สรุปผลการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2555 โดยสนทนาใน 4 ประเด็นหลักของการวิจัยครั้งนี้ คือ อิทธิพลของอารมณ์ที่อยู่ในสื่อต่าง ๆ อิทธิพลของสื่อบุคคลภายในครอบครัว อิทธิพลของอารมณ์ในกลุ่มเพื่อนฝูง และการแก้ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งข้อสรุปจากการบอกเล่าผ่านประสบการณ์และมุมมองจากนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนที่เป็นทั้งครู ผู้ดูแล ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในการเยียวยาเด็กและปรับพฤติกรรมเด็กเหล่านี้ให้กลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุขให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านี้จะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวางมาตรการส่งเสริม และป้องกันความรุนแรงในเด็กและเยาวชนได้อย่างยั่งยืนในอนาคต โดยผู้วิจัยได้สรุปประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากการสนทนากลุ่มดังนี้

ส่วนที่ 1 สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

- สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมความรุนแรงนั้น นับว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ ซึ่งแต่ละปัจจัยมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเป็นแรงเสริมซึ่งกันและกันในการหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงได้ ซึ่งแรงเสริมที่กล่าวถึงนั้นส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมและส่วนหนึ่งเกิดจากตัวเด็กเอง ซึ่งหากจะพิจารณาที่ตัวเด็กที่เป็นผู้ก่อความรุนแรงนั้นพบว่า มีทั้งเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ คือพ่อแม่มีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ มีการศึกษาน้อย แต่ก็พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์ คือพ่อแม่มีฐานะการงานที่ดีก็สามารถก่อพฤติกรรมรุนแรงและเกิดปัญหาต่อสังคมได้เช่นเดียวกัน

- กรณีของเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของเด็กที่กระทำผิดและมีพฤติกรรมรุนแรงนั้น ได้รับผลกระทบตั้งแต่สภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลและให้คำปรึกษาแก่ลูกของตนเองมากนัก เพราะเวลาส่วนใหญ่ต้องทุ่มเทให้กับการทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ยังมักพบว่ามีความรุนแรงเกิดขึ้นภายในครอบครัวด้วย เช่น การที่พ่อแม่ทะเลาะกันให้เด็กเห็น หรือการกระทำทารุณแก่เด็ก โดยการทำโทษอย่างรุนแรง เช่น การใช้ไม้กวาดหรือไม้แขวนเสื้อตีเด็ก และการด่าทอด้วยถ้อยคำรุนแรง ในลักษณะที่ใช้อารมณ์มากกว่าการให้เหตุผลอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ทำให้เกิดบาดแผลขึ้นในจิตใจของเด็กอย่างไม่รู้ตัว รวมทั้งพ่อแม่มักแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้เด็กเห็น เช่น การดื่มสุรา หรือการติดยาเสพติดบางประเภท ทำให้เด็กที่ยังมีความรู้และประสบการณ์น้อยมองว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องปกติ และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

- ทั้งนี้ จากการที่พ่อแม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กกลุ่มนี้น้อย จึงมักไม่กวดขันเรื่อง การศึกษาของเด็กเท่าที่ควร โดยพบว่าเด็กบางส่วนไม่ได้เรียนหนังสืออย่างเต็มที่ บางส่วนแม้จะเรียน แต่เมื่อมีเวลาว่างก็มักใช้ไปกับการเล่นเกม และการเที่ยวสนุกกับเพื่อนฝูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อ พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กทั้งสิ้น ในส่วนของสื่อที่กระตุ้นให้เด็กเกิดพฤติกรรมความรุนแรง พบว่าเกมคอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่มีความรุนแรงแฝงอยู่อย่างชัดเจนและได้รับความนิยมสูง ส่วนใหญ่ เป็นเกมต่อสู้กันอย่างรุนแรง มีการห้ามนักเล่นเกมด้วยอาวุธต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ซึ่งสื่อเหล่านี้จะ ค่อย ๆ ซึมซับเข้าสู่ตัวเด็กและทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ นอกจากนี้เวลาที่เด็กใช้ในการเล่น เกมต่อครั้งนับว่าใช้เวลานาน บางคนเล่นวันละ 7-8 ชั่วโมง โดยที่สถานให้บริการมักปล่อยให้เด็กเล่น ได้โดยไม่มีการควบคุมชั่วโมงการเล่นหรือแม้แต่ช่วงเวลาที่เด็กเข้าใช้บริการ ประกอบกับพ่อแม่ไม่ค่อย มีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กจึงเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลาโดยปราศจากผู้ให้คำแนะนำ นอกจากนี้ยังมีสื่อ ประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ มวยปล้ำ มักมีความรุนแรงสอดแทรกอยู่ นอกจากนี้ การดูกีฬาฟุตบอล จากสื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตมักมีการพนันเข้าไปเกี่ยวข้องนำไปสู่การทะเลาะวิวาทระหว่างเด็กที่ เล่นพนันบอลด้วยกัน

- นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนก็นับว่ามีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กบางคนแม้จะ เป็นเด็กดีแต่เมื่ออยู่กับเพื่อนอาจแสดงพฤติกรรมรุนแรงได้ หากเพื่อนส่วนใหญ่นิยมความรุนแรง เด็ก จึงแสดงพฤติกรรมรุนแรงด้วยเพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม ซึ่งในกลุ่มเพื่อนนั้นจะมีหัวโจกหรือ “ป่า ใหญ่” เป็นแกนนำของกลุ่ม สามารถยุยงให้เพื่อนในกลุ่มแสดงพฤติกรรมรุนแรงออกมาได้ เช่น ยก พวกตีกับกลุ่มอื่น การแข่งรถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะ ที่เรียกว่า “เด็กแว้นท์” หรือชักชวนให้เสพ สิ่งเสพติดจำพวกเหล้า บุหรี่ น้ำกระท่อม เป็นต้น นอกจากนี้ ภายในกลุ่มยังสร้างค่านิยมหรือ วัฒนธรรมร่วมกันในลักษณะอื่น ๆ ด้วย เช่น การสักรอยสัก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรุนแรงรูปแบบ หนึ่ง

- สำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์นั้น ก็สามารถมีพฤติกรรมความรุนแรงได้ เช่นกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีสาเหตุจากกลุ่มเพื่อนชักจูงให้ทดลองสิ่งมอมเมา เช่น เหล้า และยาเสพติด ซึ่งเมื่อเด็กได้เสพสิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้ความยับยั้งชั่งใจลดน้อยลง และมีโอกาสกระทำผิดหรือมี พฤติกรรมรุนแรงได้มากขึ้น

- ดังนั้น ในภาพรวมพบว่าปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กนั้นเริ่ม จากครอบครัวซึ่งใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดที่มักแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่อเด็ก เป็นแบบอย่างให้เด็กเห็น และไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร เมื่อออกนอกบ้านเด็กก็ได้ไปสัมผัสกลุ่มเพื่อนที่ชักจูงไปในทาง ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเด็กพร้อมที่จะเชื่อและปฏิบัติตาม เพราะต้องการการยอมรับ นอกจากนี้ยังมีเรื่องสิ่ง เสพติดที่กระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมาได้ง่ายขึ้น ประกอบกับสื่อที่มักมี

ความรุนแรงสอดแทรกอยู่ ซึ่งเด็กเข้าถึงได้ง่ายและขาดการควบคุม ทำให้เกิดการปลูกฝังพฤติกรรม ความรุนแรงแก่เด็กโดยไม่รู้ตัว และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ทั้งนี้ เมื่อเด็กประสบกับสภาพแวดล้อมที่ ล้วนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงประกอบกับเด็กมีการศึกษาน้อย วุฒิภาวะนั้นจึงเชื่อและ คล้อยตามไปกับสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ได้ง่าย ทำให้เกิดปัญหาในที่สุด

ส่วนที่ 2 สื่อต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

- ในยุคปัจจุบันสื่อเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์สูงขึ้น ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เด็กเข้าถึงสื่อได้ง่ายและหลากหลายช่องทาง ในขณะที่เนื้อหาสาระที่ปรากฏในสื่อแต่ละประเภทมีทั้งความรุนแรง การยั่วยุทางเพศ และอบายมุขซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการบริโภคสื่อโดยขาดผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งในทัศนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมองว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ได้แก่

- ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่รุนแรง หรือการยั่วยุทางเพศ ทั้งภาพยนตร์ที่ฉายตามโรงภาพยนตร์ ฉายตามโทรทัศน์ที่มีให้เลือกหลายช่องรวมทั้งช่องที่ผ่านระบบจานรับสัญญาณดาวเทียมซึ่งมักไม่มีการควบคุมเนื้อหาที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์ที่ฉายทางอินเทอร์เน็ต และอยู่ในรูปแบบดีวีดี หรือวีซีดีที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาด ซึ่งสื่อประเภทนี้เป็นที่นิยมของเด็กและเยาวชนและเข้าถึงได้ง่ายและปราศจากการควบคุม

- โทรทัศน์นับเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสแทบทุกวัน เนื้อหาที่มีผลต่อเด็กได้แก่ ภาพข่าวความรุนแรงเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย อาชญากรรม ซึ่งมีการจำลองสถานการณ์และวิธีการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ ยังมีรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศตามช่องต่าง ๆ ในช่วงเวลาปกติที่เด็กทั่วไปสามารถเข้าชมได้ ได้แก่ ละครซึ่งมีทั้งความรุนแรง และการยั่วยุทางเพศ และภาพยนตร์ที่นำมาฉายทางโทรทัศน์ ทั้งนี้แม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะมีการควบคุมความเหมาะสม โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างสถานีโทรทัศน์เพื่อจัดระดับความเหมาะสมของรายการต่าง ๆ ให้ผู้ชมสามารถเลือกดูได้ว่ารายการใดที่มีความเหมาะสมต่อตัวเองและครอบครัว อาทิ รายการที่เด็กควรดู รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ หรือรายการที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตามในการนำไปปฏิบัติพบว่าบ่อยครั้งที่เด็กรับชมรายการต่าง ๆ เพียงลำพังโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ จึงส่งผลโดยตรงต่อเด็ก

- วิทยุทั้งที่ออกอากาศในช่องรายการปกติทั่วไป และวิทยุชุมชน บางครั้งมีการเปิดเพลงที่มีเนื้อหาป่าเถื่อน หยาดคาย มีถ้อยคำบรรยายเกี่ยวกับเพศและกามารมณ์ ซึ่งเรียกกันในวงการว่า “เพลงโป๊” หรือ “เพลงใต้ดิน”

- **นิตยสาร**ที่มีวางจำหน่ายทั่วไปในร้านสะดวกซื้อที่มีอยู่ทุกหนแห่งในชุมชน โดยเฉพาะนิตยสารที่มีภาพโป๊เปลือยของดารา และการพนันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้จำกัดอายุของผู้ซื้อและผู้รับชม
- **เกมคอมพิวเตอร์**ที่เด็กเข้าใช้บริการได้จากสถานบริการในชุมชน ซึ่งเกมส่วนใหญ่เป็นเกมต่อสู้ มีเนื้อหารุนแรง บางเกมมีการวางแผนก่ออาชญากรรม และมีทั้งเล่นคนเดียวและเล่นกันเป็นกลุ่ม เด็กสามารถเล่นได้วันละหลายชั่วโมงติดต่อกันโดยไม่มีการควบคุม ทำให้เด็กและเยาวชนซึมซับเอาเนื้อหาความรุนแรงเข้าไปอย่างเต็มที่
- **อินเทอร์เน็ต**นับเป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีข้อมูลมหาศาลและสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพียงปลายนิ้วสัมผัส เด็กสามารถเข้าถึงได้ทั้งที่ร้านอินเทอร์เน็ต และที่บ้าน ดังนั้นหากไม่มีผู้ใหญ่คอยติดตามหรือควบคุม เด็กก็สามารถรับชมรายการที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้อย่างเสรี
- **โทรศัพท์เคลื่อนที่**นับเป็นช่องทางที่เผยแพร่ข้อมูลได้ง่าย และสามารถส่งข้อมูลที่ได้รับต่อ ๆ กันไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นสิ่งที่เผยแพร่ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงแผ่ขยายไปยังกลุ่มผู้รับสารที่เป็นเด็กและเยาวชนได้อย่างรวดเร็ว ยากแก่การควบคุม ซึ่งเนื้อหาที่เป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน ได้แก่ *คลิปโป๊หรือคลิปที่มีภาพความรุนแรง* เช่น คลิปนักเรียกตีกัน *ข้อความที่ยั่วเย้าเด็กให้มีพฤติกรรมความรุนแรง* เช่น ชักชวนให้เล่นการพนัน หรือหลอกหลวงให้เสียทรัพย์ รวมทั้ง*เกมที่สามารถดาวน์โหลดได้จากโทรศัพท์เคลื่อนที่* นอกจากนี้ ในยุคปัจจุบันมีโทรศัพท์เคลื่อนที่อัจฉริยะ หรือ Smart phone ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต และสามารถดาวน์โหลดคลิปวิดีโอ หรือเพลงต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก จึงยิ่งทำให้เด็กสัมผัสกับสื่อที่ไม่เหมาะสมได้ง่ายขึ้น

ส่วนที่ 3 ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

- ผลกระทบที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 มิติ คือ ผลกระทบต่อตัวเด็ก และผลกระทบต่อสังคม ในส่วนของ**ผลกระทบต่อตัวเด็ก**ที่ชัดเจนคือ *ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงจนเป็นนิสัย คิดว่าตนเองมีอำนาจ และถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย* ดังตัวอย่างจากสถานการณ์การชุมนุมเพื่อก่อความไม่สงบในบ้านเมืองในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากที่ถูกหลอกให้เข้าร่วมการชุมนุมและร่วมกระทำผิด เช่น การวางเพลิง ซึ่งเมื่อถูกจับได้ก็*ทำให้หมดอนาคต* ถูกดำเนินคดีทำให้ต้องพักการเรียน และขาดการยอมรับเมื่อกลับเข้ามาอยู่ในสังคม ดังกรณีตัวอย่างของเด็กและเยาวชนที่ออกจากสถานพินิจแล้ว และกลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว โดยได้รับ “ใบบริสุทธิ์” ที่สามารถนำไปใช้ประกอบการสมัครงาน แต่ก็พบว่าหน่วยงานหลาย ๆ แห่งยังไม่เปิดรับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เข้าทำงาน นอกจากนี้ สำหรับเด็กและเยาวชนหญิงบ่อยครั้งที่เกิดการตั้งครรภ์ทำให้ส่วนใหญ่ต้องพักการเรียน แม้ว่าปัจจุบันสถานศึกษาจะอนุญาตให้นักเรียนที่ตั้งครรภ์สามารถมาเรียนได้ แต่ก็พบว่ามีส่วนใหญ่เกิดความอับอายทำให้ไม่ได้เรียนหนังสือต่อ นอกจากนี้เมื่อเด็กและเยาวชน

ก่อพฤติกรรมความรุนแรงต่าง ๆ มักถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นกลุ่มที่น่าคบค้าสมาคมด้วย ทำให้เด็กและเยาวชนถูกผลักออกจากสังคมมากขึ้น

- สำหรับผลกระทบต่อสังคมพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมความรุนแรง เช่น ชิงรถยกพวกตีกัน ทำให้ประชาชนและสังคมเดือดร้อนจากการสัญจรที่ไม่สะดวก และอาจได้รับลูกหลงจากเหตุดังกล่าวจนบางรายได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ดังนั้นผลกระทบดังกล่าวจึงกลายเป็นปัญหาทางสังคมตามมา นอกจากนี้ ในฐานะที่เด็กและเยาวชนนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ และบ่อยครั้งที่ความรุนแรงเกิดขึ้นในสถานศึกษา ปัญหานี้จึงส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ ซึ่งนอกจากจะสูญเสียงบประมาณในการบำรุงรักษาทรัพย์สินสาธารณะเสียหายแล้ว ยังขาดบุคลากรจะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

ส่วนที่ 4 การแก้ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย

- จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขที่จุดใดจุดหนึ่ง หรือที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งในทัศนะของผู้ร่วมสนทนากลุ่มมองว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเกิดจาก “ผู้ใหญ่” การแก้ปัญหาจึงควรเริ่มต้นจากผู้ใหญ่ก่อน ทั้งนี้ พบว่าบ่อยครั้งที่เด็กขาดความอบอุ่นจากครอบครัว และพยายามสร้างปมเด่นให้กับตนเอง จนมีปัญหาด้านพฤติกรรมตามมา ดังนั้นครอบครัวจึงต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อเด็กมากขึ้น ตั้งแต่การเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังและให้ความรู้ในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก รวมทั้งให้ความรักและความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาให้แก่เด็กได้ และไม่ช่วยเหลือลูกในทางที่ผิด เช่น การซื้อรถจักรยานยนต์ให้ขับซิ่ง หรือการปกป้องไม่ให้ถูกจับ

- ผู้ผลิตและเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ควรคำนึงถึงผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชนมากขึ้น สื่อโทรทัศน์ไม่ควรแสดงภาพการก่ออาชญากรรมที่รุนแรง หนังสือพิมพ์ไม่ควรพาดหัวข่าวความรุนแรงเพื่อเป็นจุดขาย รายการโทรทัศน์ควรมุ่งเน้นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนมากขึ้น ไม่ควรคำนึงถึงแต่เฉพาะเรตติ้งของรายการที่เป็นที่นิยมต่อคนส่วนใหญ่เพียงอย่างเดียวแต่สอดแทรกไปด้วยเนื้อหาที่เป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน ร้านสะดวกซื้อไม่ควรปล่อยให้หัตถ์ขายที่มีภาพโป๊ เปลือย และการพนันเข้าวางจำหน่าย และผู้ขายควรควบคุมไม่จำหน่ายนิตยสารเหล่านี้แก่เด็กและเยาวชน

- ครู ต้องพยายามรักษามาตรฐานการสอนไม่ให้ตกต่ำ และควรให้การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และควรมีหลักสูตรที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลาคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมมากขึ้น โดยเพิ่มความเข้มข้นด้านศาสนาเข้าไปในหลักสูตรและจัดโครงการเสริมต่าง ๆ เช่น ให้พระ

เข้ามาถ่ายทอดธรรมชาติ และการปลูกฝังธรรมชาติในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ ควรอนุญาตให้ครูใช้ “ไม้เรียว” เพื่อทำโทษเด็กให้หลายจำได้ โดยใช้เหมาะสมและสร้างสรรค์

- ผู้มีอำนาจควรบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด ทั้งระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ พยายามลบภาพพจน์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยมิชอบ โดยเฉพาะในเรื่องของสิ่งเสพติดและอบายมุขในชุมชนที่มักมีผู้กล่าวหาว่ามีผู้มีสืออยู่เบื้องหลัง ที่รับรู้และปล่อยให้เกิดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายเหล่านั้น และบางครั้งพบว่าเด็กกลายเป็นแพะรับบาปในการกระทำผิดคดียาเสพติดหลาย ๆ คดี และการใช้เด็กเป็นเครื่องมือส่งยาเสพติด เนื่องจากเด็กถูกหลอกลวงให้กระทำผิดได้ง่ายและมีโทษน้อยเมื่อถูกจับได้

- ชุมชนควรช่วยกันดูแลสอดส่องบุตรหลานของตนอย่างใกล้ชิด ไม่ควรปล่อยให้ปล่อยปละละเลยไม่ปล่อยให้การดูแลเด็กและเยาวชนเป็นภาระของพ่อแม่เพียงอย่างเดียว ควรร่วมกันต่อต้านและขจัดแหล่งอบายมุขที่มีอยู่ในชุมชนให้หมดไป เพื่อพัฒนาสู่การเป็น “ชุมชนสีขาว” ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน และควรมีโครงการหรือกิจกรรมที่นำเด็กและเยาวชนไปสู่พฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์

- ผู้ใหญ่ และผู้นำในสังคมควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ไม่ควรปล่อยให้ค่านิยมที่ไม่เหมาะสมกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม และควรร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาอย่างบูรณาการไปพร้อม ๆ กัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องอิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร โดยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการอภิปรายผล และจัดทำข้อเสนอแนะการประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ “สื่อ” ทำหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ และไม่ก่อให้เกิดพิษภัยต่อเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้รับสื่อกลุ่มหนึ่งในสังคม

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งโดยมีข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยเชิงปริมาณ

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 210 คน ด้านอายุแบ่งเป็น 3 ช่วงอายุในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ อายุ 10-12 ปี อายุ 13-15 ปี และอายุ 16-18 ปี ด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติด แต่ก็มีบางส่วนที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติด โดยพฤติกรรมอันดับแรกคือดื่มเหล้า หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ รองลงมาคือสูบบุหรี่ และการเล่นเกมพนัน

อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ด้านพฤติกรรมการเข้าชมสื่อแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์อันดับแรกคือโทรทัศน์ รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต และภาพยนตร์

ด้านเวลาที่เข้าชมสื่อแต่ละประเภทในหนึ่งวัน พบว่าสื่อที่มีการเข้าชมมาก ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-3 ชั่วโมงต่อวันหรือมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนสื่อที่มีการเข้าชมน้อย ได้แก่ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ ด้านภาพที่รุนแรงพบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีภาพความรุนแรงที่ทำให้ตกใจ หวาดเสียว สะเทือนอารมณ์อันดับแรกคือภาพยนตร์ รองลงมาคือโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ด้านเสียงที่รุนแรง พบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีเสียงรุนแรงที่ทำให้ตื่นเต้น ตกใจ หวาดกลัวอันดับแรกคือภาพยนตร์ รองลงมาคือโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต และด้านเนื้อหาที่รุนแรงพบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีเนื้อหารุนแรงที่กระทบความรู้สึกโกรธ เกลียด แค้น หรือเศร้า เสียใจ อย่างรุนแรงอันดับแรกคือโทรทัศน์ รองลงมาคือภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์

ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน

สื่อบุคคลภายในครอบครัว พบว่าด้านการอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ด้วยกันกับพ่อและแม่เป็นอันดับแรก รองลงมาคืออาศัยอยู่กับแม่ (พ่อแม่หย่าร้าง) และอาศัยอยู่กับญาติคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ ด้านความรุนแรงในครอบครัว พบว่าภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาความรุนแรง แต่ก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างบางคนมีปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัว โดยลักษณะความรุนแรงที่พบเป็นอันดับแรกคือ มีการใช้ภาษาที่รุนแรง เช่น ดุด่าว่ากล่าวอย่างรุนแรง ใช้ถ้อยคำรุนแรงในการสื่อสารภายในครอบครัว พุดบังคับขู่ข่มให้ทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ รองลงมาคือ ตนเองเคยถูกทำร้ายร่างกายโดยบุคคลในครอบครัว เช่น ทบตี ชกต่อย ตบ ตะโกน และมีบุคคลในครอบครัวที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ

สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว เช่น พฤติกรรมความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง พบว่าเพื่อนฝูงของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรง อย่างไรก็ตามก็พบว่าเพื่อนฝูงของกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีพฤติกรรมความรุนแรง โดยพฤติกรรมที่แสดงออกอันดับแรกคือพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา ได้แก่ พุดจาเยาะเย้ย ดุหมิ่น ถากถางผู้อื่น รองลงมาคือพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย ได้แก่ ต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น และยกพวกตีกัน

สถานการณ์ในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาชุมชนไม่ยอมรับกลุ่มวัยรุ่น และบุคคลในชุมชนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่พบสถานการณ์ที่เป็นปัญหาภายในชุมชน อย่างไรก็ตามก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนพบสถานการณ์ที่เป็น

ปัญหาภายในชุมชน โดยปัญหาที่พบบนอันดับแรกคือปัญหายาเสพติด รองลงมาคือปัญหาอาชญากรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย และบุคคลในชุมชนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พบว่าพฤติกรรมความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเคยกระทำอันดับแรกคือพูดจาเยาะเย้ย ดุหมั่น ถากถางผู้อื่น รองลงมาคือใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบบอบช้ำทางด้านจิตใจ และใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ปลอดภัย

พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย พบว่าพฤติกรรมความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเคยกระทำอันดับแรกคือเตะถีบบุคคลอื่น รองลงมาคือต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น และแข่งรถในทางสาธารณะ

แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต พบว่ากรณีมีคนพูดถึงตนเองในแง่ไม่ดี ทำให้เสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แสดงพฤติกรรมความรุนแรงแม้ว่าจะมีคนพูดถึงตนเองในแง่ไม่ดี ทำให้เสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง กรณีมีคนมาด่าว่ากล่าว พุดจาหยาบคาย หรือพูดจาให้ไม่พอใจโดยไร้เหตุผล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แสดงพฤติกรรมความรุนแรงแม้ว่าจะมีคนด่าว่ากล่าว พุดจาหยาบคาย และกรณีมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้าย โดยที่ไม่ทันตั้งตัว พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่แสดงพฤติกรรมความรุนแรงแม้ว่าจะมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้ายร่างกาย

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 อิทธิพลของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าเวลาที่เข้าชมสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ทั้งพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชมสื่อที่มักพบความรุนแรง ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต วันละ 1 ชั่วโมงขึ้นไปมีพฤติกรรมความรุนแรงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชมสื่อเหล่านี้น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างภาพ เสียง และเนื้อหา กับพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา ทางกาย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต

โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าภาพ เสียง เนื้อหาที่พบในสื่อไม่มีความรุนแรง มีการแสดงพฤติกรรม ความรุนแรงทางวาจา และทางกาย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าภาพ เสียง เนื้อหาที่พบในสื่อมีความรุนแรง และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่าด้วย

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยเพศชายมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่าเพศหญิง และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่าเพศหญิง

อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 13-15 ปี และ 16-18 ปี มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 10-12 ปี และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 10-12 ปี

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติด

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สื่อบุคคลภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ (พ่อแม่หย่าร้าง) มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ด้วยกันกับพ่อและแม่ (พ่อแม่ไม่ได้หย่าร้าง) และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ (พ่อแม่หย่าร้าง) นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

สื่อบุคคลภายนอกครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจา และการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง

สถานการณ์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานการณ์ในชุมชนที่เป็นปัญหา เช่น พบปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาการไม่ยอมรับกลุ่มวัยรุ่นของคนในชุมชน และปัญหาการไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาในชุมชน และมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาในชุมชน

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่เข้าสัมภาษณ์

เด็กและเยาวชนทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่ที่เข้าสัมภาษณ์ถูกควบคุมตัวเนื่องจากกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด 17 คน (ร้อยละ 85) ส่วนที่เหลืออีก 3 คน (ร้อยละ 15) กระทำความผิดฐานลักทรัพย์

อิทธิพลของความรุนแรงที่อยู่ในสื่อต่าง ๆ

สื่อที่เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงเห็นว่ามี ความรุนแรงแฝงอยู่ มากเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพยนตร์ : มักมีฉากก้าวร้าวหรือมีความรุนแรงแฝงอยู่ ซึ่งเมื่อดูนาน ๆ เข้าทำให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้ มีการใช้คำพูดที่รุนแรง เช่น การใช้คำหยาบทั้งหญิงและแม้กระทั่งหนังตลกที่มักถูกมองข้าม และเข้าใจว่าไม่เป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน นอกจากนี้พฤติกรรมของตัวเอกในภาพยนตร์ที่เป็นขวัญใจ ทำให้เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะเลียนแบบทั้งการพูดจา การแต่งตัว และการกระทำต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี และบางพฤติกรรมก็มีความรุนแรงสอดแทรกอยู่ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ยังมีวุฒิภาวะน้อยไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำตามอย่างได้

โทรทัศน์ : พบว่ารายการโทรทัศน์ที่เด็กและเยาวชนคิดว่ามีความรุนแรงสอดแทรกอยู่ และมีอิทธิพลต่อตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ ละคร โฆษณา และข่าวอาชญากรรม นอกจากนี้ยังพบว่า

ฉากในละครที่มีความรุนแรง เช่น ฉากตบตีกัน ฉากข่มขืน การด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย การขว้างปาหรือทำลายสิ่งของเมื่อไม่พอใจ ซึ่งบ่อยครั้งที่เด็กและเยาวชนชมละครเหล่านั้นโดยไม่มีผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำดังที่ควรจะเป็น และยังพบว่าโฆษณาทางโทรทัศน์เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีความรุนแรงแฝงอยู่ ทั้งภาพ เสียง และเนื้อหา มีการใช้คำที่หยาบกระด้าง รุนแรง ร่วมกับการเสนอภาพที่หวาดเสียว หรือรุนแรง และมีการเคลื่อนไหวของภาพอย่างรวดเร็ว และเข้าไปเข้ามา ทำให้เด็กและเยาวชนซึมซับเอาพฤติกรรมต่าง ๆ และเกิดการเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ยังพบว่าการรายงานข่าวอาชญากรรมทางโทรทัศน์มีการแสดงภาพ เสียง และเนื้อหาที่รุนแรง โดยเฉพาะภาพการใช้อาวุธมีดและปืนทำร้ายร่างกายผู้อื่นทำให้เด็กและเยาวชนนำไปเลียนแบบได้ง่าย

หนังสือพิมพ์ : มักมีภาพและเนื้อหาที่รุนแรง โดยเฉพาะการพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ที่ใช้คำที่รุนแรงในการพาดหัวข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน นอกจากนี้หนังสือพิมพ์บางฉบับเน้นการขายข่าวอาชญากรรม ซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกหวาดกลัว สะเทือนอารมณ์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ยังมีวุฒิภาวะในการรับสารน้อย

เกมคอมพิวเตอร์ : ที่ได้รับความนิยมอยู่ปัจจุบันมักเป็นเกมต่อสู้ที่มีความรุนแรง หรือเกมวางแผนก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งการที่เกมเหล่านั้น และยังมีสิ่งลามกอนาจารซ่อนอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถูกซึมซับเข้าสู่ตัวเด็กและเยาวชนผู้เล่นอย่างต่อเนื่องโดยไม่รู้ตัว ประกอบกับการเปิดร้านเกมในชุมชนที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และไม่คอยเข้มงวดเกี่ยวกับช่วงเวลาเปิดให้บริการตามที่กฎหมายกำหนด และปล่อยให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาได้โดยไม่จำกัดชั่วโมง จึงทำให้สื่อชนิดนี้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ง่าย

อินเทอร์เน็ต : นับเป็นสื่อใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นมากในระยหลังที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งเนื้อหาที่พบในสื่อชนิดนี้มีความไม่เหมาะสมอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งโฆษณาชวนเชื่อ ข้อความรุนแรงในเว็บบอร์ด เรื่องเกี่ยวกับเพศ ภาพลามกอนาจาร หรือลิงค์ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ใต้ดินที่มีลักษณะลามก อนาจาร และใช้ความรุนแรง สื่อชนิดนี้ยังเป็นช่องทางให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยาเสพติด และการพนันได้ง่าย นอกจากนี้การพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จัก ไม่เคยเห็นหน้าผ่านระบบแชท (Chat) ทำให้ถูกหลอกได้ง่าย ทั้งการถูกล่อหลอกจากคนแปลกหน้าได้ง่าย และยังทำให้ขาดทักษะทางสังคม เนื่องจากมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยลง ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโลกเสมือน ประกอบกับเป็นสื่อที่ผู้ปกครองเข้าถึงและควบคุมการใช้งานได้ยาก จึงนับว่าเป็นสื่อที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กและเยาวชนได้ในระดับสูง

โทรศัพท์เคลื่อนที่ : เป็นสื่อใหม่ที่เพิ่งได้รับความนิยมในระยหลัง ซึ่งจากการพัฒนาฟังก์ชันการทำงานอย่างอื่นได้หลากหลาย เช่น ใช้เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตเพื่อโหลดเพลง ดูหนัง รับส่งอีเมล เล่นเกม รวมทั้งใช้ในการถ่ายรูป ถ่ายวิดีโอ ส่งข้อความสั้น และข้อความเสียง ทำให้สื่อชนิดนี้มี

ลักษณะไม่แตกต่างจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมได้
อย่างไม่จำกัด รวมทั้งยังสามารถส่งต่อไปยังกลุ่มเพื่อนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว หากที่ผู้ปกครองจะ
ติดตามสังเกต

อิทธิพลของสื่อบุคคลภายในครอบครัว

พบว่าสถานภาพของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ มีการหย่าร้างของบิดามารดา ทำให้เด็กรู้สึก
มีปมด้อย และเมื่อสื่อสารกับผู้ใหญ่ในครอบครัวไม่รู้เรื่องหรือไม่เข้าใจกันก็ยิ่งทำให้รู้สึกขาดความรัก
ความอบอุ่น และขาดทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ใหญ่ไม่ได้
อธิบายผลดีผลเสียจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมในแต่ละเรื่อง แต่มักพูดว่ากล่าว และบอกเพียงว่า
ห้ามไม่ให้กระทำ ทำให้เมื่อมีปัญหาที่มักไม่ค่อยปรึกษาผู้ใหญ่แต่จะปรึกษาเพื่อนที่มีวุฒิภาวะไม่ต่างกัน
นำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดและสามารถชักนำไปสู่พฤติกรรมที่รุนแรงได้ นอกจากนี้ยังพบว่าบาง
ครอบครัวมีการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ทั้งการใช้ภาษาที่รุนแรงและใช้กำลังในการแก้ปัญหา
ในครอบครัว ทำให้เกิดความเครียดและนำเด็กออกห่างจากครอบครัวไปใช้เวลาอยู่กับเพื่อนเป็นส่วน
ใหญ่ และยังพบว่าการใช้บุคคลในครอบครัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งมีนเมาและยาเสพติดทำให้เด็กและ
เยาวชนมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว อยากรู้ อยากทดลอง และการที่ครอบครัวมี
การศึกษาน้อยและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่ หรือคอย
สอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในความดูแล ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กหลงผิดและเกิดพฤติกรรม
ความรุนแรงต่าง ๆ ออกมาได้เช่นกัน

อิทธิพลของความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูง

กลุ่มเพื่อนฝูงนับว่ามีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนมากในช่วงวัยที่ศึกษาตั้งแต่ 10-18 ปี
เป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กและเยาวชนในช่วงวัยนี้มักติดเพื่อน ประกอบกับช่วงวัยที่ต้องการความ
สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำหาย อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง เป็นวัยที่มีอารมณ์ทางเพศมากขึ้น แต่ยังคง
การยั้งคิดไตร่ตรองและการควบคุมตนเอง ดังนั้นเมื่ออยู่ท่ามกลางกลุ่มเพื่อนจึงมีโอกาสก่อพฤติกรรม
รุนแรงและพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งเมื่อผนวกเข้ากับความไม่เข้าใจกันภายในครอบครัว
หรือการที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ก็ทำให้หลงผิดได้ง่าย ซึ่งแม้แต่ผู้ที่เคยผ่านการถูกจับกุม
มาแล้วหลายครั้งก็ยังคงต้องกลับเข้ามาอยู่ที่สถานพินิจฯ อีกเมื่อกลับไปเจอเพื่อนฝูงกลุ่มเดิม แล้วร่วมกัน
กระทำผิดซ้ำ ๆ

อิทธิพลของสถานการณ์ในชุมชน

ชุมชนนับว่าเป็นสถานที่ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กและเยาวชนมากรองจากครอบครัว ดังนั้นสภาพ
ปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน ทั้งแพร่ระบาดของยาเสพติด ภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชน การใช้

ถ้อยคำที่รุนแรงในการสื่อสาร และการให้บริการของแหล่งบันเทิงและอบายมุขต่าง ๆ เช่น ร้านเกม ร้านคาราโอเกะ ซึ่งเป็นทั้งสถานที่สร้างความบันเทิง และบางครั้งก็เป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่นในชุมชน ก็นับเป็นปัจจัยที่ชักนำเด็กและเยาวชนไปสู่อบายมุขและการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้ง่าย โดยเฉพาะในชุมชนที่ไม่เข้มแข็ง บุคคลในชุมชนไม่ได้ช่วยกันสอดส่องดูแลบุตรหลาน หรือช่วยเป็นหูเป็นตาเพื่อจัดสิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ ไม่ให้เข้ามาบ่อนทำลายชุมชน แต่มองว่าเป็นเรื่องของตัวใครตัวมัน ซึ่งชุมชนลักษณะนี้จะเป็นสถานบ่มเพาะเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีขาดคุณภาพ เป็นปัญหาสังคมตามมา

สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

นับว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ โดยแต่ละปัจจัยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีผลส่งเสริมกันทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงได้ ซึ่งในทัศนะของนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนได้แบ่งเด็กและเยาวชนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ และกลุ่มที่มีครอบครัวสมบูรณ์ ในกลุ่มแรกนั้นครอบครัวมีลักษณะปากกัดตีนถีบ หาเช้ากินค่ำ ทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้การดูแลเอาใจใส่หรืออบรมเลี้ยงดู และพบว่ามักมีความเครียดในครอบครัวสูงทำให้พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่แสดงออกมาใช้ความรุนแรงและใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกสะเทือนใจกับความรุนแรงที่ตนเองประสบอยู่เสมอ ๆ ทำให้เข้าใจว่าพฤติกรรมความรุนแรงเหล่านั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่พบเห็นได้ทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มช่องว่างระหว่างครอบครัวและตนเอง ทำให้ติดเพื่อน และเอาเวลาส่วนใหญ่ไปอยู่กับเพื่อน ทำให้เกิดการมั่วสุม และชักชวนกันก่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามมาได้ ทั้งนี้จากประสบการณ์ของนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนพบว่ากลุ่มเพื่อนมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กบางคนแม้จะเป็นเด็กดีแต่เมื่ออยู่กับเพื่อนอาจแสดงพฤติกรรมรุนแรงได้ หากเพื่อนส่วนใหญ่นิยมความรุนแรง เด็กจึงแสดงพฤติกรรมรุนแรงด้วยเพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม สำหรับเด็กและเยาวชนในกลุ่มที่มีครอบครัวสมบูรณ์ นั้นพบว่าสามารถมีพฤติกรรมความรุนแรงได้เช่นกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีสาเหตุจากกลุ่มเพื่อนชักจูงให้ทดลองสิ่งมอมเมา เช่น เหล้า และยาเสพติด ซึ่งเมื่อเด็กได้เสพสิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้ความยับยั้งชั่งใจลดน้อยลง และมีโอกาสกระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมรุนแรงได้มากขึ้น ดังนั้นกล่าวโดยสรุปในภาพรวมคือพื้นฐานครอบครัวนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะต้องใช้เวลาดูแลเอาใจใส่ อธิบายชี้แจงเหตุผลต่าง ๆ อย่างเข้าใจ คอยเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด โดยไม่ให้เด็กรู้สึกว่าคุณบังคับด้วยความไม่เข้าใจ ซึ่งความรักและความอบอุ่นในครอบครัวนี้เองที่จะเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าไปมั่วสุมกับอบายมุข หรือก่อพฤติกรรมความรุนแรง

สื่อต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ในภาพรวมพบว่าสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันล้วนแล้วแต่มีความรุนแรงสอดแทรกอยู่แทบทั้งสิ้น และด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันยิ่งที่เป็นตัวขยายพลังอำนาจของสื่อให้เข้าใจ

กลุ่มผู้บริโภคได้มากขึ้น จึงยิ่งทำให้ความรุนแรงที่เคลือบแฝงนั้นซึมซับเข้าสู่ผู้รับฟังรับชมได้มากขึ้น ซึ่งหากผู้รับสารเป็นผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว มีวิจารณญาณในการรับชมและแยกแยะความรุนแรงที่นำเสนอเพื่อความบันเทิงออกจากสภาพชีวิตจริงได้ ก็จะได้รับชมสื่ออย่างเข้าใจเพื่อความบันเทิง แต่สำหรับเด็กและเยาวชนที่ยังมีวุฒิภาวะน้อย ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดที่สื่อนำเสนอเป็นเรื่องปกติที่พบเจอได้ในชีวิตจริง สิ่งใดเป็นเรื่องสมมติเพื่อความบันเทิง หรือแม้แต่จะสามารถแยกแยะได้ แต่พฤติกรรมความรุนแรงเหล่านั้นก็ยังสามารถถูก “ดาวน์โหลด” หรือฝังเข้าไปในตัวเด็กและเยาวชนได้โดยไม่รู้ตัว ทำให้นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมเหล่านั้น

ทั้งนี้ สื่อที่นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนมองว่ามีอิทธิพลสูงแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สื่อหลักที่มีมานานและเป็นสื่อที่เด็กและเยาวชนนิยมบริโภคอย่างกว้างขวาง ได้แก่ **ภาพยนตร์ และโทรทัศน์** สำหรับภาพยนตร์มักพบว่ามีเนื้อหาที่รุนแรง หรือการยั่วยุทางเพศ ส่วนโทรทัศน์มักมีภาพข่าวความรุนแรงเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย อาชญากรรม นอกจากนี้เนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในสื่อทั้งสองชนิดมักนิยมความรุนแรง มีการจำลองสถานการณ์และวิธีการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการเอาอย่างและทดลองนำไปก่ออาชญากรรมในชีวิตจริงได้ กลุ่มที่ 2 สื่อสมัยใหม่ที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคโลกไร้พรมแดน ได้แก่ **อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่** เป็นสื่อที่เปรียบเสมือนประตูสู่การเข้าถึงข้อมูลและสื่อที่ไม่เหมาะสมได้อย่างไร้ขีดจำกัด ยกแก่การควบคุม สื่อที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวนี้มีทั้งภาพลามก ความรุนแรง ซึ่งรวมถึงภาพยนตร์และคลิปต่าง ๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต การพนันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ยั่วยุให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดได้ง่าย กลุ่มที่ 3 สื่อเทคโนโลยีที่มีผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม คือ **เกมคอมพิวเตอร์** สื่อชนิดนี้แม้จะมีผู้เล่นไม่มากนัก ดังเช่น 2 กลุ่มแรก แต่ผู้เล่นกลุ่มนี้ก็มักใช้เวลาไปกับเกมคอมพิวเตอร์ครั้งละนาน ๆ ซึ่งเนื้อหาของเกมที่เล่นส่วนใหญ่ก็เป็นเกมต่อสู้ มีทั้งภาพ เสียง และเนื้อหาที่รุนแรง ทำให้เด็กและเยาวชนซึมซับเอาเนื้อหาความรุนแรงเข้าไปอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ร้านเกมคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีเด็กจากหลาย ๆ ที่มารวมกัน มีการนัดหมายไปเที่ยวเตร่ต่อไปด้วย จึงมีความสุ่มเสี่ยงที่จะออกไปกระทำผิดหรือแสดงพฤติกรรมรุนแรง กลุ่มที่ 4 สื่อที่ภายนอกเสมือนไม่มีอันตรายแต่แท้จริงก็แอบแฝงไปด้วยความรุนแรงเช่นกัน สื่อชนิดนี้ได้แก่ **นิตยสาร และวิทยุ** นิตยสารที่กลุ่มวัยรุ่นชอบอ่านคือนิตยสารจำพวกดารา ที่มักมีภาพโป๊เปลือยของดารา และการพนันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้จำกัดอายุของผู้ซื้อและผู้รับชม ส่วนวิทยุพบว่าบางครั้งมีการเปิดเพลงที่มีเนื้อหาป่าเถื่อน หยาดคาย มีถ้อยคำบรรยายเกี่ยวกับเพศและกามารมณ์ ซึ่งเรียกกันในวงการว่า “เพลงโป๊” หรือ “เพลงใต้ดิน” สื่อทั้งสองชนิดนี้ในปัจจุบันไม่ได้เป็นสื่อกระแสหลักที่ถูกจับตามอง จึงยังไม่มีมาตรการควบคุม แต่จากทัศนคติของนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนได้เล็งเห็นว่าสื่อชนิดนี้มีอิทธิพลไม่น้อย และอาจนำไปสู่พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนได้

ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 มิติ คือ ผลกระทบต่อตัวเด็ก และผลกระทบต่อสังคม ในส่วนของผลกระทบต่อตัวเด็กที่ชัดเจนคือ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงจนเป็นนิสัย คิดว่าตนเองมีอำนาจ และถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย และทำให้หมดอนาคตเมื่อถูกจับ ส่วนผลกระทบต่อสังคม พบว่าพฤติกรรมความรุนแรง เช่น ชิงรถ ยกพวกตีกัน ทำให้ประชาชนและสังคมเดือดร้อนจากการสัญจรที่ไม่สะดวก และอาจได้รับลูกหลงจากเหตุดังกล่าวจนบางรายได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ซึ่งในระดับประเทศทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณ และขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังหลักของประเทศในรุ่นต่อไป

อภิปรายผล

เมื่อนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายร่วมกับผลการวิจัยในแต่ละประเด็นพบว่า ด้านพฤติกรรมความรุนแรงที่พบในเด็กและเยาวชน ซึ่งพบจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ การใช้อาวุธหรือสิ่งของทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ การยกพวกตีกัน การต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น การใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ปลอดภัย และการตะโกนบुकผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของอุมาพร ตรังคสมบัติ และคณะ (2551, หน้า 1) ที่ศึกษาความชุกของพฤติกรรมเสี่ยงในเยาวชนในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทั่วประเทศ จำนวน 9,003 คน ในปี พ.ศ. 2550 - 2551 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.3 เคยวิวาทชกต่อยอย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วงชีวิตที่ผ่านมา (Lifetime Prevalence) การพกอาวุธร้อยละ 18.4 และร้อยละ 12.4 วิวาทชกต่อยในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับบาดเจ็บจากการวิวาทชกต่อยจนต้องได้รับการรักษาจากแพทย์มีร้อยละ 9.3 อาวุธที่พบบ่อยที่สุด คือ มีด มีดโกน และคัตเตอร์ และผลการวิจัยของสุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์ และคณะ (2552, หน้า 1) ที่พบว่าในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.5 เคยอยู่ในเหตุการณ์ที่มีการต่อสู้ทำร้ายร่างกายในสถานที่ทั่วไป ร้อยละ 28.8 ต่อสู้ทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นในโรงเรียน ร้อยละ 13.9 เคยถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธ ร้อยละ 6.8 เคยได้รับบาดเจ็บจนต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลจากการต่อสู้ทำร้าย ร้อยละ 20.7 เคยถูกเพื่อนทุบตีทำร้ายร่างกายโดยเจตนา และร้อยละ 17.1 เคยถูกลวนลาม และกระชกการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551, หน้า 1) ได้สำรวจพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 ครอบคลุมทุกอำเภอ/ เขต จำนวน 304,415 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 มีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง เช่น ชกต่อย การยกพวกตีกันหรือทำร้ายร่างกายระหว่างนักเรียนต่างโรงเรียน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นตัวสะท้อนได้ดีว่าปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและ

เยาวชนยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ

ด้านอิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน
พบว่าสอดคล้องกับ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ อาทิ ทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory) ของมอร์แกน (Morgan, 2009, pp.175-194) ที่กล่าวว่าข่าวสารในสื่อมวลชนมีส่วนปลูกฝัง บั่นแต่งความคิดของผู้รับสารเกี่ยวกับโลกที่แท้จริง เนื้อหาที่อยู่ในสื่อมักเกี่ยวข้องกับความรุนแรง อาชญากรรม ความขัดแย้ง เรื่องราวทางเพศ อยู่เสมอ ๆ จนทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกว่าการที่โลกนี้เต็มไปด้วย ความรุนแรง ความขัดแย้ง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดิ้นรนต่อสู้ โดยเฉพาะหาก เนื้อหาในสื่อแสดงให้เห็นถึงตัวละครเอกในเรื่องที่มีอำนาจหรือมีชัยชนะเหนือผู้อื่นได้ด้วยการใช้กำลัง หรือความรุนแรงเท่านั้น ผู้ชมก็จะถูกปลูกฝังให้มีความรู้สึกว่าการที่นำเสนอในสื่อคือโลกที่แท้จริงของเราที่เต็มไปด้วยความรุนแรง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อย จึงเกิดการคล้อยตามและเชื่อตามที่สื่อนำเสนอ และทฤษฎีแรงเสริม (Reinforcement Theory) ของโจเซฟ แคลปเปอร์ (Klapper Joseph, 2010, pp.121-124) ที่อธิบายว่าความรุนแรงในสื่อต่าง ๆ แม้จะ ไม่ได้มีส่วนเพิ่มหรือลดความเป็นไปได้ในการแสดงพฤติกรรมรุนแรงของผู้รับสารอย่างเด่นชัด แต่มีผล ในการเสริมความก้าวร้าวมุ่งรุนแรง หรือเป็นแรงเสริมการต่อต้านความก้าวร้าวมุ่งรุนแรงที่มีอยู่แล้วของ บุคคลรับสาร และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning Theory) ของบานดูราและวอลเตอร์ (Bandura, A. and Walters, R., 2010, pp.25-30) ที่กล่าวว่าคนทั่วไป สามารถเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวมุ่งรุนแรงโดยการสังเกตลักษณะพฤติกรรมความก้าวร้าวมุ่งรุนแรงจากสื่อมวลชน เช่น วิธีการฆ่า การทรมาน การรังแกผู้อื่น ฯลฯ และบางครั้งอาจจะเลียนแบบความก้าวร้าวมุ่งรุนแรงของผู้แสดงใน เรื่องด้วย นอกจากนี้ เด็กอาจจะเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวมุ่งรุนแรงในโทรทัศน์แล้วนำมาปฏิบัติกับพี่ น้องหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (2552, หน้า 1) ที่ได้ สำนักรวพพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นอายุระหว่าง 14 - 25 ปี จำนวน 1,569 คน ผลการสำรวจ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการที่วัยรุ่นใช้ความรุนแรง ได้แก่ **ภาพยนตร์ ข่าวความรุนแรงที่ เสนอตามสื่อ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รายการโทรทัศน์** ทั้งนี้เนื่องจากความรุนแรงที่ปรากฏ อยู่ในสื่อต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนบริโภคเข้าไปอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความคุ้นเคยกับความรุนแรง เห็นความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ จนในที่สุดกลายเป็นผู้ก่อความรุนแรงเสียเอง โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ และภาพยนตร์ซึ่งนิยมนำเสนอการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา นับเป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่น ซึ่งยังมี ประสบการณ์ชีวิตน้อยเกิดการซึมซับและเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว และอีก 2 ปีต่อมาสำนักวิจัยเอแบค โพลล์ (2554, หน้า 1) ได้สำรวจพบว่าเด็กและเยาวชนกว่าร้อยละ 98.9 รู้สึกรวมไปกับเนื้อหาที่ นำเสนอในสื่อ เช่น โกรธ เศร้า เกิดความต้องการทางเพศ **เกมคอมพิวเตอร์** พบว่าเกมที่นิยมเล่นร้อยละ

ละ 46.1 เล่นเกมต่อสู้ ยิงปืน ฟัน เตะ ต่อย และยังมีเกมประเภทขโมยของ เปลื้องผ้า และดักจุดหญิงสาวด้วย นอกจากนี้เด็กร้อยละ 37.1 ที่ใช้อินเทอร์เน็ตพบว่าเว็บไซต์ที่มีเนื้อหารุนแรง เช่น การทำระเบิด ฆาตกรรม ยาเสพติด

อย่างไรก็ดีแม้ว่าปัจจุบันรายการโทรทัศน์จะมีการจัดเรตติ้งรายการที่ผู้ปกครองต้องได้รับคำแนะนำที่มีการระบุช่วงอายุผู้รับชมไว้ แต่ในทางปฏิบัติจากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนยังพบว่าส่วนมากไม่ได้มีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำขณะรับชมรายการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (2554, หน้า 1) ที่พบว่าการรับชมรายการโทรทัศน์ที่บ้านกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.2 ระบุว่ามีคนอื่นดูด้วย ในขณะที่ร้อยละ 46.8 ดูตามลำพัง และเมื่อสอบถามว่าทำอะไรในการชมโทรทัศน์เมื่อเห็นรายการแสดงเรตติ้ง “น” และ/หรือ “ฉ” พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 ดูต่อ โดยมีเพียงร้อยละ 14.7 ที่เปลี่ยนช่อง จากข้อสรุปดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าเด็กสามารถเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสมได้ง่ายและปราศจากการคุ้มกัน นำไปสู่การปลูกฝังค่านิยมความรุนแรง และนำไปสู่พฤติกรรมความรุนแรงในที่สุด

ด้านสื่อบุคคลภายในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน พบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีอำนาจ (Resource Theory) ที่เชื่อว่า ทุกระบบสังคมรวมทั้งครอบครัวใช้อำนาจในการบังคับควบคุม สังคม หรือบุคคลมีอำนาจมากเท่าใด ก็มักจะใช้กำลังในการบังคับควบคุมผู้อื่นมากเท่านั้น อย่างไรก็ตาม บุคคลอาจใช้กำลังในการแสดงอำนาจด้วยเช่นกัน ดังนั้น สามีที่ต้องการอยู่เหนือผู้อื่นในครอบครัว แต่มีการศึกษาน้อยกว่า มีตำแหน่งหน้าที่หรือรายได้ที่ต่ำกว่าภรรยา รวมทั้งขาดแคลนทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาจใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการบังคับควบคุมเพื่อให้มีอำนาจเหนือผู้อื่นในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันสมาชิกในครอบครัวหรือภรรยา ที่มีแหล่งสนับสนุนทางสังคม หรืออำนาจน้อยกว่าอาจใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการตอบโต้ หรือป้องกันตัวเอง เป็นต้น และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theories) ของพุทิตเดช บุญกระพือ (2552, หน้า 33-38) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมความรุนแรงมีที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ การขัดเกลาของสังคม (Socialization) เด็กที่มีประสบการณ์ความรุนแรงที่บ้าน ทั้งการมีประสบการณ์โดยตรงจากการถูกทารุณ หรือการเห็นความรุนแรงจากพ่อแม่ มักมีแนวโน้มของการเป็นผู้กระทำความรุนแรงหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากบุคคลอื่นเมื่อโตขึ้น เหตุเพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้การแสดงบทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายและบทบาทของพ่อแม่ลูก เป็นสถาบันทางสังคมแรกๆ บุคคลจะเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียด วิกฤติการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งในหลายกรณีก็เป็นแหล่งบ่มเพาะการยอมรับความรุนแรง หรือการมีแนวคิดใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา และทฤษฎีสถานการณ์ทางสังคม (Social Situation/Stress and Coping Theory) พุทิตเดช บุญกระพือ (2552, หน้า 33-38) ที่พยายามอธิบายว่าทำไมจึงเกิดความรุนแรงขึ้นในสถานการณ์หนึ่งและไม่เกิดใน

อีกสถานการณ์หนึ่ง ความรุนแรงจะเกิดขึ้นได้ในสองปัจจัย ประการแรกเกิดจากสถานการณ์ความเครียด และประการที่สอง การขาดแคลนทรัพยากรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวเมื่อเกิดความเครียด หรือในทางกลับกันหมายรวมถึงค่านิยมของการใช้หรือยอมรับความรุนแรงเพื่อขจัดความเครียด ซึ่งการที่เกิดความตึงเครียดภายในครอบครัว จากภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ดี หรือการที่ผู้ปกครองไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาของเด็กและเยาวชนได้ ทำให้เด็กออกห่างจากครอบครัวที่เป็นเสมือนรั้วชั้นที่ 1 ที่ป้องกันเด็กและเยาวชนจากสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ก็ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสื่อและสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ในที่สุด

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 6-9) ยังพบว่า สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ระดับการศึกษา อาชีพ การเกี่ยวข้องกับอบายมุข สภาพที่อยู่อาศัย รายได้ของครอบครัว ภาระหนี้สิน ประวัติการกระทำผิดของบุคคลในครอบครัว ความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของการกระทำผิด เช่น คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ และการกระทำผิดซ้ำซ้อนขึ้นกระทำซ้ำเรา

สถาบันแห่งชาติด้านความรุนแรงในครอบครัวที่ประเทศแคนาดา (Commission for the Prevention of Youth Violence, 2010, pp.1-10) ระบุว่าปัจจัยป้องกันความเสี่ยงความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ได้แก่ การไม่ใช้ความรุนแรงในบ้าน ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ดูแลที่เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก การดูแลสอดส่องของพ่อแม่อย่างดี การมีตัวแบบของผู้ใหญ่ที่ดี และการจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF, 2010, pp.1) พบว่าความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัจจัยที่ต้องเข้าไปแทรกแซงอย่างรีบด่วนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่อตัวเด็ก

ด้านสื่อบุคคลภายนอกครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าความรุนแรงในกลุ่มเพื่อนฝูงมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับแนวคิดทางวัฒนธรรมและค่านิยมเฉพาะกลุ่มของบุคคล ซึ่งพุมิเดช บุญกระพือ (2552, หน้า 33-38) ที่วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำ ความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มได้สรุปไว้ว่าค่านิยมและวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมบางกลุ่ม เช่น กลุ่มวัยรุ่น ก็อาจเป็นปัจจัยเหนี่ยวนำการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้ ทฤษฎีวิวัฒนาการของแก๊งค์วัยรุ่นที่มีรูปแบบการปรับตัวต่อความกดดันทางสังคมที่เกิดจากสังคมไม่ยอมรับ จนเกิดแนวคิดการปฏิบัติของกลุ่มเฉพาะของตนขึ้นมา เช่น การแข่งรถในทางสาธารณะ การทำลายสาธารณสมบัติ ซึ่งนำความเดือนร้อนมาสู่สังคม

นอกจากนี้พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนยังโน้มน้าวให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด ซึ่งจากผลการศึกษาของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554, หน้า 6-9) ที่สำรวจจำนวนเยาวชนที่

กระทำผิดฐานความผิดประเภทต่าง ๆ โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรุนแรงของการกระทำผิดกับพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ผลการศึกษาพบว่าการคบเพื่อนที่กระทำ ผิด มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของการกระทำผิด เช่น คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญและ การกระทำผิดซ้ำคดีข่มขืนกระทำชำเรา

ด้านสถานการณ์ภายในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและ เยาวชน พบว่าสอดคล้องกับแนวคิดนิเวศวิทยา (Ecological Perspective) ของพุฒิเดช บุญกระพือ (2552, หน้า 33-38) ที่เชื่อว่าความรุนแรงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับชุมชนที่อยู่แวดล้อม การที่ เด็กอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีการแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีการทารุณหรือการกระทำ ความ รุนแรง หรือมีปัญหาเสพติด นับเป็นระบบสังคมที่ไม่สนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกกับเด็ก แต่ในทาง ตรงกันข้ามสังคมดังกล่าวจะเบียดขับให้เด็กกลุ่มนี้แสดงอัตลักษณ์ของพฤติกรรมความรุนแรงออกมา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF, 2010, pp.1) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ที่ต้องเข้าไปแทรกแซงอย่างรีบด่วน เพื่อป้องกัน ลดปัญหา ได้แก่ การดื่มสุราและสารเสพติดของคนในชุมชน การปฏิบัติต่อเด็กอย่างไม่ เหมาะสม การมีแก๊งค์เด็กและเยาวชนในชุมชน การแพร่หลายของอาวุธปืน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและ เยาวชน ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรให้ความสำคัญกับการควบคุมและดูแลการเข้าถึงสื่อชนิดต่าง ๆ ของ เด็กและเยาวชน อาทิ สื่อโทรทัศน์ ผู้ปกครองควรนั่งดูไปด้วยพร้อม ๆ กับเด็กและเยาวชน และให้ คำแนะนำเกี่ยวกับภาพ เสียง และเนื้อหาที่มีความรุนแรง หรือเกี่ยวกับเพศ เพื่อให้เด็กและเยาวชน เข้าใจถึงการแสดงออกเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ และอธิบายว่าเป็นสิ่งปกติที่สามารถ กระทำได้หรือพบเห็นได้ทั่วไปในสังคม หรือเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เป็นต้น สื่อภาพยนตร์ควรเลือกที่ เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย และไม่ควรให้เด็กหมกมุ่นอยู่กับภาพยนตร์ที่มีความรุนแรง สำหรับสื่อ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือเป็นสื่อที่เด็กเข้าถึงได้ง่ายและเต็มไปด้วยความรุนแรง และเนื้อหา เกี่ยวกับเพศ และยังเป็นช่องทางล่อลวงให้เด็กและเยาวชนหลงผิดได้ง่ายดังนั้น ผู้ปกครองจึงควร ติดตามการเข้าชมสื่อเหล่านี้อย่างใกล้ชิด โดยคอยระมัดระวังไม่ให้เด็กใช้สื่อตามลำพัง สำหรับสื่อเกม คอมพิวเตอร์ที่พบว่ามีความรุนแรงและเป็นสื่อที่เด็กและเยาวชนจำนวนมากเข้าชมวันละหลาย ๆ ชั่วโมง จำเป็นต้องอาศัยการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวไม่ปล่อยให้เด็กเล่นเกมนานเกินไป และควร ได้รับความร่วมมือจากบุคคลในชุมชนที่คอยสอดส่องดูแลและแจ้งผู้ปกครองทราบหากพบเห็นเด็กและ เยาวชนหมกมุ่นกับสื่อนี้มากเกินไปด้วย

2. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยเพศชายมีพฤติกรรมความรุนแรงมากกว่าเพศหญิง และช่วงอายุ 13-15 ปี และ 16-18 ปี มีพฤติกรรมความรุนแรงมากกว่าช่วงอายุ 10-12 ปี ดังนั้น ผู้ปกครองควรเอาใจใส่และระมัดระวังการเข้าขมสื้อของเด็กและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้เป็นพิเศษ โดยใช้วิธีการที่ละมุนละม่อม ค่อย ๆ พูดค่อยจา และอธิบายให้ฟังโดยใช้เหตุผล ไม่ให้เด็กรู้สึกว่าคุณจับตามองหรือบังคับมากเกินไป เพราะเด็กอาจเกิดความเครียดและเกิดการต่อต้านได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่让孩子และเยาวชนเกิดพฤติกรรมความรุนแรงที่มีสื่อเป็นตัวกระตุ้น

3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยพบว่าเด็กที่พ่อแม่หย่าร้างมีพฤติกรรมความรุนแรงสูงกว่าเด็กที่ครอบครัวสมบูรณ์ และยังพบว่าครอบครัวที่มีพฤติกรรมความรุนแรงส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้ ดังนั้น การเลี้ยงดูในลักษณะให้ความรักและเอาใจใส่ของครอบครัว สามารถเป็นที่ปรึกษาให้เด็กในยามที่มีปัญหาได้ (แม้ว่าครอบครัวจะไม่สมบูรณ์) ลดความเสี่ยงที่เด็กจะหันไปปรึกษาเพื่อนซึ่งอาจทำให้หลงผิด นอกจากนี้ บุคคลในครอบครัวไม่ควรแสดงพฤติกรรมรุนแรงให้เด็กเห็น ไม่ว่าจะเป็นการกล่าววาจาที่รุนแรง หรือการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางกาย เนื่องจากมีส่วนทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้

4. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมภายนอกครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรสอดส่องพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนฝูงของเด็กและเยาวชนในปกครอง ซึ่งหากพบว่าเพื่อนฝูงมีพฤติกรรมรุนแรง หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดมีเม้าควรแนะนำให้หลีกเลี่ยง และพยายามหากิจกรรมอื่นให้ทำในช่วงเวลาว่าง เพื่อจะได้ไม่ไปมั่วสุมกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดี

5. ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ดังนั้น หากพบว่าชุมชนมีสิ่งเสพติด หรืออบายมุข ก็ไม่ควรปล่อยให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด อบายมุขต่าง ๆ เหล่านั้น และควรหากิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์อื่น ๆ ให้เด็กได้ทำยามว่าง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) การป้องกันเด็กและเยาวชนจากอิทธิพลความรุนแรงที่อยู่ในสื่อต่าง ๆ รวมทั้งแนวความคิดการแก้ปัญหาความพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนเชิงบูรณาการระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำแนวคิดดังกล่าวไปขยายผลลงสู่ภาคปฏิบัติได้มากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดีและจริยธรรมของสื่อในการผลิตรายการและมาตรฐานการนำเสนอเนื้อหาที่รับผิดชอบต่อผู้ชมและสังคม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

3. ควรมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลสื่อปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงอายุ เพื่อเป็นทางเลือกในการเลือกรับชมสื่อแก่กลุ่มเด็กและเยาวชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กรมประชาสัมพันธ์. (2554). *คู่มือการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์*. [online]. Available : [http:// www.prd.go.th](http://www.prd.go.th)
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2554). *การสำรวจจำนวนเยาวชนที่กระทำผิดฐานความผิดประเภทต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551). *พฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสารการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การแบ่งช่วงชั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [Online]. Available. URL : <http://www.ed-law.moe.go.th/>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). *สยามอารยะ แมนนิเฟสโต : แลกเปลี่ยนสยามอารยะ*. กรุงเทพฯ: ชักเชสมิเดีย จำกัด.
- กุลนรี มีแก้ว. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อนิตยสารสตรีของสตรีวัยทำงาน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เข้มพร วิรุณราพันธ์. (2553). *อ่านสื่อออก เขียนสื่อได้ ทักษะที่จำเป็นของเด็กเยาวชนยุคใหม่*. *จุลสารแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน (สสย.) ฉบับเท่าทันสื่อ 53* (1): 1-5.
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2554). *อิทธิพลของสื่อต่อวัยรุ่นไทย*. [online]. Available : [http:// www.rcpsycht.org/cap/book03_14.php](http://www.rcpsycht.org/cap/book03_14.php)
- บรรณาธิการ. (2555, 20 มีนาคม). “ช่วยเด็ก”. *ข่าวสั้นการเมือง*. *ไทยรัฐ*, ปีที่ 63 (19782) หน้า 3.
- ประคอง กรรณสูตร. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงทอง เครือมังกร (2551). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดต่อร่างกาย หรือต่อชีวิตของผู้ต้องขัง*. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- พัชนี เขยจรรยา และคณะ. (2551). *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- พีระ จีระโสภณ. (2553). องค์ประกอบและกระบวนการสื่อสาร ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8, หน้า 30-45*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พุดเดช บุญกระพือ. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำคามผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญของผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่ม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- เมธาวิ อุดมธรรมานภาพและคณะ. (2549). *พฤติกรรมกลุ่มกับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2552). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพฯ : ที. พี. พรินท์.
- ยุพาพร ปิวะพงษ์. (2554). *อิทธิพลของสื่อลามกที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน* ศึกษาเฉพาะกรณี : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิทยบริการ ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2554*.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- วรรณิษฐ์ บำรุงราษฎร์. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน กรณีลักทรัพย์ของเด็กและเยาวชนหญิง ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรางคณา ธรรมะ. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิรัช อภิรัตน์กุล. (2550). *นิเทศศาสตร์กับการประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- วิโรจน์ อารีย์กุล. (2554). *ความรุนแรงในเด็กวัยรุ่นและสื่อ*. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 54 (3): 1-5*.
- ศุภรางค์ อินทუნท์, งามตา วนินทานนท์ และจรัส อุ่นฐิติวัฒน์. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น*.

ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2550). *รายงานสุขภาพคนไทย พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

สหบาท. (2555, 13 มีนาคม). “พัฒนาจิต”. ส่องตำรวจ. *ไทยรัฐ*, ปีที่ 63 (19775) หน้า 6.

สหบาท. (2555, 21 มีนาคม). “ห่วงเยาวชน”. ส่องตำรวจ. *ไทยรัฐ*, ปีที่ 63 (19783) หน้า 6.

สายสุรี จุติกุล. (2554). *การกระทำ ความรุนแรงต่อเด็ก*. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ศาลาแดง จำกัด.

สุวรรณภา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ และคณะ (2552). *พฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554 ธันวาคม 14). *สำมะโนประชากรและเคหะ*. [online]. Available.

URL : http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/serv_poph43.html

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. (2552). *วัยรุ่นไทยกับการใช้ความรุนแรง*. [online]. Available : http://www.clinicdek.com/index.php?option=com_content&task=view&id=632

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (2554). *อิทธิพลของสื่อต่อเด็กและเยาวชนไทยในยุคโลกไร้พรมแดน*. [online]. Available : <http://www.ryt9.com/s/abcp/1210227>

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2552). *การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุมาพร ตรังคสมบัติ และคณะ (2551). *ความชุกของพฤติกรรมเสี่ยงในเยาวชนในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6*. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 51 (1) : 22-38.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

Bandura, A. and Walters, R. (2010). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.

Berkowitz, L. (2008). *Aggression: Its causes, consequences, and control*. New York, McGraw-Hill.

- Commission for the Prevention of Youth Violence. (2010). *Youth and Violence: Medicine Nursing, and Public Health: Connecting the Dots to Prevent Violence*. American Medical Association Available at www.ama-assn.org/violence.
- Craig A. Anderson. (2012). *The Influence of Media Violence on Youth*. *Psychological Science in the Public Interest* December 2003 vol. 4 no. 3 81-110.
- Delbert S. Elliott. (2008). *Youth Violence: An Overview*. New York: Center for the Study and Prevention of Violence.
- Klapper, J. (2010). *Reinforcement Theory*. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Morgan, M. (2009). *Cultivation analysis and media effects*. The SAGE Handbook of Media Processes and Effects.
- National Center for Injury Prevention and Control. (2011). *Understanding Youth Violence*. New York: National Center for Injury Prevention and Control
- Priscilla Offenbauer and Alice Buchalter. (2011). *Teen Dating Violence: A Literature Review and Annotated Bibliography*. New York: Center for the Study and Prevention of Violence.
- Rojer, E. M. (2009). *Communication Campaigns*. New York : McGraw Hill.
- Schramm, W. (Ed.). (2010). *Mass communications (2nd ed.)*. Urbana, IL: University of Illinois Press.
- The American Academy of Pediatrics. (2011). *Television and the American Child*. New York: Academic Press.
- UNESCO. (2012). *The Definition of Child and Youth*. [Online]. Available. URL : <http://www.unesco.org/new/en/unesco/resources/publications/>
- UNICEF. (2010). *Understanding Media: The Extensions of Man, 1st ed.* New York: McGraw-Hill.
- Webster. (1983). *Webster's Desk Dictionary of the English Language*. New Jersey : Gramercy Books.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถาม เรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร
- แบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา
- ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แบบสอบถาม

เรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนใน กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และศึกษาอิทธิพลของสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน
- ส่วนที่ 2 อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน
- ส่วนที่ 4 พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

10 - 12 ปี

13 - 15 ปี

16 - 18 ปี

3. ปัจจุบันท่านมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติดดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่ ?

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ดื่มเหล้า หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์

สูบบุหรี่

เล่นการพนัน

ใช้สารเสพติด

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

1. เวลาที่เข้าชมสื่อ

ท่านใช้เวลากับสื่อต่าง ๆ ต่อไปนี้ ประมาณวันละกี่ชั่วโมง ?

1.1 ภาพยนตร์ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

น้อยกว่า 1 ชม.

1 - 3 ชม.

มากกว่า 3 ชม.

1.2 โทรทัศน์ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

น้อยกว่า 1 ชม.

1 - 3 ชม.

มากกว่า 3 ชม.

1.3 วิดีโอ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

น้อยกว่า 1 ชม.

1 - 3 ชม.

มากกว่า 3 ชม.

1.4 หนังสือพิมพ์ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

น้อยกว่า 1 ชม.

1 - 3 ชม.

มากกว่า 3 ชม.

1.5 เกมคอมพิวเตอร์ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

- น้อยกว่า 1 ชม. 1 – 3 ชม. มากกว่า 3 ชม.

1.6 อินเทอร์เน็ต (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

- น้อยกว่า 1 ชม. 1 – 3 ชม. มากกว่า 3 ชม.

1.7 โทรศัพท์เคลื่อนที่

- น้อยกว่า 1 ชม. 1 – 3 ชม. มากกว่า 3 ชม.

2. ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อ

2.1 สื่อที่มักมีภาพที่ทำให้ตกใจ หวาดเสียว สะเทือนอารมณ์ คือสื่อชนิดใด ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยู
 หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต
 โทรศัพท์เคลื่อนที่ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.2 สื่อที่มักมีเสียงที่ทำให้ตื่นเต้น ตกใจ หวาดกลัว คือสื่อชนิดใด ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยู
 หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต
 โทรศัพท์เคลื่อนที่ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.3 สื่อที่มักมีเนื้อหาที่กระทบความรู้สึกโกรธเกลียด แค้น หรือเศร้า เสียใจ อย่างรุนแรง คือสื่อชนิดใด ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยู
 หนังสือพิมพ์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต
 โทรศัพท์เคลื่อนที่ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน

1. สื่อบุคคลภายในครอบครัว

1.1 ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับใคร ?

- อยู่ด้วยกันกับพ่อและแม่ อยู่กับแม่ (พ่อ แม่หย่าร้าง) อยู่กับพ่อ (พ่อ แม่หย่าร้าง)
 อยู่คนเดียว อยู่กับญาติคนอื่นที่ไม่ใช่พ่อ แม่ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

1.2 ในครอบครัวของท่านมีปัญหาดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่ ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีการใช้ภาษาที่รุนแรง เช่น คำว่ากล่าวอย่างรุนแรง ใช้ถ้อยคำรุนแรงในการสื่อสารภายในครอบครัว พูดบังคับขู่เข็ญให้ทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ
 มีบุคคลที่ถูกทำร้ายร่างกาย เช่น ทูตตี ชกต่อย ตบ ตะ ถีบ
 มีบุคคลที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ
 ท่านเคยถูกทำร้ายร่างกายโดยบุคคลในครอบครัว เช่น ทูตตี ชกต่อย ตบ ตะ ถีบ
 ท่านเคยถูกบุคคลในครอบครัวล่วงละเมิดทางเพศ
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 ในครอบครัวไม่มีปัญหาความรุนแรง

2. สื่อบุคคลภายนอกครอบครัว

เพื่อน ๆ ในกลุ่มของท่านมีการแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่ ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ตะถีบบุคคลอื่น
 ต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น
 ใช้อาวุธหรือสิ่งของทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ
 ยกพวกตีกัน
 แข่งรถในทางสาธารณะ
 พุดจาเยาะเย้ย ดูหมิ่น ถากถางผู้อื่น
 ใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบบอบช้ำทางด้านจิตใจ
 ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ปลอดภัย
 เสพสิ่งเสพติด มึนเมา
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
 เพื่อนในกลุ่มไม่มีพฤติกรรมรุนแรง

3. สถานการณ์ในชุมชน

ในชุมชนของท่านมีปัญหาดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ปัญหายาเสพติด	☐ ปัญหาอาชญากรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย
☐ ปัญหาชุมชนไม่ยอมรับกลุ่มวัยรุ่น	☐ บุคคลในชุมชนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	☐ ไม่พบปัญหาใด ๆ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจา

ท่านเคยมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่? และทำบ่อยแค่ไหน?

- 1.1 พูดจาเยาะเย้ย ดุหมั่น ถากถางผู้อื่น (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ
- 1.2 ใช้คำพูดที่มีลักษณะมุ่งร้ายให้คนอื่นได้รับผลกระทบบอบช้ำทางด้านจิตใจ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ
- 1.3 ใช้คำพูดข่มขู่ คุกคามให้คนอื่นรู้สึกหวาดกลัวและรู้สึกไม่ปลอดภัย (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ

2. พฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกทางกาย

ท่านเคยมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่? และทำบ่อยแค่ไหน?

- 2.1 เตะถีบบุคคลอื่น (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ
- 2.2 ต่อย ตบ ตี หรือกระชากผู้อื่น (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ
- 2.3 ใช้อาวุธหรือสิ่งของทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ
- 2.4 ยกพวกตีกัน (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)
☐ เคยทำ	☐ ไม่เคยทำ

2.5 แข่งรถในทางสาธารณะ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง) เคยทำ ไม่เคยทำ**3. แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในอนาคต**

3.1 หากมีคนมาเล่าให้ท่านฟังว่า มีคนพูดถึงท่านในแง่ไม่ดี ทำให้ท่านเสียหายทั้งที่ไม่ใช่เรื่องจริง ท่านคิดว่าจะทำอย่างไร ? (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

- เฉย ๆ ไม่สนใจ เพราะเราไม่ได้เป็นอย่างที่เขาพูด
- ฝากไปบอกว่าคุณที่พูดถึงท่านในแง่ไม่ดีว่าสิ่งที่เขาเข้าใจไม่เป็นความจริง
- สอบถามบุคคลนั้นตรง ๆ ว่าพูดจริงหรือไม่ แล้วฟังคำอธิบายอย่างสงบ
- ตักเตือนคนที่พูดถึงท่านในแง่ไม่ดีให้หยุดการกระทำดังกล่าวอย่างสงบ
- สั่งสอนคนที่พูดถึงท่านในแง่ไม่ดีโดยว่ากล่าวให้หลาบจำ
- ทำร้ายร่างกายเพื่อไม่ให้มายุ่งกับท่านอีก

3.2 หากมีคนมาพูดว่ากล่าวท่าน พุดจาหยาบคายกับท่าน หรือพุดจาให้ท่านไม่พอใจ โดยไร้เหตุผล ท่านคิดว่าจะทำอย่างไร ? (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

- รับฟัง และสอบถามถึงสาเหตุอย่างสุภาพ
- นิ่ง ๆ แล้วพยายามเดินเลี่ยงออกไปจากบริเวณนั้น
- โต้ตอบโดยการดุด่ากลับไป
- ใช้กำลังเข้าทำร้ายร่างกาย

3.3 หากมีคนที่ไม่พอใจและเข้ามาทำร้ายท่าน โดยที่ท่านไม่ทันตั้งตัว ท่านคิดว่าจะทำอย่างไร ? (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

- หนีให้เร็วที่สุด ไม่คิดต่อสู้ด้วย
- หนีให้เร็วที่สุด แต่ถ้าหนีไม่ทันจะต่อสู้เพื่อป้องกันตัว แล้วหนีออกจากบริเวณนั้น
- ไม่หนีแต่ต่อสู้เพื่อป้องกันตัว โดยทำให้ผู้ที่เข้ามาทำร้ายได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย
- ต่อสู้เพื่อป้องกันตัว โดยทำให้ผู้ที่เข้ามาทำร้ายได้รับบาดเจ็บอย่างสาสม เพื่อให้หลาบจำ และไม่กล้าเข้ามาทำร้ายอีก

😊😊😊 ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามครบถ้วน 😊😊😊

**แบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา**

1. ท่านกระทำความผิดสถานใดจึงมาอยู่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
แห่งนี้
2. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้ท่านกระทำความผิดในครั้งนี้
3. ในครอบครัวของท่านมีการใช้ความรุนแรงบ้างหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านคิดว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีสาเหตุมาจากอะไร
5. ท่านได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างจากความรุนแรงในครอบครัว
6. เพื่อนของท่านเคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับความรุนแรงบ้างหรือไม่
7. ท่านได้รับผลกระทบอะไรบ้างจากพฤติกรรมความรุนแรงของเพื่อน ๆ
8. ท่านมีวิธีช่วยลดความรุนแรงของเพื่อน ๆ ได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง
9. ในชุมชนของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด อาชญากรรม หรือปัญหาอื่น ๆ บ้างหรือไม่
10. ท่านมักติดตามสื่ออะไรเป็นประจำ และใช้เวลาวันละกี่ชั่วโมง
11. ท่านมักเห็นความรุนแรงสอดแทรกอยู่ในสื่อชนิดใดบ้าง และลักษณะ
ความรุนแรงนั้นเป็นอย่างไร
12. ท่านคิดว่าความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ผิดปกติหรือไม่ หรือคิดว่าเป็นเรื่อง
ที่เกิดขึ้นได้ทั่ว ๆ ไปอยู่แล้วในสังคม โดยไม่ได้เป็นสิ่งผิดปกติแต่ประการใด
13. ท่านคิดว่าความรุนแรงที่ท่านพบเห็นในสื่อต่าง ๆ มีส่วนทำให้ท่านมีพฤติกรรมความรุนแรง
หรือไม่

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ๑/๒๕๕๕

๒๘/๕๕ ซอยเรวดี ๕๖ ถนนติวานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย

เรียน คร.ชัตติยา รัตนคิลก

ด้วยดิฉัน นางสาวศิริกัญญา อินทรประเสริฐ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ด้วย ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริกัญญา อินทรประเสริฐ)
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

ที่ ๒/๒๕๕๕

๒๕/๕๔ ซอยเรวัติ ๕๖ ถนนเควานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ เชาวลิต

ด้วยดิฉัน นางสาวศิริภิญโญ อินทรประเสริฐ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ด้วย ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภิญโญ อินทรประเสริฐ)
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

ที่ ๓ / ๒๕๕๕

๒๕/๕๔ ซอยเรวดี ๕๖ ถนนติวานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน นางสาวอุมาศิริ สิริสุขะ

ด้วยดิฉัน นางสาวสิริภิญญา อินทรประเสริฐ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ด้วย ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิริภิญญา อินทรประเสริฐ)

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการเก็บข้อมูล

ที่ ๔/๒๕๕๕

๒๕/๕๔ ซอยเรวัติ ๕๖ ถนนวิวานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี

๒ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง "อิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย"
๒. แบบสอบถาม
๓. แบบคำถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group)
๔. แบบสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview)

ด้วยดิฉัน นางสาวศิริกัญญา อินทรประเสริฐ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง "อิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน รวมถึงปัจจัยต่อชนบทและปัจจัยแวดล้อมที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังพัฒนาเยาวชนให้เจริญเติบโตด้วยความอบอุ่น ปลอดภัยจากความรุนแรง และสังคมเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง ดังนั้น เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการสนทนาสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) เยาวชน จำนวน ๑๕ คน และสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้ดูแลรับผิดชอบเยาวชนเหล่านั้นอย่างน้อย ๕ คน ในวันศุกร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ตั้งแต่เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางสาวศิริกัญญา อินทรประเสริฐ)
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๕๒๑-๗๒๘๐

๐๘๑-๕๐๓-๕๐๐๐

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ และตำแหน่ง

ภาคผนวก จ

รายชื่อและตำแหน่งของผู้สนทนากลุ่ม

รายชื่อและตำแหน่งของผู้สนทนากลุ่ม

1. นายอุดม ปัญจพล	หัวหน้ากลุ่มงานพฤติกรรมศาสตร์ สถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
2. นายมณฑล ปัญจพล	นักวิชาการชำนาญพิเศษ สถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
3. นางสาวอัญชิษฐา แสงอรุณ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ สถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
4. นายธนภุต มีผลกิจ	นักวิชาการชำนาญ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชนกรุงเทพมหานคร
5. นายอนุวัตร ฝีมือช่าง	นักวิชาการชำนาญ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชนกรุงเทพมหานคร
6. นายชลวัฒน์ สีหมากสุก	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ สถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร
7. นายจรัสศักดิ์ บัวสุข	นักวิชาการปฏิบัติการ สถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ฉ

รายละเอียดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม

รายละเอียดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

1. ท่านคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าสื่อต่าง ๆ มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนบ้างหรือไม่อย่างไร
3. ท่านคิดว่าพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
4. ท่านคิดว่าการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนไทย ควรทำอย่างไร และใครควรมีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาเรื่องนี้บ้าง

วันที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม

12 มีนาคม 2555 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา

สรุปผลการสนทนากลุ่มนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2555 โดยสนทนาใน 4 ประเด็นหลัก คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรง สื่อต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรง ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรง และการแก้ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย โดยมุ่งเน้นพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา ในกรณีเด็กชายและถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี ในกรณีเด็กหญิง ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้นับเป็นกลุ่มตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน โดยการบอกเล่าผ่านประสบการณ์และมุมมองจากนักวิชาการด้านเด็กและเยาวชนที่เป็นทั้งครู ผู้ดูแล ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในการเยียวยา และปรับพฤติกรรมเด็กเหล่านี้ให้กลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข ซึ่งข้อมูลทัศนะและแนวคิดที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลการวิจัย รวมถึงทำให้ได้

แนวคิดในการวางมาตรการส่งเสริม และป้องกันความรุนแรงในเด็กและเยาวชนได้อย่างยั่งยืนในอนาคต นักวิชาการแต่ละคนได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

นักวิชาการคนที่ 1 นายอุดม ปัญจพล หัวหน้ากลุ่มงานพฤติกรรมศาสตร์

เนื้อหาโดยสรุป

สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมความรุนแรงนั้น นับว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ ซึ่งแต่ละปัจจัยมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเป็นแรงเสริมซึ่งกันและกันในการหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงได้ ซึ่งแรงเสริมที่กล่าวถึงนั้นส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อม และส่วนหนึ่งเกิดจากตัวเด็กเอง ซึ่งหากจะพิจารณาที่ตัวเด็กที่เป็นผู้ก่อความรุนแรงนั้นพบว่า มีทั้งเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ คือพ่อแม่มีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ มีการศึกษาน้อย แต่ก็พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์ คือพ่อแม่มีฐานะการงานที่ดีก็สามารถก่อพฤติกรรมรุนแรงและเกิดปัญหาต่อสังคมได้เช่นเดียวกัน

กรณีของเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของเด็กที่กระทำความผิดและมีพฤติกรรมรุนแรงนั้น ได้รับผลกระทบตั้งแต่สภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลและให้คำปรึกษาแก่ลูกของตนเองมากนัก เพราะเวลาส่วนใหญ่ต้องทุ่มเทให้กับการทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ยังมักพบว่ามีความรุนแรงเกิดขึ้นภายในครอบครัวด้วย เช่น การที่พ่อแม่ทะเลาะกันให้เด็กเห็น หรือการกระทำทารุณแก่เด็ก โดยการทำโทษอย่างรุนแรง เช่น การใช้ไม้กวาดหรือไม้แขวนเสื้อตีเด็ก และการด่าทอด้วยถ้อยคำรุนแรง ในลักษณะที่ใช้อารมณ์มากกว่าการให้เหตุผลอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ทำให้เกิดบาดแผลขึ้นในจิตใจของเด็กอย่างไม่รู้ตัว รวมทั้งพ่อแม่มักแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้เด็กเห็น เช่น การดื่มสุรา หรือการติดยาเสพติดบางประเภท ทำให้เด็กที่ยังมีความรู้และประสบการณ์น้อยมองว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องปกติ และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

นักวิชาการคนที่ 2 นายมณฑล ปัญจพล นักวิชาการชำนาญพิเศษ

เนื้อหาโดยสรุป

จากการที่พ่อแม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กกลุ่มนี้น้อย จึงมักไม่กวดขันเรื่องการศึกษาของเด็กเท่าที่ควร โดยพบว่าเด็กบางส่วนไม่ได้เรียนหนังสืออย่างเต็มที่ บางส่วนแม้จะเรียนแต่เมื่อมีเวลาว่างก็มักใช้ไปกับการเล่นเกม และการเที่ยวสนุกกับเพื่อนฝูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กทั้งสิ้น ในส่วนของสื่อที่กระตุ้นให้เด็กเกิดพฤติกรรมความรุนแรง พบว่า *เกมคอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่มีความรุนแรงแฝงอยู่อย่างชัดเจนและได้รับความนิยมสูง* ส่วนใหญ่เป็นเกมต่อสู้กันอย่างรุนแรง มีการห้าหนกับคู่ต่อสู้ในเกมด้วยอาวุธต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ซึ่งสื่อเหล่านี้จะค่อย ๆ

ซึมซับเข้าสู่ตัวเด็กและทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ นอกจากนี้เวลาที่เด็กใช้ในการเล่นเกมต่อ ครั้งนับว่าใช้เวลาไม่นาน บางคนเล่นวันละ 7-8 ชั่วโมง โดยที่สถานให้บริการมักปล่อยให้เด็กเล่นได้โดย ไม่มีการควบคุมชั่วโมงการเล่นหรือแม้กระทั่งเวลาที่เด็กเข้าใช้บริการ ประกอบกับพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลา ดูแลเอาใจใส่ เด็กจึงเข้าใช้บริการได้ตลอดเวลาโดยปราศจากผู้ให้คำแนะนำ นอกจากนี้ยังมีสื่อประเภท อื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ มวยปล้ำ มักมีความรุนแรงสอดแทรกอยู่ นอกจากนี้ การดูกีฬาฟุตบอลจากสื่อ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตมักมีการพนันเข้าไปเกี่ยวข้องนำไปสู่การทะเลาะวิวาทระหว่างเด็กที่เล่น พนันบอลด้วยกัน

นักวิชาการคนที่ 3 นางสาวอัญชิษฐา แสงอรุณ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ

เนื้อหาโดยสรุป

กลุ่มเพื่อนนับว่ามีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กบางคนแม้จะเป็นเด็กดีแต่เมื่ออยู่กับ เพื่อนอาจแสดงพฤติกรรมรุนแรงได้ หากเพื่อนส่วนใหญ่นิยมความรุนแรง เด็กจึงแสดงพฤติกรรม รุนแรงด้วยเพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม ซึ่งในกลุ่มเพื่อนนั้นจะมีหัวโจกหรือ “ป่าใหญ่” เป็นแกนนำ ของกลุ่ม สามารถยุยงให้เพื่อนในกลุ่มแสดงพฤติกรรมรุนแรงออกมาได้ เช่น ยกพวกตีกับกลุ่มอื่น การแข่งรถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะ ที่เรียกว่า “เด็กแว้นท์” หรือชักชวนให้เสพสิ่งเสพติดจำพวก เหล้า บุหรี่ น้ำกระท่อม เป็นต้น นอกจากนี้ ภายในกลุ่มยังสร้างค่านิยมหรือวัฒนธรรมร่วมกันใน ลักษณะอื่น ๆ ด้วย เช่น การสักรอยสัก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความรุนแรงรูปแบบหนึ่ง

สำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์นั้น ก็สามารถมีพฤติกรรมความรุนแรงได้เช่นกัน ซึ่ง โดยส่วนใหญ่จะมีสาเหตุจากกลุ่มเพื่อนชักจูงให้ทดลองสิ่งมอมเมา เช่น เหล้า และยาเสพติด ซึ่งเมื่อ เด็กได้เสพสิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้ความยับยั้งชั่งใจลดน้อยลง และมีโอกาสกระทำผิดหรือมีพฤติกรรม รุนแรงได้มากขึ้น

นักวิชาการคนที่ 4 นายธนภุต มีผลกิจ นักวิชาการชำนาญ

เนื้อหาโดยสรุป

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กนั้นเริ่มจากครอบครัวซึ่งใกล้ชิดกับ เด็กมากที่สุดที่มักแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่อเด็ก เป็นแบบอย่างให้เด็กเห็น และไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กเท่าที่ควร เมื่อออกนอกบ้านเด็กก็ได้ไปสัมผัสกลุ่มเพื่อนที่ชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเด็ก พร้อมที่จะเชื่อและปฏิบัติตาม เพราะต้องการการยอมรับ นอกจากนี้ยังมีเรื่องสิ่งเสพติดที่กระตุ้นให้ เด็กแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมาได้ง่ายขึ้น ประกอบกับสื่อที่มักมีความรุนแรงสอดแทรกอยู่ ซึ่ง เด็กเข้าถึงได้ง่ายและขาดการควบคุม ทำให้เกิดการปลูกฝังพฤติกรรมความรุนแรงแก่เด็กโดยไม่รู้ตัว และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ทั้งนี้ เมื่อเด็กประสบกับสภาพแวดล้อมที่ล้นวงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม

ความรุนแรงประกอบกับเด็กมีการศึกษาน้อย วุฒิภาวะน้อยจึงเชื่อและคล้อยตามไปกับสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ได้ง่าย ทำให้เกิดปัญหาในที่สุด

นักวิชาการคนที่ 5 นายอนุวัตร ฝีมือช่าง นักวิชาการชำนาญ

เนื้อหาโดยสรุป

ในยุคปัจจุบันสื่อเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์สูงขึ้น ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เด็กเข้าถึงสื่อได้ง่ายและหลากหลายช่องทาง ในขณะที่เนื้อหาสาระที่ปรากฏในสื่อแต่ละประเภทมีทั้งความรุนแรง การยั่วยุทางเพศ และอบายมุขซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะการบริโภคสื่อโดยขาดผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งในทัศนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมองว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อเด็กได้แก่

ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่รุนแรง หรือการยั่วยุทางเพศ ทั้งภาพยนตร์ที่ฉายตามโรงภาพยนตร์ ฉายตามโทรทัศน์ที่มีให้เลือกหลายช่องรวมทั้งช่องที่ผ่านระบบงานรับสัญญาณดาวเทียมซึ่งมักไม่มีการควบคุมเนื้อหาที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ยังมีภาพยนตร์ที่ฉายทางอินเทอร์เน็ต และอยู่ในรูปแบบดีวีดี หรือวีซีดีที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาด ซึ่งสื่อประเภทนี้เป็นที่นิยมของเด็กและเยาวชนและเข้าถึงได้ง่ายและปราศจากการควบคุม

โทรทัศน์ นับเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสแทบทุกวัน เนื้อหาที่มีผลต่อเด็กได้แก่ *ภาพข่าวความรุนแรง* *เกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย อาชญากรรม* ซึ่งมีการจำลองสถานการณ์และวิธีการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ ยังมีรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศตามช่องต่าง ๆ ในช่วงเวลาปกติที่เด็กทั่วไปสามารถเข้าชมได้ ได้แก่ *ละคร* ซึ่งมีทั้งความรุนแรง และการยั่วยุทางเพศ และ *ภาพยนตร์ที่นำมาฉายทางโทรทัศน์* ทั้งนี้แม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะมีการควบคุมความเหมาะสม โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างสถานีโทรทัศน์เพื่อจัดระดับความเหมาะสมของรายการต่าง ๆ ให้ผู้ชมสามารถเลือกดูได้ว่ารายการใดที่มีความเหมาะสมต่อตัวเองและคนรอบข้าง อาทิ รายการที่เด็กควรดู รายการที่ผู้ใหญ่ควรให้คำแนะนำ หรือรายการที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตามในการนำไปปฏิบัติพบว่าบ่อยครั้งที่เด็กรับชมรายการต่าง ๆ เพียงลำพังโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ จึงส่งผลโดยตรงต่อเด็ก

นักวิชาการคนที่ 6 นายชลวัฒน์ สีมหากสุก นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ

เนื้อหาโดยสรุป

วิทยุ ทั้งที่ออกอากาศในช่องรายการปกติทั่วไป และวิทยุชุมชน บางครั้งมีการเปิดเพลงที่มีเนื้อหาป่าเถื่อน หยาดคาย มีถ้อยคำบรรยายเกี่ยวกับเพศและกามารมณ์ ซึ่งเรียกกันในวงการว่า “เพลงโป๊” หรือ “เพลงใต้ดิน”

นิตยสารที่มีวางจำหน่ายทั่วไปในร้านสะดวกซื้อที่มีอยู่ทุกหนแห่งในชุมชน โดยเฉพาะนิตยสารที่มีภาพโป๊เปลือยของดารา และการพนันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้จำกัดอายุของผู้ซื้อและผู้รับชม

นักวิชาการคนที่ 7 นายจรัสศักดิ์ บัวสุข นักวิชาการปฏิบัติการ

เนื้อหาโดยสรุป

เกมคอมพิวเตอร์ที่เด็กเข้าใช้บริการได้จากสถานบริการในชุมชน ซึ่งเกมส่วนใหญ่เป็นเกมต่อสู้ มีเนื้อหารุนแรง บางเกมมีการวางแผนก่ออาชญากรรม และมีทั้งเล่นคนเดียวและเล่นกันเป็นกลุ่ม เด็กสามารถเล่นได้วันละหลายชั่วโมงติดต่อกันโดยไม่มีการควบคุม ทำให้เด็กและเยาวชนซึมซับเอาเนื้อหาความรุนแรงเข้าไปอย่างเต็มที่

อินเทอร์เน็ตนับเป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีข้อมูลมหาศาลและสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพียงปลายนิ้วสัมผัส เด็กสามารถเข้าถึงได้ทั้งที่ร้านอินเทอร์เน็ต และที่บ้าน ดังนั้นหากไม่มีผู้ใหญ่คอยติดตาม หรือควบคุม เด็กก็สามารถรับชมรายการที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้อย่างเสรี

นักวิชาการคนที่ 8 นางสาวนิภาพร ฉิมอยู่ดี นักจิตวิทยา

เนื้อหาโดยสรุป

โทรศัพท์เคลื่อนที่นับเป็นช่องทางที่เผยแพร่ข้อมูลได้ง่าย และสามารถส่งข้อมูลที่ได้รับต่อ ๆ กันไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นสิ่งที่เผยแพร่ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงแผ่ขยายไปยังกลุ่มผู้รับสารที่เป็นเด็กและเยาวชนได้อย่างรวดเร็ว ยากแก่การควบคุม ซึ่งเนื้อหาที่เป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชนได้แก่คลิปโป๊หรือคลิปที่มีภาพความรุนแรง เช่น คลิปนักเรียกตีกัน ข้อความที่ยั่วยุเด็กให้มีพฤติกรรมความรุนแรง เช่น ชักชวนให้เล่นการพนัน หรือหลอกลวงให้เสียทรัพย์ รวมทั้งเกมที่สามารถดาวน์โหลดได้จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ นอกจากนี้ ในยุคปัจจุบันมีโทรศัพท์เคลื่อนที่อัจฉริยะ หรือ Smart phone ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต และสามารถดาวน์โหลดคลิปวิดีโอ หรือเพลงต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก จึงยิ่งทำให้เด็กสัมผัสกับสื่อที่ไม่เหมาะสมได้ง่ายขึ้น

นักวิชาการคนที่ 9 นางสาวเพียงใจ นวนใหม่ นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

เนื้อหาโดยสรุป

ผลกระทบที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 มิติ คือ ผลกระทบต่อตัวเด็ก และผลกระทบต่อสังคม ในส่วนของผลกระทบต่อตัวเด็กที่ชัดเจนคือ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงจนเป็นนิสัย คิดว่าตนเองมีอำนาจ และถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย ดังตัวอย่างจากสถานการณ์การชุมนุมเพื่อก่อความไม่สงบในบ้านเมืองในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากที่ถูกหลอกให้เข้า

ร่วมการชุมนุมและร่วมกระทำผิด เช่น การวางเพลิง ซึ่งเมื่อถูกจับได้ก็ทำให้หมดอนาคต ถูกดำเนินคดี ทำให้ต้องพักการเรียน และขาดการยอมรับเมื่อกลับเข้ามาอยู่ในสังคม ดังกรณีตัวอย่างของเด็กและเยาวชนที่ออกจากสถานพินิจแล้ว และกลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว โดยได้รับ “ใบบริสุทธิ์” ที่สามารถนำไปใช้ประกอบการสมัครงาน แต่ก็พบว่าหน่วยงานหลาย ๆ แห่งยังไม่เปิดรับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เข้าทำงาน นอกจากนี้ สำหรับเด็กและเยาวชนหญิงบ่อยครั้งที่เกิดการตั้งครรภ์ทำให้ส่วนใหญ่ต้องพักการเรียน แม้ว่าปัจจุบันสถานศึกษาจะอนุญาตให้นักเรียนที่ตั้งครรภ์สามารถมาเรียนได้ แต่ก็พบว่ามีส่วนใหญ่เกิดความอับอายทำให้ไม่ได้เรียนหนังสือต่อ นอกจากนี้เมื่อเด็กและเยาวชนก่อพฤติกรรมความรุนแรงต่าง ๆ มักถูกตราจากสังคมว่าเป็นกลุ่มที่ไม่น่าคบค้าสมาคมด้วย ทำให้เด็กและเยาวชนถูกผลักออกจากสังคมมากขึ้น

สำหรับผลกระทบต่อสังคมพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมความรุนแรง เช่น ชิงรถ ยกพวกตีกัน ทำให้ประชาชนและสังคมเดือดร้อนจากการสัญจรที่ไม่สะดวก และอาจได้รับลูกหลงจากเหตุดังกล่าวจนบางรายได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ดังนั้นผลกระทบดังกล่าวจึงกลายเป็นปัญหาทางสังคมตามมา นอกจากนี้ ในฐานะที่เด็กและเยาวชนนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ และบ่อยครั้งที่ความรุนแรงเกิดขึ้นในสถานศึกษา ปัญหานี้จึงส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ ซึ่งนอกจากจะสูญเสียงบประมาณในการบำรุงรักษาทรัพย์สินสาธารณะเสียหายแล้ว ยังขาดบุคลากรจะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขที่จุดใดจุดหนึ่ง หรือที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งในทัศนะของผู้ร่วมสนทนากลุ่มมองว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่นั่นเกิดจาก “ผู้ใหญ่” การแก้ปัญหาจึงควรเริ่มต้นจากผู้ใหญ่ก่อน ทั้งนี้ พบว่าบ่อยครั้งที่เด็กขาดความอบอุ่นจากครอบครัว และพยายามสร้างปมเด่นให้กับตนเอง จนมีปัญหาด้านพฤติกรรมตามมา ดังนั้นครอบครัวจึงต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อเด็กมากขึ้น ตั้งแต่การเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังและให้ความรู้ในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก รวมทั้งให้ความรักและความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาให้แก่เด็กได้ และไม่ช่วยเหลือลูกในทางที่ผิด เช่น การซื้อรถจักรยานยนต์ให้ขับซิ่ง หรือการปกป้องไม่ให้ถูกจับ

ผู้ผลิตและเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ควรคำนึงถึงผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชนมากขึ้น สื่อโทรทัศน์ไม่ควรแสดงภาพการก่ออาชญากรรมที่รุนแรง หนังสือพิมพ์ไม่ควรพาดหัวข่าวความรุนแรงเพื่อเป็นจุดขาย รายการโทรทัศน์ควรมุ่งเน้นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนมากขึ้น ไม่ควรคำนึงถึงแต่เฉพาะเรตติ้งของรายการที่เป็นที่นิยมต่อคนส่วนใหญ่เพียงอย่างเดียวแต่สอดแทรกไปด้วย

เนื้อหาที่เป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน ร้านสะดวกซื้อไม่ควรปล่อยให้สินค้าที่มีภาพโป๊ เปลือย และการพนันเข้าวางจำหน่าย และผู้ขายควรควบคุมไม่จำหน่ายนิตยสารเหล่านี้แก่เด็กและเยาวชน

ครู ต้องพยายามรักษามาตรฐานการสอนไม่ให้ตกต่ำ และควรให้การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมและเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และควรมีหลักสูตรที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลาคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม มากขึ้น โดยเพิ่มความเข้มข้นด้านศาสนาเข้าไปในหลักสูตรและจัดโครงการเสริมต่าง ๆ เช่น ให้พระเข้ามาถ่ายทอดธรรมะ และการปลูกฝังธรรมะในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ ควรอนุญาตให้ครูใช้ “ไม้เรียว” เพื่อทำโทษเด็กให้หลบจำได้ โดยใช้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

ผู้มีอำนาจควรบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด ทั้งระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ พยายามลบภาพพจน์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยมิชอบ โดยเฉพาะในเรื่องของสิ่งเสพติดและอบายมุขในชุมชนที่มักมีผู้กล่าวหาว่ามีผู้มีสืออยู่เบื้องหลัง ที่รับรู้และปล่อยให้เกิดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายเหล่านั้น และบางครั้งพบว่าเด็กกลายเป็นแพะรับบาปในการกระทำผิดคดียาเสพติดหลาย ๆ คดี และการใช้เด็กเป็นเครื่องมือส่งยาเสพติดเนื่องจากเด็กถูกหลอกลวงให้กระทำผิดได้ง่ายและมีโทษน้อยเมื่อถูกจับได้

ชุมชนควรช่วยกันดูแลสอดส่องบุตรหลานของตนอย่างใกล้ชิด ไม่ควรปล่อยให้ปละละเลยไม่ปล่อยให้การดูแลเด็กและเยาวชนเป็นภาระของพ่อแม่เพียงอย่างเดียว ควรร่วมกันต่อต้านและขจัดแหล่งอบายมุขที่มีอยู่ในชุมชนให้หมดไป เพื่อพัฒนาสู่การเป็น “ชุมชนสีขาว” ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน และควรมีโครงการหรือกิจกรรมที่นำเด็กและเยาวชนไปสู่พฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์

ผู้ใหญ่ และผู้นำในสังคมควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ไม่ควรปล่อยให้ค่านิยมที่ไม่เหมาะสมกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม และควรร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาอย่างบูรณาการไปพร้อม ๆ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวสิริภิญญา อินทรประเสริฐ
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 13 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521
บิดา	- ดร.สนั่น อินทรประเสริฐ (อดีต - อธิบดีกรมพลศึกษา, สสร ปี 2540 และ 2550) (ปัจจุบัน - สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)
มารดา	- รองศาสตราจารย์ อำไพ อินทรประเสริฐ (อดีต - อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต) (ปัจจุบัน - สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง)
วุฒิการศึกษา	- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (พญาไท) - ระดับปริญญาตรี : นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย - ระดับปริญญาโท : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
สถานที่ทำงาน	หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต
ปัจจุบัน	- อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ แขนงวิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต - สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - ที่ปรึกษางานวิจัยและพัฒนา กองวิจัยพัฒนาและประเมินผล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ